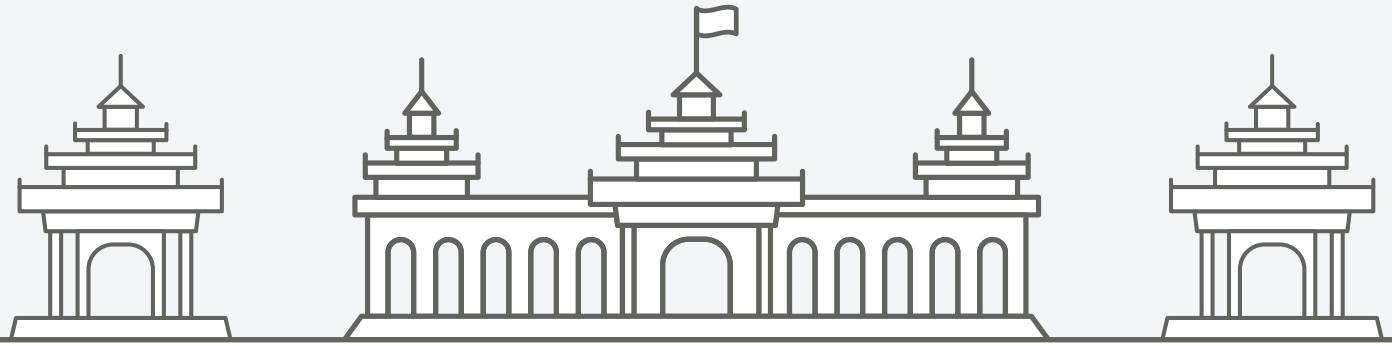

ဘာခင်ဦးခင်းတွင်း ပိုင်ဆိုင်တ်,တဒရ, ခင်းမိုင်းမာခင်ဒ့

ပပ်.ဗ်မ်မိုဝ်း

ပါင်သွခ်

USAID FROM THE AMERICAN PEOPLE

The Asia Foundation

ဇူးလိုင်းပျံတွင်းခဲ့ လံုးရှုမ်းဂခင်တီမ်းလဂ်းဂျခင်သွခင်ဂာခင်ခဲ့ဝ်။

ကေားသျှုးဇွှင်,တေားသျိခင်းဌလ;
ခှုးမေျလှုင် Paul A. R. Hobson

Matthew Arnold
Nicola Williams
Lea Lybecker
Kyaw Myo Oo

လဂ်းဂျခင်သွခင်ကခင်ခဲ့ ပီခင်ကော,ဂျီခင်,သီ, ဇာ့်,ဂျခင်မုခင်းလီင်း ရှုးမိုင်းမိုင်းလေး; ရှုခင်းမိုင်း မိုင်းဂာဓေးရီ,ဂျခင်,စဝ် ဂမ်.လှလုံ; ဝ်။ လွင်း;တျင်းခင့်:လဂ်းဂျခင်သွခင်တင်းမှတ်:ခဲ့.ပီခင်ပွင်း;ရှုမ်: ကေားသျှုးဇွှင်,တေားသျိခင်း။ ရှုလုံး;ဂျင် ဂာမ်,လံ;တျင်တှဝ် တျင်း ဂှခင်ကော,ဂျီခင်,သီ, ဇာ့်,ဂျခင်မုင်းလီင်းရှုးမိုင်းမိုင်း မိုင်းဂာဓေး ရီ,ဂျခင်, ဓလေ; လှင်ပွင်းလိုင်; မိုင်းဂာဓေးရီ,ဂျခင်။

USAID FROM THE AMERICAN PEOPLE

ပိုင်ဂျခင်ထို့.တိုဝ်းလဂ်းဂျခင်သွခင်

ဓေျှမုခင်းဓျာ်,ဇျ၀်းခင့်:ခင့်. ဇင်ကေျှးလှုဂ္ဂျခင်,လို့.တိုဝ်းလံ;ဂ့ှ;ပီခင် လွင်;ဂမ်. ထီမ်ခင့်: ခဂ်.ဂျခင်ဇမ်းယီခင် ဂာခင် ဌပ်.လှီ.ဂှပ်,ဂှုပ်: တျှ,ကျှ,သျင်; ယှင်.ပိုင်ဇဋ်တ်,တဓရ,တီ, မှုဝ်,ခရ,သီ, ခင့်:မိုင်းမျခင်းခဲ့.ယှ,။လဂ်းဂျခင် သွခင် ; **ပိုင်ဇဋ်တ်,တဓရ,ခင့်:မိုင်းမျခင်း ဇာ့်,ဂျခင်မိုင်း၊ ဂျခင်လတ်:ဂျခင်ဓလေ; ဂျခင်ဝှုခင်:** လိုဝ်:ခဲ့. မီ:ဝ်. တွခင်:လှင်သွင်တွခင်း။ တွခင်:ဂှခင်, ၅ တွခင်: ခင့်:ပပ်.ခဲ့. ပီခင်လွင်; **ပိုင်ဂျခင်ဝှုခင်:လျံ:ဇဋ်တ်,တဓရ,ခင့်:မိုင်းမျခင်:**ယဝ်.။ ဇဝှုခင်လိဂ်;ဓေျှးမုခင်:ရှုင်: ဂာခင် လျင်:လှုတ်,ဂာဝ်တီ;ခင့်: ယေးလိဂ်;ဇာ့ှ, (website) ကေားသျှုးဇွှင်,တေားသျိခင်း : www.asiafoundation.org/where-we-work/myanmar/

သင်လှိုဝ်.ဝှ; လှုဝ်,ဓေျှးမုခင်း ।ဓေျှးထျမ် ဂာမ်,ခဓေခ် ခ်ှ;ယှခင်: ခ်ှ:ငေ.သေလှိုဝ်.သေပိုင် ဂပ်:ဂ၁်,လှုလှ်; လဂ်:ဂျခင်သွခင်ခင်ခဲ့.လှိုင် ခ်ခင်:တေျှ, တိတ်:တျှ,ထျမ်ဂ့ျတီ; :

Nicola Williams, Peace Team Manager,
nicola.williams@asiafoundation.org
Kyaw Myo Oo, Senior Program Officer,
kyaw.oo@asiafoundation.org

လမ်:ခင့်: လဂ်:ဂျခင်သွခင်

- တွခင်: 1 သိုပ်,မိုတ်;လွင်; ပိုင်ဂျခင်ဝှုခင်: လျံ:ဇဋ်တ်,တဓရ,။
- တွခင်: 2 ဂျခင်လှုတ်:ယွမ်:ဂဝ်;ဝှခင်:ဂှမ်:ဂမ်। ဂျခင်ဇီ:ဂ်,ဝှုခင်:ခဝ်;ဓလေ; ဂျခင်မုခင်:လီင်:။
- တွခင်: 3 ပိုင်ဂျခင်ဝှုခင်:လျံ:ဇဋ်တ်,တဓရ,ဓလေ; လွင်;ဂွခင်:ဂ့ှင်;ဇဇ်င်,ပီင်:။
- တွခင်: 4 ပိုင်ဂျခင်ဝှုခင်: လျံ:ဇဋ်တ်,တဓရ,ဓလေ; လွင်;မှုဝ်:ခွင်ဂဝ်;တှုခင်:။
- တွခင်: 5 ပိုင်ဂျခင်ဝှုခင်: လျံ:ဇဋ်တ်,တဓရ,। ဂျခင်လွင်:ဓေးဂှုခင်:မိုင်:। လွင်;ဂျခင်ကျှ,ဂ၁်,ပှုခင်.ဝ0;ဓလေ; ဂ့ှ်:တှုခင်:ဂှုခင်:။
- တွခင်: 6 ပိုင်ဂျခင်ဝှုခင်:လျံ:ဇဋ်တ်,တဓရ,ဓလေ; ဂျခင်ဂှုပ်,ဂှုဝ်:လွင်;ဝမ်:ယီခင်မိုင်:မျခင်:။

တွဲခင်း 1

တွဲခင်းဘာခင်သိုပ်,မိုတ်;
ပိုင်ဘာခင်ငုခင်း လၢ်းဇှီတ်,တရင,

ဘာခင်ပိုတ်,တီးပွင့်, ဇေးထွေ့ ခင့်းတွေခင်းခင်.

ဘာခင်လူတ်းယွမ်း ငဝ်းဂုခင်းရုမ်းဘမ်

ဘာခင်မီင်,ပုခန်းဇွေခင်း ဘာခင်လုဂ်.တီး လုမ်းဇွင်းလူင်ငဝ်းဂုခင်းထူ လုမ်းထာခင်းတ့်း, ပိုဝ်းတာ့ရ်ုတိုဝ်းမီ ဒ့ီင်းပွင်ဧလေ သုခင်,တီပ်းတတ်းခရိုဝ်ဘာခင်ထတ်းဘာခင်။ ရှုလ့်းဘုး တေဘာမ်, လ်းတိုဝ်းလိုပ်ပခင် လွင်းလွတ်းလီ်ဝ်းတီ့ဘာခင်ဝိုခင်း။

ငဝ်းပိုခင်.လွင်းပီဂ်,ပိုင်း

ယခင်ခရိုဝ်ရှုဝ်ခပေ.ဆွခင်,ဝိုခင်းဈဝ်း တီ့တိုင်းဧလေ ထေးမိုင်း ခခင်.သေ ဏီဂ်,ပခင်ဘခင်။

ထုမ်းဇွမ်.ရှုမ်ဃ,ဘာခင်မာဂ်ုမုခင်း

ထုမ်းဘာခင်မာ၏ုမုခင်း ဘာခင်ယူ,ရ့ုးမီခင်ုဇ၊ခ်,ထွမ်း ခင့်းဧဃ,ငဝ်းလ၊ဃ ဈုးတီ်ပ်းတတ်းဘာခင်မိုင်း။

ဘာခင်ရှိဝ်ုးထင်ုး ဇခ်ိ်ုင်,ပိ်ုင်း

ခပ်.သွခင်,ပၢးရှုးပွတ်းတွခင်ုး ဇခ်ိ်ုင်,ဇခ်ိ်ုင်,ပိ်ုင်းပိ်ုင်း။

ပိုင်ဇ၊ီ်ုတ်,တဧရ,

လူင်ပွင်ုးထိုင်ဇ၊ီ်ုတ်,တဧရ,ခခ်. လ်ုးဘဝ်လူင်ပွင်ုးထိုင်ုးတိုင်ုးဧလေ ထေးမိုင်ုးစွတ်, ဇွတ်ုးပ်.သေ လူင်ပွင်ုးထိုင်ရှုးထခ်.ထာခင်ုးခခ်. မီ်ုးလွင်ုးပွင်ုးသာင်ုးဧလေ တီ်ပ်းတတ်းလွတ်ုးလီ်ဝ်းဂ့ာင်ုးထ့ိမခင်ုး (လူလ့ုးသ၊ခခ်ဈတ်းတင်ုး ပိုင်မိုင်ုးထိုင်ုးလီ်ဂ်) ခခ်. ပိ်ုခခ်ဇ့ာင်ဂ့ာင်ုး မိုင်ုးရှုမ်ုးတုမ်ုးယဝ်။

ဘာခင်ပိုတ်,တီးပွင့်, ဇေးထွေ့ ခင့်းတွေခင်းခင်.

ပိုင်ဘာခင်ဝိုခင်းလ၊ုးဇ၊ီ်ုတ်,တဧရ,

ပိုင်ဘာခင်ဝိုခင်းလ၊ုးဇ၊ီ်ုတ်,တဧရ,ဘာခင်ဝ၊ုးခခ်.ပိ်ုခခ် လွင်ုးရ,ီ်ုင်ုးပွင်ုး ဘာခခ်ဘီ်ဝ်,ဘပ်ုး ဘာခခ်ဘီ်ဝ်ုးဆွခခ်,၊ လ၊ုးထတ်ုးဇီ်ဂ်,ဆွခခ်,ဝိုခခ်ုးခဝ်ုး၊ ဝိုခခ်ုးဘမ်.ထီ်မ်၊ ဝိုခခ်ုးဘူခခ်ုးမီ်င်,(transfar) ဧလေ လွင်ုးမဂ်ုးမခခ်ုး ပခခ်ဘာခခ်လ့ိ.ထ၊,ဝိုခခ်ုးတွင်ုး ခင့်ုးဧဃ,လူင်ပွင်ုးထိုင်ုး,ဘာင်ဧလေ လူင်ပွင်ုးထိုင်ုး,ထေးမိုင်ုး။

ဝိုခခ်ုးဘမ်.ထီ်မ်

ဝိုခခ်ုးဘမ်.ထီ်မ်ဘာခခ်ဝ၊ုးခခ်. ပိ်ုခခ်ဝိုခခ်ုးဇခ်ိ်ုင်ုး,ဇခ်ိ်ုင်ုး၊ ပိ်ုခခ်တူဝ်ဝိုခခ်ုး ဘမ်ုးသိုဝ်ုး ဘာခခ်ဘမ်,လူဝ်, သ၊ုးတီ်ခခ်ုးဘခခ်ခိုခခ်ုး ခင့်ုးဧဃ,လုမ်ုး ဇ့ာ်,လူင် ပွင်ုးထိုင်ုးခခင်,ဘခခ်။ လိ်ုဝ်သေခခေခ်. ဝိုခခ်ုးဘမ်.ထီ်မ် လုမ်ုးသုခခ်,လီ်ဝ်ဧလေ ရှုခခ်ုးဂ၊,လ့ိ ဂ၊,ခခေခ်.ဂ၊ုး ရ,ွင်.ဝ၊ုးဝိုခခ်ုး ဘမ်.ထီ်မ်ယဝ်။ ဝိုခခ်ုးဘမ်.ထီ်မ်ခခ်. လုမ်ုး ဘာခခ်လ်ုးပခခ်ဝိုခခ်ုးခခေခ်. တေရ,ွင်.ဝ၊ုး ဝိုခခ်ုးဝ့ိ.ထ၊,သေ လုမ်ုးဘာခခ်လ်ုးရ,ပ်.ဝိုခခ်ုးခခေခ်. တေရ,ွင်.ဝ၊ုး ဝိုခခ်ုးခဝ်ုးခ၊ယဝ်။

ထုမ်းဇွမ်.ရှုမ်ုး ဘာခခ်ရှုခခ်ုး

ခ၊ုးဘာခခ်တူင်,ရှုခခ်ုးခမ်လ၊ - ပ၊ုးယူ,လီ၊ ပ၊ုးပလ့်,လ့ာ,၊ လွင်ုးဘမ်.ထီ်မ်ဘာခခ်ရှုခခ်ုး ဧလေ ဘာခခ်ရ,ပ်.ပဝ်ုး ဘာခခ်ရှုခခ်ုးမိုင်ုးရှုး ဂ၊, မီ်ုးတိုဝ်.တာင်ုးဧလေ မီ်ုးသုခခ်,လ်ုးရ,ပ်။

ဘာခင်ပိုတ်,တီးပွင့်,
ဓေါ့ထွင်
ခင့်းတွခင်းခဲ့

ရှိင်းပွင်ဘာခ်ာ်ပ်,ဘပ်းဘာခ်ထ့်.ထ၊,
လူင်ပွင်ငးထိုင်းဇှီတ်,တဓရ, ထ့်.တိုပ်းရှိင်းပွင်ပ်ခ်ခ်လ၊ ရ့ှ်းပ်ခ်လွင်း ဘမ်.ထီမ် ယ့ှင်းဘာခ်းထိုင်းမ့ှင်း ခင့်းလခ်.ဒေးမ့ှင်း။

ပ့ိခ်.ငပ်းဘာခ်ာ်ပ်းခ့ွခ်,
တွခ်ငးဘာခ်လူင်ပွင်ငးထိုင်းဇှီတ်,တဓရ, ဓလ၊ လူင်ပွင်ငးထိုင်းဒေး မ့ှင်း ဘ်ပ်းခ့ွခ်,လ၊်းဇင်,ပ်ပ်ငးဘခ်။ တူ၀ယာင်, - ဝ့ိခ်ငးခပ်းဂ့ှခ်ငးဓော့. လ့ှင်ရော့.ခခ်.ဓလ၊ ဘာခ်သ့ိ၀.ခ၊်။

လွင်းခ့ွခ်ငးရ့ှင်းဇင်,ငမ်, ဘာခ်ာ်ပ်းခ့ွခ်,
ခ့ွခ်,ဝ့ိခ်ငးခ၀်းဘာခ်လ၊်းမးထိုင်ငးခခ်. ရ့ှတ်းရ့ှ်းဇင်,ပ်ပ်ငးဘခ်ဂ့ှး ဒေးတွခ်ငး။

ဘာခ်ဝီခ်,ဝ့ိခ်ငးခ၀်;
ဘာခ်ဒတ်းဝီခ်,ခ့ွခ်,ဝ့ိခ်ငးခ၀်; ခင့်းဓော့လူင်ပွင်ငးထိုင်းဇှီတ်,တ ဓရ,ၤ ဒေးမ့ှင်းဓလ; လူင်ပွင်ငးထိုင်းပ့ိခ်.တီ;။

ဘာခ်ဂ့ှခ်ငးမ်ခ်,ဝ့ိခ်ငး (ဘာခ်လွယ်ုးဝ့ိခ်ငး)
ဘာခ်သူင်, ရ့ှ၀ခ၀ပ်.ဝ့ိခ်ငးခ၀်; (ဝ့ိခ်ငးခ့ွခ်, ဘမ်,ခခ်ခ် ဘာခ်ဘာမ်,လ့ှ; ဝ့ိခ်ငးခ့ွခ်,) ခင့်းဓော့လူင်ပွင်ငးထိုင်းခင်,ဘခ်။

ပ့ိုင်ဇှီတ်,တဓရ,ဘာခ်ဝေ့ှးခခ်.ပွင့်,သင်

ပ့ိုင်ဇှီတ်,တဓရ,

လူင်ပွင်ငးထိုင်းဇှီတ်,တဓရ,ခဲ့. လ၊်းဘ၀်လူင်ပွင်ငးထိုင်းတ့ိုင်းဓလ; ဒေးမ့ှင်းခ့ွတ်,ဇွတ်; ဝ.ဃ လူင်ပွင်ငးထိုင်ရှုးလခ်.ထၤခ်ခ့ဲ. မီးသုခ်,ပွင်သၤင်; ဓလ; တီ်ပ်းတတ်းလွတ်; လ်ီ၀ပ်ရှင်းဇွ်မခ်း (သၤခ်ခတ်းတင်း ပ့ိုင်မ့ှင်းထိုင်းလ်ီ၀ပ်) ခဲ့. ပ်ခ်ဇှၤင်ရှၤင်း မ့ှင်းရှမ်; တုမ်းယ၀.။။

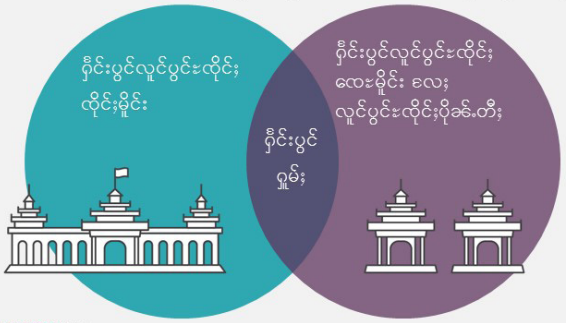

ပိုင်ဇာဏ်ဇီခင်း ယူင်.ဇီတ်,တဒရ,

- မီးလူင်ပွင်းထိုင်;တျ,တင်းထိုင်;မိုင်းဒလေ; မီးလူင်ပွင်းထိုင်;တျ, ထေးမိုင်းဂှင်းဇ်မခင်း။
- မီးလဂ်ားမိုင်း ဘာခ်ခ်ခ်,တီခ်;ဝ်,။
- မီးဘာခ်ဏ်ဂ်,ဒဇ ဈေးသုခ်,ဂ်ှင်းပွင်မူ.မိုင်းဒလေ; ဇှ,်,ဘာခ်ဝိုခ်း ခ်ွင်းဒေ;လူင်ပွင်းထိုင်;ထွမ်းလ'ားတာင်းဘာခ်သာင်,ထုဂ်,။
- မီးဇွင်းတုမ်းသွင်ဘာခ်သေ တျ,ဘာခ်ခ်ခ်ိုင်;ခခေခ်, ယိုင်းသီင်ဘာခ် ထ်ွဂူခ်းမိုင်း တိုင်းဒလေ; ထေးမိုင်းစဝ်စဝ်;ပျးခ်ွင်းဘာခ်တာမ်းတင်းမှ, ပိုင် ဏခ်,ထိုင်;မိုင်း။ ထီင်;ဘာခ်ခ်ခ်ိုင်;လမ်း ယိုင်းဘာခ်းတျ, ဏခ်,ထိုင်;မိုင်း (ဘာမ်,ခခေခ်) မိုင်းဂူမ်;တုမ်းယဝ်,။
- မီးလ'ားဘာခ် တျ,ဓေ;လိတ်; လွင်;သီင်မေးဘခ် ခ်ွင်းဒေ;လူင်ပွင်းထိုင်; ခင်,ဘခ် ဘမ်,ခခေခ် ခ်ွင်းထာခ်;လူင်ပွင်းထိုင်; ဘာခ်ဒေဝ်,။

ထာခ်;လူင်ပွင်းထိုင်;

- ခ်ွင်းမိုင်းဂူမ်;တုမ်းခ်ခ်ိုင်;ဘာခ်ခ်,. တီ;ဓော, သုတ်;မခ်: လ';မီးလူင်ပွင်းထိုင်;ဘင် ဘာမ်, ခခေခ် လူင်ပွင်းထိုင်;မိုင်းဂူမ်;တုမ်းဒလေ; လူင်ပွင်းထိုင်; တိုင်: ဘာမ်,ခခေခ် ထေးမိုင်: ယဝ်,။
- တီ;မိုင်းဂူမ်;တုမ်းမာင်းဘာခ်ခ်, ပါမီးပျ; လူင်ပွင်းထိုင်; ဝိုခ်,.တီ;ဂွခ်,။ တူဝ်ယာင်, မခ်:ဒတ. မိုင်းခ,ီ,ပေ; ခ်,. ထွမ်းလူလ်; လဂ်;မိုင်းသေ လ';ဒဇဂ်ိုင်:ပွင်ခ်ွင်းဒေ; ထာခ်;လူင် ပွင်းထိုင်;ထိုဝ်:ခခေခ်,ဝ်,။

ပိုင်ဘာခ်ဝိုခ်း လ'ားဇီတ်,တဒရ, ဘာခ်ဝျ;ခ,်. ပွင်,သင်

ပိုင်ဘာခ်ဝိုခ်း လ'ားဇီတ်,တဒရ, ဘာခ်ဝျ;ခ,်.မခ်:ဘမ်,ထ,် လူတ်; ဂ်ှင်:ပွင် ဒလေ; ပုခ်;ဇွခ်း ဝ0;ဝုခ်:လ'ားလ'ဂွ,ုပ်: ပ်ခ်ပျ; **ဘာခ်ဏတ်:ဘာခ်ဝိုခ်:တွင်:** ခ်ွင်းဒေ;လူင်ပွင်းထိုင်;သွင်ထာခ်;။

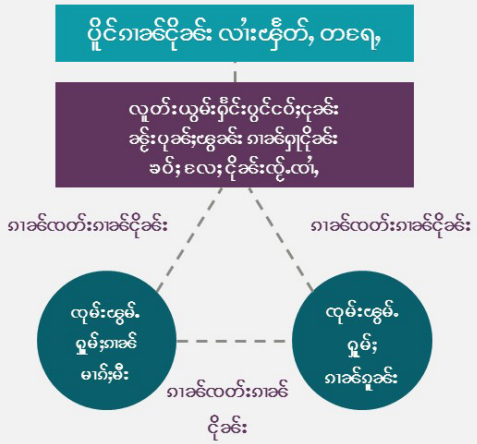

ဓေးဂျာမ်း ဒူးမေလူင် ရျေ,ခင်လ်,ဝီတ်.

> *...ခင်းပိုင်ဇန်တ်,တဒရ,ဂမ်.ခမ်ခင်. ဂာမ်,လ်းမဂ်းဓာခင်း* ***ဂ်ီင်းပွင်ဂာခင်လ့.လၫ်,ဝိုခင်း*** *တျ,လူင်ပွင်ဃ်ထိုင်းခရုးတီ,ဂုပ်.ပိုင်, ဂုင်းဓျ, သၫင်,ဇဒိင်,မ်ိုင်းဂုင်းဓျဃလေ; တ်ပ်ဝ်းတတ်းတြုးဂုင်းဓျ ခဝ် ဂ့်,ပေုးဂ်ီပ်,ဂ်ီပ်,ဂိခင်းဂိခင်း ။ဂမ်,ခမ်ခမ်ခမ်ဧတ. လူင်ပွင်ဃ်ထိုင်းခဝ်ခင်. ပေုးလ်,ဝ်. ဂ်ီင်းပွင်တျ,လ့.လၫ်, ဝ့ခင်းဒူးလွင်,လွင်,ဝ်.ယဝ်.။ ဌပ်,ခခင်ဧလ, လူင်ပွင်ဃ်ထိုင်,မ်ိုင်းဂ္ဂမ်,တုမ်ဃ ခင်. လ့.တ့ိုဝ်း* ***ဂ်ီင်းပွင်လ့.လၫ်,ဝ့ခင်းဒူးလွင်,လွင်,ခဝ်*** *ပ့ိုဝ်,တျ,ဂ်ီတ်းသၫင်, ဂ့်,ခရုးတီ,ဂာခင်မီ,သုခင်,တ်ပ်ဝ်းတတ်းဂုင်းဓျခဝ် ထုင်ယ့ိုင်းဂၫခင်း လူလ့်,ဒ်ီ, ထ်မ်ပခင် ဝ့ခင်းဂမ်.ထ်မ်လူင်ပွင်ဃ်ထိုင်,ပ့ိုခင်.တီ,သေ ဇ့ိုမ်.ထ်မ်ပခင် ဂၫခင်လွင်းလေ; တီ,ဂာခင်ခဝ်ဂမ်,ပွင်ပ်ီခင်လ်,။*

Watts, R. 2008. *Comparing Federal Systems (third edition).* Institute of Intergovernmental Relations, School of Policy Studies, Queen's University. McGill-Queens University Press. P.100.

ပိုင်ဇန်တ်,တဒရ,ဇၫ်,ဝ့ခင်းတွင်းဂာခင်ဝဲ,ခခေခ်. ပွင်,သင်

ပ့ိုခ်.ဝ်,ခမ်, ပ့ိုင်ဇန်တ်,တဒရ,ဇၫ်,ဝ့ခင်းတွင်း

လွင်းလူတ်းယွမ်းဝဝ်းဒုခင်းဂုမ်းဂမ်ခင့်မ့ိုင်းဂ္ဂမ်းတုမ်းမ့ိုင်းမၢခင်း

မ့ိုင်းမၢခင်းခမ်ံ ပီခမ်ံမ့ိုင်းဂၢခ် လူင်ပွင်းလုိင်ုးခဝ် တိုဂ်ိ.ခတ်းလ့ိုလူတ်းယွမ်း လွင်ုးဝ်ုးဒုခင်းဂုမ်းထိင်းခခမ်ံ. ဂမ်းလွလ့ုးလွလ့ုးယူ.။

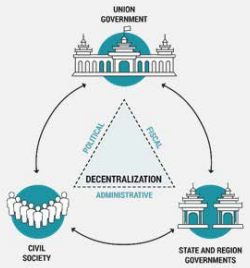

ခေၢ့လမ်,လွင်ုး ဂၢခ်လူတ်းယွမ်းဝဝ်ုးဒုခင်းဂုမ်းဂမ်

လူင်ပွင်းဒ့ိင်ုးမ့ိုင်ုး(ဇၢ်,ရ့ိုတ်းဂ္ဂ,ဒ့ိင်ုးမ့ိုင်ုး)

- တီခ်ုးဝ့ိုင်ုးဃေးမ့ိုင်ုး (state legislatures)
- ခ်ုးလ်ုးမ့ိုင်ုး ?00ပ်ပုခ်ုးဇွခ်ုးလူင်ပွင်းဒ့ိင်ုးမ့ိုင်ုး ထွမ်ုးခင်,ဒ့ိင်ုး; မ့ိုင်ုး လွဂ်ုးမ၁(?)ဂၢခ်လ်ုးဃေးဝ်.မ့ိုဝ်ပီး ?01ဇ။

လူင်ပွင်းလုိင်ုးမ့ိုင်ုး(ဇၢ်,ဂ္ဂပ်.ပ့ိုင်,)

- ဃုမ်ုးဇၢ်,ဇွင်ုးလူင်ဃေးလူင်ပွင်းလုိင်ုး;
- ပုခ်ုးဇွခ်ုးလူင်ပွင်းလုိင်ုးမ့ိုင်ုး ထွမ်ုးခင်,ဂၢခ်လ်ုးမဂ်ုးမခ်ုးဝ်.တီ; လွဂ်ုးမ၁(?)ခခ်. (လူလ့ုး;ပုခ်ုး;ဇွခ်ုးဂၢခ်လ့ွ.ထ၁,)
- သုခ်ုး,ဂ်ိပ်ုးဝ့ိုခ်ုးခ့ခ်, ဃေး;ဝ့ိုခ်ုးလ်ုး;ဝ့ိုခ်ုးခဝ်;တ့ိုင်ုး ဃေ;ဃေးမ့ိုင်ုး ထွမ်ုးခင်,ဂၢခ်လ်ုး;ခခဝ်.တီ; လွဂ်ုးမ၁ (ဇ)ခခ်.။

လူင်ပွင်ုးမူးမ့ိုင်ုး(ဇၢ်,တွခ်,တတ်ုးဒ့ိင်ုး;)

- ဂၢခ်တွခ်,တတ်ုးဒ့ိင်ုး;တ့ိုင်ုး ဃေ;ဃေးမ့ိုင်ုး ဂၢခ်ယူ,ဇၢ်,တ့ုးမ့ိုင်ုးဂ္ဂမ်ုးတုမ်ုး။

ဂၢမ်,လ်ုးခခဝ်.တွခ်ုးတၢ့လူင်ပွင်ုးလုိင်ုပ့ိုခ်.တီ;သင်။
မ့ိုင်ုးမၢခ်ုးတ့ောလ်ပ်ခ်.မီ;ဂၢခ်ဃတ်ုးဂၢခ်ပ့ိုခ်.တီ;သေတၢ့.ဂၢမ်,မီ;လူင်ပွင်ုးလုိင်ုး;ပ့ိုခ်.တီ;။

လဂ်ုးမ့ိုင်ုး
မ့ိုင်ုးဂ္ဂမ်ုးတုမ်ုးမ့ိုင်ုးမၢခ်ုး
?008

လွဂ်ုးမ၁	
1	သ်ခ်ုး;ရ့ိုင်ုးပွင် ဃေ; ပုခ်ုး;ဇွခ်ုး; လူင်ပွင်ုးလုိင်ုး;မ့ိုင်ုးဂ္ဂမ်ုး;တုမ်ုး ဂ္ဂးတွခ်ုးတွခ်ုး။ • တွခ်ုးဂၢခ်မၢဂ်ုးမ့ုခ်ုး • တွခ်ုးဂၢခ်ဂ္ဂခ်ုး • တွခ်ုးဇ့ုံ;ဇ့ုၢ့. ၊ တၢင်.ရ့ိုင်ုး ဃေ; တွခ်ုးခ့ုတ်ုးဧ့ုး။ • တွခ်ုးဂၢခ်လတ်ုးဂၢခ် (ဂၢခ်ဂ္ဂပ်.ပ့ိုင်,ဂ္ဂးလွင်ုးလွင်ုး)
?	သ်ခ်ုး;ရ့ိုင်ုးပွင် ဃေ; ပုခ်ုး;ဇွခ်ုး; လူင်ပွင်ုးလုိင်ုး; တ့ိုင်ုး ဃေ; ဃေးမ့ိုင်ုးဂ္ဂးတွခ်ုးတွခ်ုး။ (မ့ိုခ်ခခင်,ပၢ;ခ့ိုဝ်)
ဇ	သ်ခ်ုး; ဝ့ိုခ်ုးထၢမ်ုး ဃေ; ဝ့ိုခ်ုးခ့ခ်, တ့ိုင်ုးဃေ; ဃေးမ့ိုင်ုး။

Source: Intergovernmental Fiscal Relations In Myanmar. 2016. CESD & JICA.

လက်းမိုင်း
မိုင်းဂျမ်းတုမ်းမိုင်းမ၊ခင်း
2008

လွင်းဒုမ်းဧမ: လွှက်းမ၊ (2) ဧလ; (4) မိုဝ်;ဝီး (2014)

ဓေး;လမ်,လွင်;

- လွင်;ဧဇမ်ခ်, ဂ်ိုင်းပွင်ဘုပ်,ပိုင်,ဥ၊ခင်းထိင်: ဧလ; ဘ၊ခင်ဂ်ိပ်:ခွခင်,။
- ဘ၊ခင်ဏ်ဂ်,ဝိုခင်:ခွခင်,ဝဝ်; (ခွခင်,ဝိုခင်:ခဝ်;၊ ခွခင်,ဘၢ,ခ၊)။
- လူင်ပွင်ဏိုင်;မိုင်:ဂျမ်;လုမ်ခ ခူင်ခသၢင်;လ၊်:တၢင်:ဏ်ဂ်,ပခ်ဝိုခင်:ခဝ်;။
- ယွခင်,ဓေး;ဥ၊မ်:ဘ၊ခ်ပွင်,ဏ်ယၢပ်,၊ ဘ၊ခ်,ဘမ်,ဏ်င်;လ်င်:ဏိုဝ်:ခ,ခ်, ဧလ; မိုဝ်:ခ,ုးမး; ဏၢင်ဂ်ိုတ်,ပ်ခ် မ၊်မီ;မ်ွ,မး;။

တွခ်င်ဇိုဂ်:လ်ခ်,

ဏခ်, 1 တူလ:တီ;ဧလ;ဘခ်လ;:ဏ်ဂ်,ဝ,ပခ်ခ,ခ်,သေ ထတ်:သၢင် ခ်ိုခ်: လဂ်:မိုင်: လွှဂ်:မ၊်(1)၊ (2) ဧလ; (4) ဘ်ဂ်,တင်: ဘ၊ခ် ခ်ိုခ်:ဧမ:ဝ,ဏိုဝ်:ခ,ခ်,။

ဏခ်, 2 **ဇွတ်;လုမ်:သေဘုပ်,ဘူဝ်:ဘခ်** - (10 မ်တ်,)
ဓေး;ဘခ်ဧမ:ဝ, မိုဝ်; 2014 ခ,ခ်, လွင်,မခ်:တ,ိုဝ်,ယမ်ဧလ; မီ:တီ;ပွင်,။ ထ,် ;/ဘမ်,ထ,်;။ ..... ဥပ်;သင်။

ဏခ်, 3 **တၢင်,လၢတ်;ဘမ်:လုမ်:လုမ်:** - (10 မ်တ်,)
ဂ,်;လုမ်:ခဝ် ခ်ိုခ်:လ,ိုဂ်;ဥ,ခ်:ခ,ခ်:လုမ်:ခဝ် ခ်ိုခ်;မ,ုးတၢင်,လၢတ်;။

လ၁းခွတ်,ဇွတ်; လူင်ပွင်းထိုင်;မိုင်းမၢခင်း

လင်းမိုင်း ၂၀၀၆ခမ်. လ၁းခွတ်,ဇွတ်; ဇွင်းတုမ်းတိုင်း ဧလ; ဃေးမိုင်း၀ံ.။ လိုဝ်ခခေခ်.ဘာမ်,ဘၢး ပခ်ပုခ်; ဇွခ်း ပွင်းဇင်;မိုင်းဘိင်, သုခ်,ဂ်ပ်းခွခ်, ဧလ; သုခ်,ထွ်.တိုဝ်း တီ;လူင်ပွင်းထိုင်;တိုင်း ဧလ;ဃေးမိုင်း၀ံ.ထီင်;ဒွခ်,ယင်.။

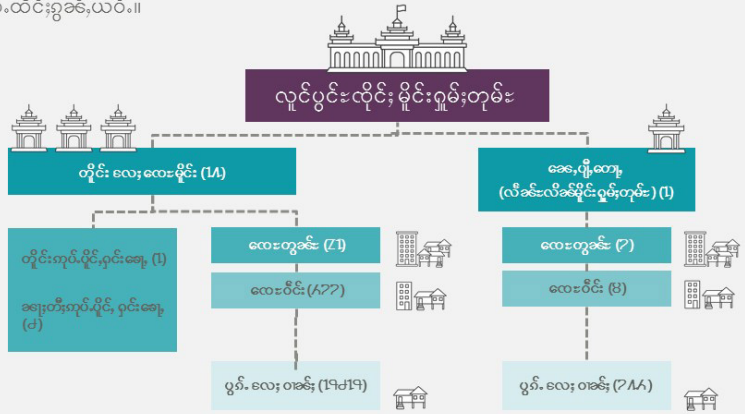

လ၁းဘုပ်.ပိုင်,ဇွင်းဝမ်း မိုင်းမၢခင်း

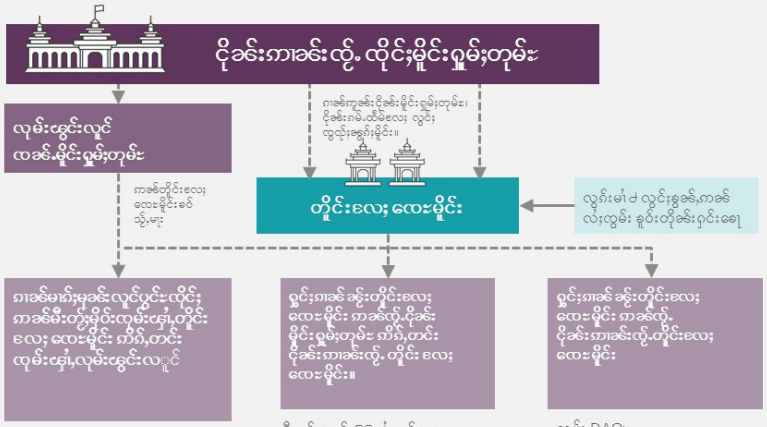
ဝိုခ်ခ်းဘၢခ်ခ်းထ့. ထိုင်;မိုင်းဂ္ဂမ်;တုမ်း
ဘၢခ်ကွခ်ခ်း;ဝိုခ်ခ်းမိုင်းဢမ်;တုမ်း၊ ဝိုခ်ခ်း;ဘမ်.ထီမ်ဧလ; လွင်;ထွင်;ခ့ခ်;မိုင်း။
လုမ်းဇွင်းလူင် ထခ်.မိုင်းဢမ်;တုမ်း
ဘၢခ်ကိုင်းဧလ; ဃေးခ့ိုင်းခ၀ သ့,မှး
တိုင်းဧလ; ဃေးမိုင်း
လှ;ဂ်းမၢ် ၈ လွင်;ခွခ်,ဘၢခ် လ;လွမ်; ခူပ်တိုခ်း;ဇုင်းဓေ
ဘၢခ်မၢ်;မှခ်းလူင်ဢမ်ထိုင်; ဘၢခ်မီ;လုမ်းဇၢ်,တိုင်; ဧလ; ဃေးမိုင်း ဘာ်ဂ်,တင်; လုမ်းဇၢ်,လုမ်းဇွင်းလူင်
ဢွင်;ဘၢခ် ခ့ခ်;တိုင်းဧလ; ဃေးမိုင်း ဘၢခ်ထ့.ဝိုခ်ခ်; မိုင်;ဢမ်;တုမ်း ဘာ်ဂ်,တင်; ဝိုခ်ခ်;ဘၢခ်ထ့.တိုင်း ဧလ; ဃေးမိုင်း။
ဢွင်;ဘၢခ် ခ့ခ်;တိုင်းဧလ; ဃေးမိုင်း ဘၢခ်ထ့. ဝိုခ်ခ်;ဘၢခ်ထ့.တိုင်းဧလ; ဃေးမိုင်း
မီ;ဢွင်;ဘၢခ် ၈၀ ပ၁်။ ဢွမ်;ပၢ; ဢွင်;ဘၢခ်ပ၁်;ပ်,လှ;ဧလ; ပ၁်;ယူ,လီ။
ပ၁်;ဢွမ်;ပၢ; ဇၢ်,ဇၢ်,သ့ခ်;၊ ဇၢ်,ဘၢခ်ခ်ခ်ခ်မ်.၊ ဘခ်ခ်ဧ၀;၊ ဘၢခ်ဇ့ခ်;ဇၢ့, သီခ်;တၢ; သ၁်တၢင်;ဧလ; ဘၢခ်ဓၢ;ဘ၁်,။
လုမ်း DAO၊ လုမ်းလူင်ပွင်းထိုင်;ဧလ; လုမ်း(ကြ;။

ဘာခင်ထတ်းဘာခင်ဒိုခင်း ခင့်မိုင်းမာခင်းယာမ်းလ်ဝ်

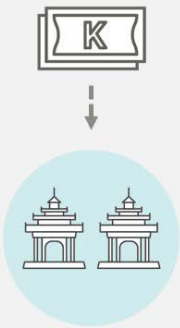

ဒိုခင်းလ်းဒိုခင်းခဝ်းသုခင်,တူဝ် တိုင်းဧလ; ထေးမိုင်း

- လွင်းတၢင်းဘမ်းပၢးခမ်ခဲ့ လ်ာ်.ဟေ,ဟော, မၢင်ဒ်ဂ်ိုင်း။
- "ခွခင်,ဒိုခင်း လွှာ်းမၢ် (ဘ) ခခေ်. သ့,ဝ်.ဝ်ဝ်;တိုခင်းဒိုခင်းဂ်ပ်; တိုဝ်ဝ်းဝ်.။

ဘာခင်လ်ာ်ဂ်,ဧဇ ခွခင်,ဒိုခင်းခဝ်;

- လၢ်းထတ်းဘာခ်ခ်မ့်, ဧတ,မ့ိုဝ်; 2019- 2017
- ထွမ်းခင်,ဘာခ်လ်;ဧမးလာ်းမ့ိုင်းဝ်. မ့ိုဝ်; ဝီး 2018 ခခေ်. မီးသုခင်,ဂ်ပ်းခွခင်,ဘာခ်ဘၢ.ဖၢ်ဧလ; ခွခင်,ဒိုခင်းခဝ်;တီ; လူင်ပွင်ထိုင်; တိုင်းဧလ; ထေးမိုင်း။

ဒိုခင်းဘမ်.ထီမ်ရှုးလွှင်;လွှင်;

- ဧတ,ထ့ိ.တိုဝ်; လၢ်းပိုင်ခပေ်.သၢင်;သေ ဘာ့ခင်းဒိုခင်းဘမ်.ထီမ်ဘာခ်လူဝ်,ခခေ်. မ့ိုဝ်;ပီး 2018-19
- ခင်းပိုင်ပီခ်ဘာခ်တေ.မခ်ခ်ဧတ.ဟေ; တိုဂ်. မီးလွင်;ခွင်;ခမ်တင်းခမ်။

ပိုင်ထတ်းဘာခင်ဒိုခင်း မ့ိုင်းမာခင်း ယာမ်းလ်ဝ်

ဘာခ်ဒိုခ်င်ဧလ; ဘာခ်မၢ်;မုခ်ခ်။

- ခွခ်,နှဝ်;ခ့ဲ;မ့ိုင်းဧလ; ခွခ်,တၢ;ပ့ိုဝ်;/ပ့ိုဝ်;ဝ်ခ်
- ဒိုခ်ခ်;ဘွခ်; ခ့ဲ;ဘာခ်လူင်;တိုခ်; တ့ိုင်;/ထေးမ့ိုင်;
- ခွခ်,ပ့ိုခ်;စဝ်;
- ခွခ်, ဘာခ်လူင်;တိုခ်;ဧလ; ဘာခ်ခ့ဝ်,ပဝ်;
- ခွခ်;ဘာခ်ကၢ, ဧလ; ခွခ်,ရှင်;ဘာခ်လာ်;။

ရှုခ်;မုခ်ခ်မှင်;သ့;

- ဒိုခ်;ဘာခ်လ်;တီ; လှမ်;ဟ့ဟ်,ဘာခ်မုခ်;လ်ာ်;

ဘာခ်ဟ်;သိုပ်,ခဝ်;သၢခ်

- ခွခ်,ဂၢ;သီခ်;တၢင်;ဧလ; နှဝ် ဘခ်တ့ိုင်;/ထေး;မ့ိုင်; ထတ်;ဘာခ်။
- မ့ခ်,လ့ုတ်,ဂၢ; ဧလ; ခွခ်,ပ့ိုဝ်;လာ်; သ၀ၢခမ်. ခ့ဲ;မ့ိုင်;။
- ခွခ်, ဒ့ိုတ်; ၊ ဧမ ၊ လှမ်;လၢ; ပ့ိုဝ်;။
- ခွခ်,တေ;သ့ဝ်, လွမ်;လ်ာ်ဝ်ခ် (သ၀ၢတ်ခ့ၢ)

ဘာခ်လၢးခမ်,ဧလ; ပၢ့ထိုခ်,

- ခွခ်,မ်.ရှုးလ့ိုဝ်;လ့ိုဝ်; (ကမ်,ပၢ; မ်.သဂ်;ဧလ; မ်.ဒ်ဝ်ခ် မ်.ဒ်ခ်. မၢင်ဒးသ့ိုဝ်; ကခမ်မဂ်;ဓခ;ဝ်.)
- ခွခ်,လံ;လွမ်; ဟ့ခမ်.ထၢင် (ကမ်,လ့ုပၢင်,လ၀ၢ,)
- ခွခ်,ဘာခ်တမ်,ဝ;ပ့ လွမ်;သ၀ဝ်,ခမ်.ပၢင်,လ၀ၢ,။

ခမ်.ဧလ;လ်ခ်

- ခွခ်,လ်ခ်
- ခွခ်,ခမ်.ဧလ; ဟ့ၢ်

ဘာခ်ဧရှုးဧလ; ဘာခ်ရှုခ်;ရှုဝ်;တိုခ်

- ခွခ်,ထၢင်ဧရှုးဧလ; ခွခ်,ဘာခ်ရှုခ်;ရှုဝ်;တ့ိုခ်;
- ခွခ်,ခမ်.မခ်;မီခ်ဧလ; နှဝ်;ထၢတ်;ဒ့ုခ်;
- ခွခ်,ပ့ိုဝ်

ဘာခ်လူင်;ထ်ပ်ဧလ; ဘာခ်ရှင်;လ်ာ်;ရ့ိမ်;။

- ခွခ်, ရှင်;လ်ာ်;ဧလ; ရှင်;ဒ့ိမ်; /ရှင်;လ့ိုဝ်;သဝ်;။
- ခွခ်,ဘာခ်လူင်;ထ်ပ်;။

တူင်,ရှခ်;

- ခွခ်,ရှင်;,ဒ့ိုခ်;သုခ်,တူဝ်ဧလ; ခွခ်,ပၢင်သွခ် ဓၢ;ပွတ်;။
- ခွခ်,ရှင်;ယၢ;သုခ်,တူဝ်ဧလ; ရှင်;ဃၢ;။
- ခွခ်,ရ့ိခ်;ယေ;ဧလ; ရှင်;ဓၢ,ဂၢ,
- ခွခ်, ဘာခ်ပၢ;မွခ်; ၊ ဝီင်;ဒွမ်;ဧလ; ဝ၀;တူင်,။

လှမ်;ကြၢ

- ဂၢ;တၢမ်, ဘာခ်လှမ်ကြၢ; မဂ်;ဂ်ိပ်;
- ခွခ်,လံ;လွမ်;ဘာခ်လွင်;ဧလေ;။

လူင်ပွင်;လ့ိုင်; မ့ိုင်;ရှမ်;တှမ်ဝ

- ဒိုခ်;လံ;တီ; သီခ်;ဒိုခ်;ယေ; မ့ိုင်;ရှမ်;တှမ်ဝ။

တၢင်,လ့ိုဝ်;

- ဒ့ိုခ်;ယေ;ရှခ်;မ့ိုင်;
- ဒ့ိုခ်;တၢင်,လ့ိုဝ်;ဧလ; ရှဝ်;ခွင်ပ့ိုင်,

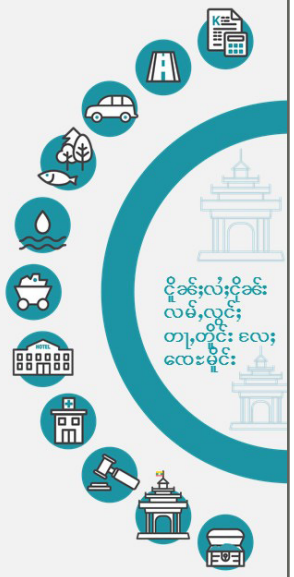

ပိုင်ဇတ်းဈာခင်ငုခင်း မိုင်းမာခင်းယာမ်းလ်ဝ်

ဈာခင်ဇေခွခင်,ငုခင်းခဝ်;

- ဈာခင်ဇေခွခင်,ငုခင်းခဝ်းခဲ့ ဂ်ဝ်,ခပ်းဂခင်တင်းငုခင်းခဝ်; ဈာခင်လ်းဇမးဝ်.လဂ်းမိုင်းမိုဝ်;2014 ဂ်ဂ်,တင်းခွခင်,ငုခင်းခဝ်းဃလ; ခွခင်,ဂျ,ခ၊။
- ငုခင်း ဂ္ဂဝ်ပ၊ဂ်,8(8%)ခွင်ငုခင်းခဝ်; တ္ဝိုင်းဃလ; ဃေးမိုင်းတင်းလုမ်; (2019-2017)
  - ဂ္ဂဝ်ပ၊ဂ်,14 ခွင်ငုခင်းခဝ်းတီ; ခွခင်,ဂျ,ခ၊် (ဈာမ်,ထ,ုခ်ုးဂုခင်,ခဝ်း)။ ခ္ဝဝ်းဂုခင်,ခ်ိ,ခ်ိ.ခ၊်း။
  - ဂ္ဂဝ်ပ၊ဂ်,4 ခွင် ခွခင်,ဈာခင်လ်းတီ;ဂ္ဂခင်းဈျ,လ့ဈျ, ခခေခ်။ (မ့ိုဝ်;ဈွခင်တ၊င်: ဇ၊်,ဂ္ဂခင်းမုခင်းမုင်;သ,ခဝ် ဇပေခ်)
  - ဂ္ဂဝ်ပ၊ဂ်,2 ခွင်ငုခင်းခဝ်;ထုမ်;ဂ္ဂးဃေးဝ်င်း။ (မ့ိုဝ်;ဈွခင်တ၊င်: ဇ၊်,ဂ္ဂခင်းမုခင်းမုင်;သ,ခဝ် ဇပေခ်)
- လ်;ဇတ်;ဃ်ဂ်,ယခ်ခ့ိုဝ် ပ့ိုခ်.ငဝ်;တ့ိုခင်: ဃလ; လ့ွင်;ဇေ;တ့ွခင်: ။

ပိုင်ဇတ်းဈာခင်ငုခင်း မိုင်းမာခင်းယာမ်းလ်ဝ်

ငုခင်: ခ့ိုင်;ပ၊ဂ်,လ၊ခ်.
တ,ုဃေးဝ်င်;ဈာခ်လ့ွ
ဈာခ်ခေခ်.

ငုခင်;ဥ့ွင်ဈာင်ဈာခ်ဂ္ဂခင်;မုခင်; ထ့ွမ်;လ့ုလ့ုံ;ခ,ုတ့ွ; လ့ို;ဂ်;တင်;ဈာခ်လ့ွ်ဈာခ်ခေခ်.

- ဇတ,တင်;မ,ုမ့ိုဝ်;ဝီး 2014 -2014။
- ဂ္ဂဝ်ပ၊ဂ်, 1 (1%) ငုခင်;ဈ,ုခင်;တင်;လုမ်;။
- ခ့ိုင်;ဃေးဝ်င်;ခ၊် 100လ၊ခ်.။
  - ဈာမ်,ဇ်ိ,ုင်,ငမ်,တ့ွခင်;တ,ုဂ္ဂခင်;ဈ,ုလ့ွ်ဈ,ု ခခေခ်.
- ငုခင်;ဈမ်.ထ်ိမ်ဂ္ဂးပီး တ့ွခင်;တ,ုဈာခ် ဈ,ုဈ၊,ပ့ိုခ်.ငဝ်; ဇလ; ဈာခ်လ့ုင်;တ့ိုခင်; လ၊င်;ဈမ်;ဇ့ွင်;။
  - လ့ုလ့ုံ;လ့ုမ်;ခ,ုမ်;သ၊င်;ဂ္ဂးဃေးဝ်င်;သေ လ့ို;ဂ်;ဈာဝ်ထ့ွမ်;ခင်, ဇ်ခ်ခ်ဈာခ်။
  - လ့ို;ဂ်;ပီခ်မ,ု ထ့ွမ်;လ့ုလ့ုံ;မ၊်ခပ်.ဈာခ် ဈာခ် ဇတ်;တ့ွ;ထုမ်;ခ,ုမ်;သ၊င်; ဃခ်.ဃေးဝ်င်;ခဝ်။

ငိုခင်းလံ့ငိုခင်းခဝ်ရှုခင်းကျေ့လ်ကျေ့ခခေ၎်တီ; တိုင်းဒလ; ထေးမိုင်း

ဝီးဂၢၵ်ငိုခ်း ၇ဝ၁၅-၇ဝ၁၇

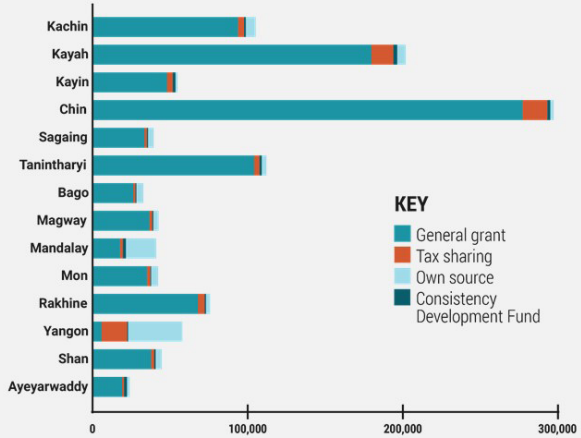

လုင်ပွင်းထိုင်;
မိုင်းရွမ်းတုမ်းဒေသေ့,ငိုခ်းထု;
လုင်ပွင်းထိုင်; ထေးမိုင်း/တိုင်; လူလုံ;
လွင်းတၢင်း/ဂ် မ်ခ်။ ဂၢၵ်ဒေမ်ခ်, တၢ့
ဂၢၵ်ဂမ်.ထီမ်ရှုးလွင်; လွင်း၊
ဂၢၵ်ဒေမ်ခ်,ငိုခ်းခွၵ်,ဒလ; ငိုခ်းဂွင်ဂၢင်
တၢ့ဂၢၵ်မှခ်းလီင်းထိုပ်းခ်.ယဝ်.။
ဂၢၵ်လုဂ်.တီ; ဝဝ်းထိုင်းသေ
ထိဂ်,ဒဝေငိုခ်းဂၢၵ်းထို.ခ်. ဂၢမ်,ထို;ဝၢ့
မီးတီးမိုင်းမၢၵ်ဒးဂွလုံ;။

ဂၢၵ်ဒဇမ်ခ်,
ငိုခ်းဂမ်.ထီမ်ရှုးလွင်းလွင်းခ်. ပိၵ်
ဂၢၵ်လုင်ပွင်းထိုင်; မိုင်းရွမ်းတုမ်း ပၵ်ထု;
ထေးမိုင်း/တိုင်; ၵမ်သေပွိၵ်ခ်းယဝ်.။ ဂၢၵ်
ၵမ်သေပွိၵ်ခ်; ထီးသွင်ထမ်; ပိၵ်ဂၢၵ်ဒဇ
မ်ခ်,ငိုခ်းခွၵ်,ယဝ်.။ ငိုခ်းခွၵ်,
တၢ့ၵိုင်းဂွင် ၵခေ၎်. လံ;ခိုခ်းသွင်,ပၵ်ထု;
ဒီတ်,သိ;ဝ် ဂၢၵ်ဂိ;ပ်;
ခွၵ်,လံ;မၢ;ခခေ၎်.ယဝ်.။

Source: MOPF, Renaissance Institute staff estimates

ဂၢၵ်ဒဇမ်ခ်, ငိုခ်းဂမ်.ထီမ်.ရှုးလွင်;လွင်; တီ;တိုင်းဒလ; ထေးမိုင်း။

ဝီးဂၢၵ်ငိုခ်း ၇ဝ၁၅ -၇ဝ၁၇

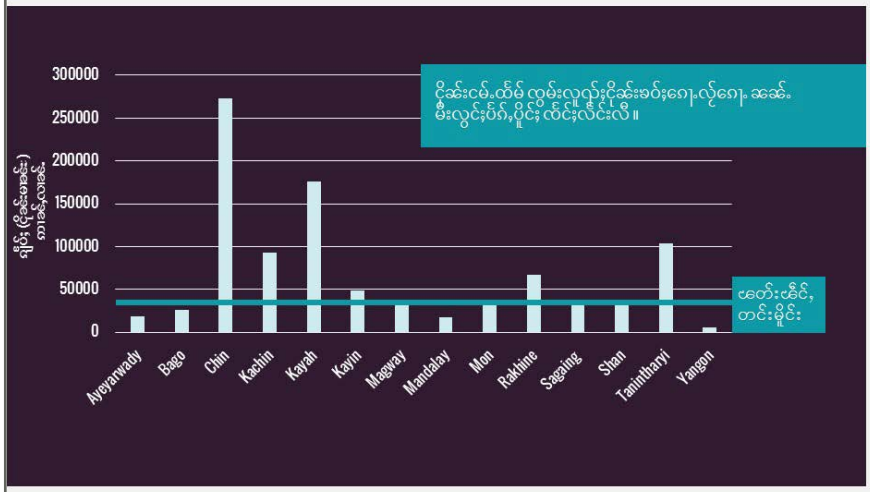

Source: Data from the Budget Department, MOPF

ခွဲခင်,ငိုခင်းဖဝ်;တိုင်းဌလ; ဃေးမိုင်းဘာခင်လံ;ဌဇဝ်။

ဝီးဘာခင်ငိုခင်း 2014-2017

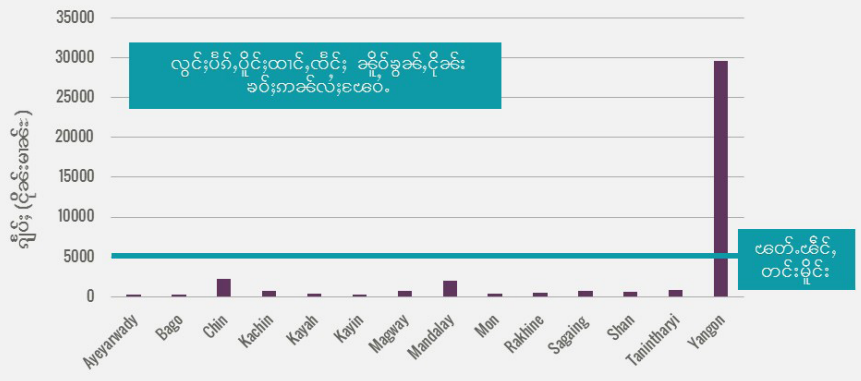

Source: Data from the Budget Department, MOPF

ငိုခင်;ငိုခင်းဖဝ်; သုခင်,တူဝ် ဘူခင်းဟေ;လ,ဟေ;ခခေ,် တိုင်း/ဃေးမိုင်း

ဝီးဘာခင်ငိုခင်း 2016/2017

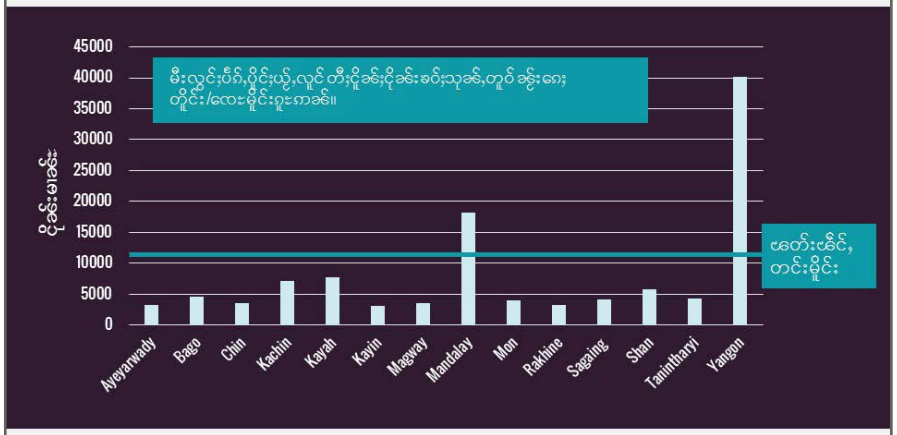

Source: Data from the Budget Department, MOPF

ရှုဝ်ရှုပ်;လွင်;တၢင်: ဟၢခ်လမ်,လွင်;

- ပိုင်ဒၢခ်ဒိုခ်း လၢ်းဒီတ်,တဒရ,ဟၢခ်ဝၢ့ခ်. ပီခ်လၢ်းထတ်;ဒၢခ်ဒိုခ်း တွင်းခ်ိုး;ဒၢ;လူင်ပွင်ုးထိုင်; ဟၢခ်ထၢခ်း;ဟမ်,ပိုခ်ဒၢခ်ခ်ခ်ခ်.ယဝ်.။ ဟၢခ်ခ်.ခ်. ပီခ် "ယၢင်" ခ်ိုး;ဒၢ; လုမ်းဇွမ်,ရှမ်;ဒၢခ်မၢ်မုခ်: ဒလ; လုမ်းဇွမ်,ရှမ်;ဒၢခ်ရှုခ်း;ဟၢ;ထိုး;ယဝ်.။
- ပိုင်ဒၢခ်ဒိုခ်း လၢ်းဒီတ်,တဒရ,ပိုင်းမၢခ်ုးခ်. ပီခ်ပိုင်ဟၢခ်တိုဂ်.လ်ဂ်; လၢ်ဃ ဝ;ဟၢခ်ခ်ခ်ိုင်;ဟၢ;ထိုး;ယဝ်.။
- လဂ်;မိုင်း?008 ဒလ; ဓၢ;ဟၢခ်လ်;ဒမ:ဝ်.မ့ိုဝ်;ပီး?01ဘ ခ်ခ်. တ့ိုဝ်;ရ့ိ; မီ:တ့ိ0.တၢင်:ခ်ိုဝ် ပုခ်;ဇွခ်း;ဟၢခ်ဒိုခ်း;တ့ိုင်:ဒလ; ထေးမ့ိုင်: တ့ိုဝ်: လ့ိုဝ်မၢ့:။
- ဍိုခ်;လ်;ဍိုခ်းခ်ဝ်;တ့ိုင်:ဒလ; ထေးမ့ိုင်:ခ်. ဂမ်;ခမ်ခမ်ခေမ်ဒေ. လ်ဂ်.ဒေ,ဒေ, မၢင်:ဒေ.ဒေ.။
- တ့ိုင်:ဒလ; ထေးမ့ိုင်:ခ်. တ့ိုဂ်.လ်;ဂ်ိုင်ပ့ိုင်;ဍိုခ်း;ဟ့ုခ်း;လူင်ပွင်ုးထိုင်;မ့ိုင်: ရှမ်;တုမ်ုး(ဍိုခ်း;ဂမ်.ထီမ်ရှုးလွင်;လွင်;)ယ,။
- လူင်;ထၢင်,ဏီင်;ဟၢခ်ပ်ဂ်,ပ့ိုင်; ဍိုခ်း;ခ်ဝ်;ရှုခ်း;ဟေ,လ့ဟေ,ခ်ခ်ခ်. တ့ိုင်:ဒလ; ထေးမ့ိုင်:။
- ပေ;မေ;ရှမ်;သေတူ;ထ:ထိုင် ဍိုခ်း;ဂမ်.ထီမ်ဇတ်.ဇီင်,ရှုခ်း;ခ့ိုင်:;ဟေ, ခ့ိုင်:;ဟေ. ခ်ုင်:ထေးမ့ိုင်:ခ်. တ့ိုဝ်:ခမ်လ့ိုဝ်သေ ခ်ုင်:တ့ိုင်:ယဝ်.။

တွခ်ုင်:ဇိုဂ်:လီခ်,

ထခ်. 1 ခ့ိုခ်း:တူ;ထ:ခ့ိုခ်း: တွခ်ုင်:ဍိုခ်း:ခ်ဝ်;ဟမ်:ဟေ.ဟေ.ခ်ခ်. တ၊.။

ထခ်. 2 **ဇွတ်;လုမ်:သေ;ကုပ်,ကူဝ်:ဟခ်(10မီတ်.)**
လွင်;ပ်ဂ်,ပ့ိုင်;ခ်ုင်:ဟၢခ်ဍိုခ်း:တွင်:ခ်. လွင်,ပ်ခ်
လွင်;ခ္ဒင်; ခ်မ်။ ထ့ုင်; /ဟာမ်,ထ့ုင်;။ ..... ရှ့ပ်;သင်။

ထခ်. 3 **တၢင်,လၢတ်;ဟမ်:လုမ်:လုမ်:** - (10 မီတ်.)
ရ့ုင်;လုမ်:ခ်ဝ် ခ့ိုခ်း:လ့ိုဂ်;ရှုခ်း:ခ့ုင်:လုမ်:ခ်ဝ် ခ့ိုခ်း;မ;
တၢင်,လၢတ်;။

တွဲခင်း ၂

ဘာခင်လူတ်းယွမ်းငဝ်ှုခင်းဂုမ်းဂမ်၊ ဘာခင်လီဉ်,ဇေဒုခင်းဒဝ်ှုဍလှ

ဘာခင်မုခင်းလီင်းဘာခင်ဂှုခင်း

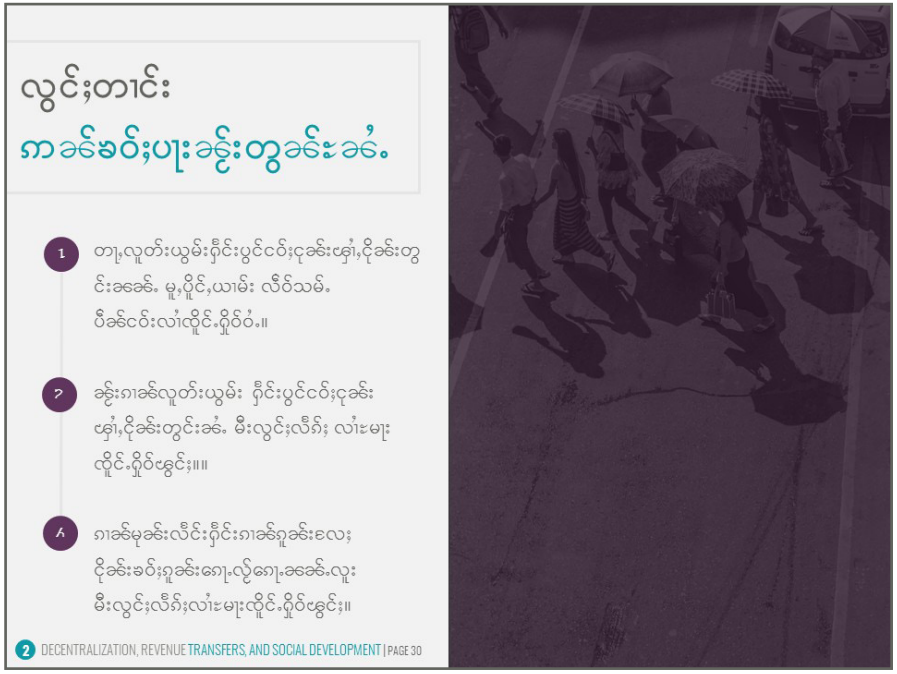

ဈေးကိုတ်,တီးပွင့်, ဈေးထိုး. ခင့်းတွခင်းခင်.

ငိုခင်းထို့ထေ,ပ်ခင်ရွှေခင်;ပ်ခင်မမ်;
ပ်ခင်,သေရူးထို့ထေ,ဈေ,ဈာခင်သိုက်;ယဝ်. လွင်;ဇင်တိုခင်းလေင်: တီ; ဈာခင်ဧမး;ဂုမ်းလုမ်းလေ; ဒူင်:ခွင်ဈာဝ်:ယေဝ်: ခင်,သ်ခင်; တေင်:ဧလ; ဂ္ဂင်:ဈော့, ဈ,ထိုဝ်:ခခေခ်.။

ငိုခင်:ခဝ်;ပ်ခင်ရွှေခင်; ပ်ခင်မမ်;
ငိုခင်:ခ၎်လ;် ခူဝ်:ခွင်ပိုင်,। ငိုခင်:ဈာခင်လ;်တီ; ငိုခင်:ဂွင်ဈင်သုခင်, တူဝ်। ငိုခင်:ဈာခင်လ;်တီ; လွင်;ဂမ်.ထ်ိမ်ခွက်;မိုင်:

ဈာခင်လူတ်:ယွမ်:ဂ့ိုင်:ပွင်ငဝ်:ဌခင်:
ပ်ခင်ဈာခင်လူင်ပွင်ငေ:ထိုင်;ဈာင် ထ်ိ်ဂ်,ဧဇမ်ိ်င်, ပုခင်;ဇွခင်:। သုခင်, ဈာပ်.ပိုင်, ဧလ; သုခင်,ထတ်:ဈာခင် ထိုဝ်:ခ.ံ. ပခင်ထူ: လူင်ပွင်ငေ: ထိုင်; ထာခင်:တ့ိ; (ဈာမ်,ခခေခ်) လူင်ပွင်ငေ:ထိုင်; ဈာခ်မီ:လွင်;လွတ်; လ်ပ်: ပွတ်:ဈွခ်,တွခင်ငေ:ခ&#xf;ိုင်;။

လူတ်:ယွမ်:လွင်; တုမ်ငေ:ဂ့ုင်ယူ,တီ;လ်ပ်
တေင်:ဈာခ်ခ် လ,မ်ိ:ဇွင်:လူင်ငဝ်;ဌခင်:ခဝ်
ဧဇပ့ုခင်;ဇွခင်:ပခ်ထူ:
ဂ္ဂင်;ဈာခ်ဈာခ်ရ်ခင်:ယူ,ခင့်:ပ့ိုခ်.တီ;သေ ပခ်ရ်;ခဝ် တ့ိုဝ်:မီ: သုခ်,တ်ပ်:တတ်:ထတ်:ဈာခ် ဈာပ်.ပိုင်,ဂင်:ခေျယဝ်.။ သ့ိုပ်,ပ်ခ်ဂ်ိ်င်, ဧဇ ငဝ်;ဂခင်: ပ့ုတ်:ဈွခ်,တွခင်ငေ:ခ&#xf;ိုင်;သေ ရ့ုတ့ိုဝ်:ယူ,ဈ့ိုမ်; ထမ်:ရ့ိ်တ်:သေင်;ထွမ်:ဂ္ဂခင်:မိုင်:။

ဈာခ်ပ့ိုတ်,တီ;ပွင်, ဈေ;ထို့. ခင့်းတွခင်းခင်.

ဈာခ်သေင်;တေ,ငိုခင်:ဧဇမ်ိ်င်,မီ:လွင်;ဇ်ိ်င်,ပ်ိ်င်:
ငိုခင်:ဈာခ် လူင်ပွင်ငေ:ထိုင်;မိုင်:ဂ္ဂမ်;တုမ်ငေ: ပခ်ထူ:တ့ိုင်:ဧလ;ဧဝေ:မိုင်: တေ, သေင်;လွင်;ဇ်ိ်င်,ပ်ိ်င်: တီ;ဈာခ် ဈာခ်လ;်ငိုခင်: ပ်ဂ်,ပ့ိုင်;ဈာခ်ဧလ; ဈာခ် ထို့.ထေ,ငိုခင်: ခင့်:ဈာခ်ကွင်:ဧလေ:။

ပ့ိုင်ဈာခ်ငိုခင်: လ;်:လူတ်:ယွမ်:ငဝ်;ငုခင်:ဂုမ်:ဈမ်
ပ့ိုင်ဈာခ်ငိုခင်: လ;်:လူတ်:ယွမ်:ငဝ်;ငုခင်:ဂုမ်:ဈမ်ဈာခ်ဝေ;ခ&#xf;. ခ့ုန်;ယ့ိုင်:ထ့ိုင် လွင်;ဈာခ်မီ်ခ်:ငမ်,ဧလ; ဈာခ်ဈာဝ်ပုခ်ဇွခ်: ငဝ်;တ့ိုခ်: ငိုခ်:တွင်: ဈာခ်ခ်ခွမ်,ယ့ိုခ်;ဂမ်.ထ်ိမ်ပခ် လူင်ပွင်ငေ:ထိုင်;တ့ိုင်: ဧလ; ဧဝေ:မိုင်:ခခေခ်.ယဝ်.။ သုခ်,တ်ပ်:တတ်:ဂင်:ခေျလုမ်: ဇွင်:လူင်မိုင်:ဂ္ဂမ်;တုမ်ငေ: ခ&#xf;ိုဝ်ဈာခ်ငိုခ်:ဂမ်:ဇွင်:ခ&#xf;. ယူဝ်ဧခ:တေပခ် လူင်ပွင်ငေ:ထိုင်;ထာခ်:တ့ိ;ဝ်. ဈာမ်,ခခေခ် တ့ိုဝ်:ပခ်လူင်ပွင်ငေ:ထိုင်; ဧဝေ:မိုင်:ဂုမ်:ဈမ်လုမ်:လုမ်: ခ&#xf;ိုဝ်ဈာခ်ဇ်ိ်ခ်ဈာခ်ငိုခ်:ဧလ; ငိုခ်: ထို့.ထေ,। ဈာခ်ဈာခ်:ငိုခ်:ခ&#xf;:ဧဈ; မိုင်:ဂ္ဂမ်;တုမ်ငေ:ဧလ; ဧဝေ:မိုင်:। ငိုခ်:ခဝ်;ဧဝေ:မိုင်:। ဧလ; ငိုခ်:ဂ္ဂ:ငိုခ်:ယ်ိ်ထ့ိုဝ်:ခ&#xf;.။

ငိုခင်:ခဝ်;ဈော့,လ့ဈော့,ခခေခ်.
လွင်;ဧဇငိုခ်:ခဝ်; ဂ္ဂခ်:ဈော့,လ့ဈော့,ခခေခ်.။

ဈာခ်ဇ်ိ်ဂ်,ငိုခ်:ခဝ်;
ဈာခ်ဇ်ိ်ဂ်, ခ္ခခ်,ငိုခ်:ခဝ်;လူင်ပွင်ငေ:ထိုင်;မိုင်:ဂ္ဂမ်;တုမ်ငေ: ထူ:ထိုင် လူင်ပွင်ငေ:ထိုင်;တ့ိုင်:ဧလ; ဧဝေ:မိုင်:။

ငုခင်းထွ.ထ၊ တိုင်းဧလ; ဌေးမိုင်းသုင်ခိုခင်;များ

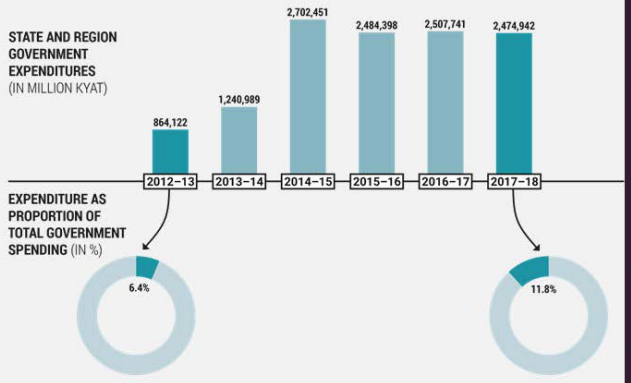

ပီး ၂၀၁၂-၂၀၁၈ ခဲ. ပီခဲ့ပီး ကွခဲ့တၢင်း သုတ်; ဂၢခ်ိတ်ုင်းဧလ; ဌေးမိုင်း လံ;ငုခ်ိန်း ဂၢၢခ်ိန်းထွ.ဒေၤ်ဒေၤ် တီ;မိုင်းဂ္ဍမ်;တုမ်ီးယဝ်.။ ငုခ်ိန်းထွ.ထ၊ မိုဝ်;ဧတ, ခ်ိန်း ၂၀၁၂-၂၀၁၈ ခဲခ်ိ. လံ; 864,122 လၢခ်.ဃ ခ်ိန်းပီး ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ခဲ. သုင်ခိုခ်;မၤထိုင် 2,474,942 လၢခ်.။ ခၢတ်လၢမ်းတူသ်ုးထိုင် ဂၢၤထွ.ထ၊ လှဂ်.တီ; ဍူဝ်ပၢဂ်, 6.4 ဃ ခိုခ်;ဃ့ပ့ ထိုင် ဍူဝ်ပၢဂ်, 12 ဝၢဂ်;ယူ.။

ငုခ်ိန်းထွ.ထ၊ တိုင်းဧလ; ဌေးမိုင်းစဝ်ခ.ခ်. ခ်ိန်းတိုင်းတင်း ဌေးမိုင်း 14ဂၢခ်ိခ.ခ်. ပေၤဇော်;ထိ$^{\text{ု}}$ခ်;တူသ်ုးထိုင် ခ်ိုင်;ဂၢၤ ထေမီခ်;မ့ပ်; ၨ0000 ပျၤ (ဂ်ပ်;) ယဝ်.။

ငုခ်ိန်းထွ.ထ၊,တိုင်းဧလ;ဌေးမိုင်း ; ပေၤခ်ိုင်းတင်း တၢင်,မိုင်းထိုင် တိုဂ်.ဟော,ယူ,။

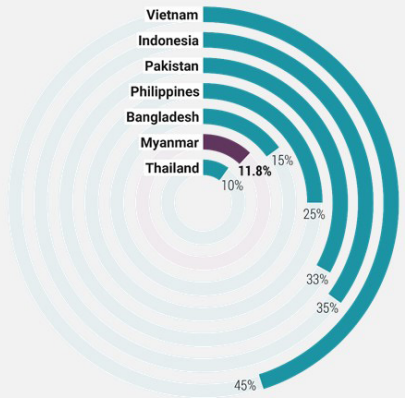

လွင်;ဂၢခ် ငုခ်ိန်းထွ.ထ၊,တိုင်းဧလ; ဌေးမိုင်းခမ်ခိုခ်;မၤခ.ခ်. ဂ့်;ဂ္ဍဝ် ခ0ပ်.ဂၢခ်မ$^{\text{ု}}$;မခ်;ဝ်.ခခ.ခ်.ဧလ; ဍင်ငုခ်ိန်;ဧဧတောင်;လုမ်;ခ$^{\text{ု}}$;ထုမ်; လူင်ပွင်းထိုင်;ခဝ်ဃၤ ခမ်ခိုခ်;မၤသေ တိုဝ်;မီ;တိုဝ်.တၢင်; တၢ,ထ$^{\text{ု}}$ခ်. ထ$^{\text{ု}}$ခ်; တၢင်;လူဝ်.ဂ့ခ်;မိုင်; တိုင်းဧလ; ဌေးမိုင်းယဝ်.။

ဍ္ဍမ်;ဝၤ; ခမ်ခိုခ်;မၤသေတၢ, ပေၤဂၢဝ် ငုခ်ိန်းဂၢၢခ်;ထွ.တၢ,လူင်ပွင်း ထိုင်;တင်းလုမ်;သေ ဧဧရွင်ဂ့ခ်တူသ်ုးထိုင် တိုဂ်.လံ;ဟော,ယူ,။

ငုခ်ိန်းဇီ$^{\text{ု}}$ခ်,ပခ် တၢ,လူင်ပွင်းထိုင်; တိုင်းဧလ; ဌေးမိုင်းစဝ်ခ.ခ်. ပေၤခ်ိုင်းတင်; တၢင်,မိုင်; ခ်ိန်;ဂ့ခ်လူင်ဟောသီးယ့်;ခ.ခ်ထိုင် တိုဂ်.ဟော,ယူ,။

Source: Adapted from Minoletti 2016; International figures (2009) taken from Dickenson-Jones, De, and Smurra 2015, 44; Myanmar figure (2017/18) from Union Citizen's Budget and MOPF data.

ခေါ်ဆောင်အမှုဇွင်နှာခင်လူင်ပွင်းထိုင်းပိုခင်.တီ; မီးသုခင်,ထွ. တိုဝ်းဝိုခင်းလ်; တီ;မိုင်းအမ်;ဇွင်; ခင့်:ဂုခင်လူင် ကောသီးယ့်:။

ဇင်း;ပိုင် ဘုပ်.မိုင်,နှင်းဓေါ့ပိုခ်.တီ; မိုင်းခရီ,ဃး (1888)	ဇင်း;ပိုင် ပၤရီ,သျီတ်. (2008) မိုင်းရှမ်;တုမ်း ပင်းဂလးတီသျ့.	ထေးမိုင်းခရျ,လၤ-ဆိင်းတီးယး ပိုင်လူင်ပွင်ထိုင်;ပိုခ်.တီ;ဆိခ်း တီးယး (1994)	ပိုင်ဘုပ်.မိုင်,ထတ်;ဂၤခ် ခွမ်းမိတ်,ခေ,လေ;သင်,ခတ်. မိုင်းခမ်,ဃးတီးယ့်: 2001
ထုမ်းခဃမ်းသၢင်; ဇာ့ၤ,ဂၤခ်မုခ်း:လ်င်:ဝၢခ်;ကျိင်,။ (ရှည်ခ်ပေ.ရှခ်း:ဇော်:ဇိခ်င်, 10000)	ပၤ.ရီ,သျီတ်. မိုင်:ရှမ်;တုမ်း (ရှမ်;ခ်ဃေ.ရှခ်း: ဇော်:ဇိခ်င်, (2Z 000)	ဂၢရမ်, ပခ်.ချ,ရီတ်.သ်. ရှပ်ခ်ပေ.ရှခ်း:ဇော်:ဇိခ်င်, 2ဆ 000	ဇွမ်:မိတ်,ခခ, ရှည်ခ်ပေ.ရှခ်း: ဇော်:ဇိခ်င်, 8 000
• ခဃမ်.ဂိခ်	• သီခ်;တၢင်:ဝၢခ်;။ ရှင်:ခဃမ်.တ့်;လိခ်	• ရှင်:ဒ့်ခ်:ထခ်.ဟွခ်၊ ထခ်.ငပ်;ဃး;။ ထခ်.ငပ်;လ့ိုပ်။	• သီခ်;တၢင်:ဝၢခ်;ဃး; ခ့ပ်
• ခ့ပ်:ထို.ဂၤခ်ဒ့်ခ်: ပၤ:ပလ့,ထုၤထၢခ်;ဝပ်;	• မေၤ.ခဃမ်./ တိုင်:ခဃမ်. ၊ ခွင်ထၢ်;လုတ်,ခဃမ်.၊ ယွင်ခဃမ်.	• ရှင်:ယၤ:ဃး; ရှင်:ယၤ	• ပိုင်ထတ်:ထီ:ဂ်,ခဃမ်. ထခ်.ဝၢခ်;။
• ခ့ပ်:ထို.ပၤ:ယူ,လီပိုခ်.ထၢခ်	• ပိုင် ဇ့ၤ်ခဃမ်.ဃး; ပိုင်ရှင်:ခဃမ်.	• ပိုင်ဝ်တ်;ယုဉ်:ယဉ်:	• ခ့ပ်:ထို.ဂၤခ်ဒ့်ခ်:ပၤ:ပလ့,ထုၤ,
• သီခ်;တၢင်:ဝၢခ်;သ့ခ်	• ပိုင် ရှင်:ခဃမ်.	• ထၢင်ဃး; ရှင်:ဂၢၢပ်,ခဃမ်. ရှခ်မ်ိုင်:	ထခ်.ငပ်;
• ပိုင်ဇ့ၤ်ခဃမ်. ဝၢခ်;	• ဇ့ၤ်တၢင်:	• ရှင်:ဒ့်ခ်:တူလ့ုပ်:လူ လုဉ်;ဟွခ်, ဂၤင်ဝခ်:	• ဂၤခ်ဂမ်.ထီ:မ်ဇ့ၤ်,ဂၤခ်လုမ်:လၤ: ပၤ:ယူ,လီပိုခ်.ထၢခ်။

Avg. pop. = average population

ဝိုခ်:ထၢ်,ပ်ခ်ဂ့ခ်:ပ်ခ်:မမ်; ဂၤခ်တိုင်:ဧလ; ထေးမိုင်: ဂ့ုမ်;လ့ိ. ခ့ခ်:ဂၤ: ဝိုခ်:လ့ိ:ထၢ်,တင်:သ်ခ်:။

ပီးဂၤခ်ဝိုခ်: 2019-2017

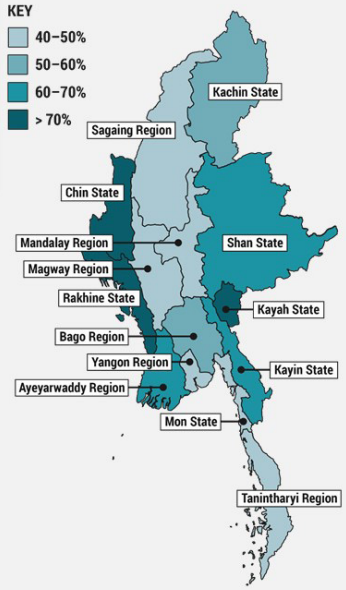

မီ:လ့ခ်:လ်ာ်:လၢ်:ထၢင်,လ်ာ်:; ခ့ခ်:တိုင်:ဧလ; ထေးမိုင်: (ပိုင်:မ့ခ်: ရှည်ပၢ်ဂ်, ၈0 ဧလ; မိုင်:ယၢင်:လ်ာ်: ရှည်ပၢ်ဂ်, 20) ဝိုခ်:လ့ိ.ထၢ်,ပ်ခ်ဂ့ခ်:ပ်ခ်မမ်;တိုင်:ဧလ;ထေးမိုင်:ရှမ်;ဂခ်ခ်.ခ့ခ်:ပီး2014-14 ခခ်. မီ: ၈9% သေ ခ့ခ်:ပီး 2019-2017 ခ.ံ ခ့ိုခ်:မၤ:ထိုင်; ၈ဆ%။

Source: MOPF; Renaissance Institute staff estimates

၁ိုခင်းထို့ဝေါ်,တိုင်းဧလ၊ ဝေးမြိုင်း တိုဝ်းပ်ဒ်,ပိုင်ဒ,ဂခင်များ။

ပီးဂါခင်ဝိုခင်း:2019-2019

SHARE STATE/REGION EXPENDITURE BY MINISTRY AS OF TOTAL

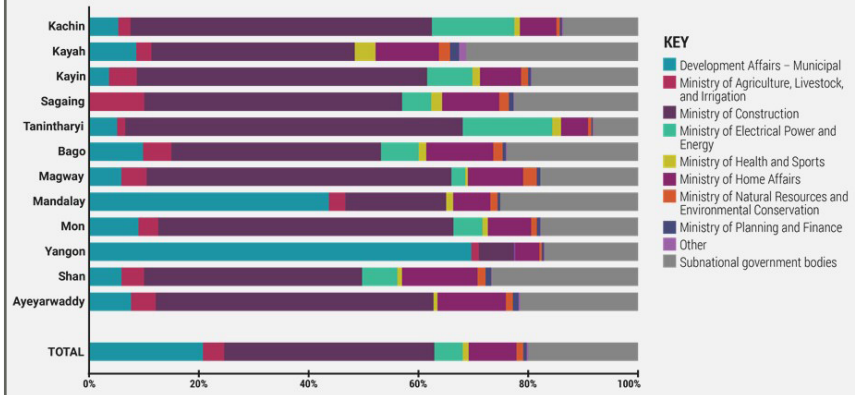

၁ိုခင်းထို့ဝေါ်,တိုင်းဧလ၊ ဝေးမြိုင်းခင်. တိုဝ်းပ်ဒ်,ပိုင်ဒ,ဂခင်များ

- ၁ိုခင်းဃီဒ်,ဧဗ၀ တျုလုမ်းဇွင်းလူင်ဇာ်,ဂါခင်ကျေ့သင်း၊ ပိုင်လူင်မခင်း ဇာ်,ကျေ့သင်ဒ်သီခင်ဒ်တင်းလူင် ထိုင်ဒ်မိုင်းဧလ၊ ခူဝ်ခင်. မိုဝ်ဒ်ပီးဂါခင်ဝိုခင်း 2014-15 ခခေခ်. ၁ိုခင်းဂါခင်းထို့. မီးထိုင် 41% သေ ထိုင် 2019-2017 မျ၊ လူင်းဘ္ဒ့ထိုင် 48% ။
- ဘ္ဒပ်ဒ်ပိုဝ်ဒ် ၁ိုခင်းထို့.ဝေါ်, ယွမ်းလူင်းမျ၊ဧလ၊ လူင်ပွင်ဒ်ထိုင်ဒ် တိုင်း/ဝေးမြိုင်းခဝ်ကျေ့ လံ့ဒ်မဂ်းဒါခင်း လီခင်ဒ်ဂါခင် ထို့.ဝေါ်,ဝိုခင်းများ။ ခင်ဒ်ဂါခင်ထို့.ဝေါ်,တျ, ဇာ်ဒ်ဇ္ဒ့ခင်. မိုဝ်ဒ်ပီး 2014-15 ခခေခ်. မီ သုခင် ဘ္ဒလ်ဒ်သေ ထိုင် 2019-2017 မျ၊ဧတ. ခင်ဒ်တိုင်ဒ်/ဝေးမြိုင်ဒ် 12 ဂါခင်ခခေခ်. မီ: 12% သေ တီ၊မြိုင်ဒ် တခဲ့ဒ်သ၊ရိ၊ဧတ. မီ: 9%။
- ၁ိုခင်ဒ်ထို့.ဝေါ်,ဂမ်ဒ်ဟ့ခမ်ခင်. ထင်ဒ်လှ,ဂ်.တီ၊ လူင်ပွင်ဒ်ထိုင်ဒ်တိုင်ဒ်တင်ဒ်ဝေးမြိုင်ဒ်ခဝ် လဝ်ဒယွဝ်ဒ်ဝိုခင်ဒ်ဂါခင်ဒ် ထို့.သေ သမ်.ထင်ဒ်ပခင်တင်ဒ်ဘ့ခင်ထိုင် တျ,တိုခင်ဒ်ဘ့ီင်ဒ်ဘ့ခင်ဒ်မြိုင်ဒ် ခမ်တိုဝ်ဒ်မျ၊ယဝ်.။

လွင်းသင်,ခရိုင်; ခင်းဧက; ငိုခင်းဖဝ်;သုခင်,တူဝ်ဌလ; ငိုခင်းဘာခင်ဇမၤမီင်,မး (ဘၢခင်,လၢခင်.)

- လူင်ပွင်းလိုင်;မိုင်းဂူမ်;တုမ်း ထီ်ဂ်,မီ်င်,ငိုခင်းလူ; လူင်ပွင်းလိုင်;တိုင်း/ဃေးမိုင်း လူထုံ;ဇၣ်ဂ္ဂၢင်းသၢမိမ်ဝ်း - : **ငိုခင်းဂမ်.ထီ်မ်ရူးလွင်းလွင်း;၊ ဘခမ်မ်င်,ဇေ ငိုခင်းစဝ်;ဌလ; ငိုခင်းပွင်ဂၢင်တၢ့ ဘခမ်မုခင်းလီ်င်း လိုဝ်းခမ်.ယဝ်.။**
- ငိုခင်းဂမ်.တီ်မ်ရူးလွင်းလွင်း;ခမ်. ပီခင်ငိုခင်း;ပွခင်; ဘခင်ခမ်ယေပိုခင်; ဘခင်မိုင်း;ဂူမ်;တုမ်း ဇဃမီ်င်,လူ; လူင်ပွင်းလိုင်; တိုင်း;တင်း ဃေးမိုင်း;ယဝ်.။
- ခင်;ဗီး ၂၀၁၇-၂၀၁၈ တေၢ့ ဗီး ၂၀၁၄-၂၀၁၈ ခမ်.ခမ်ဒူဝ်ခပ်.ဂူမ်; ငိုခင်း;စဝ်;တိုင်း;ဌလ;ဃေးမိုင်း;စဝ်; ခိုခင်;မး;ထိုင် ၇၄% (ထမ်ထမ် သၢမ်ပုခင်;) ယဝ်.။ ငိုခင်းဂမ်.ထီ်မ်ရူးလွင်း;လွင်; တၢ့ဗီးဘၢခင်ငိုခင်း ၂၀၁၄/၂၀၁၈ ခမ်. မီ;ထိုင် ၅၈% ခင်;ဂၢုး ငိုခင်း;စဝ်;ဂူမ်; တိုင်း/ဃေးမိုင်း ရှုးဘခင်ယဝ်.။
- ငိုခင်း;စဝ်;သုခင်,တူဝ် ခင်;ဂၢုးငိုခင်း;စဝ်;တိုင်း/ဃေးမိုင်း;တင်း;သိင်;ခခေမ်. လံ;ယွမ်;ဏ,မး; တေ.တေ.ဝၢုး;ဝၢုး။ တူဝ်ယၢင်, ငိုခင်း;စဝ်;ဒုင်;ဓေၢ့တီ;လူင်ပွင်းလိုင်;ဃေးမိုင်း;ယၢင်; မိုဝ်;ဗီးဘၢခင်ငိုခင်း ၂၀၁၄-၂၀၁၈ခခေမ်. မီ; ၅၀% ခင်;ငိုခင်း;စဝ်;တင်;သိင်;သေ မိုဝ်; ၂၀၁၄-၂၀၁၈ ခခေမ်. မီ; ၈.၈ % ။
- ပေး;ဘဝ်ငိုခင်း;မၢခင်းဝၢုးလိုင် မိုဝ်;ဗီးဘၢခင်ငိုခင်း ၂၀၁၇-၁၄ ခခေမ်. မီ; ၈၄၄ လၢခမ်.လိခမ်.ပျုးသေ ခင်;ဗီး ၂၀၁၄-၁၈ ခခေမ်. ခိုခင်;မး;ထိုင် ၁၄၀၄ လၢခမ်.လိခမ်.ပျုး။ ငိုခင်းဂမ်.ထီ်မ်ရူးလွင်း;လွင်; ဘခမ်ဇမၤမီ်င်,ပခမ်ထေးမိုင်း;တင်း;တိုင်း; ရှုးဘခမ် တၢ့ဗီးဘၢခင်ငိုခင်း; ၂၀၁၄-၁၈ ခခေမ်.ခမ် မီ; ၅၈% ခင်;ဂၢုး ငိုခင်း;စဝ်;ဂူမ်;တိုင်း/ဃေးမိုင်း;တင်း;သိင်;။

ဘၢခင်ဂ်ီ်ပ်;ငိုခင်း;ဆွခင်,ထုမ်;ဇၣ်,ဘၢခင်ဂ္ဂုခင်; မုခင်;မုင်;သၢ,ဌလ; ဘၢခင်မုခင်;လီ်င်;ဝီ်င်;လူင်

ဘၢခင်ဂ်ီ်ပ်;ဆွခင်, ထုမ်;ဇၣ်,ဂ္ဂုခင်;မုခင်;မုင်;သၢ, - ဘၢခင်ဂ်ီ်ပ်;ဆွခင်,ခရိုင် ဂ္ဂုခင်;ဇၣ,လ;ဂ်ၢ,ခခေမ်.။

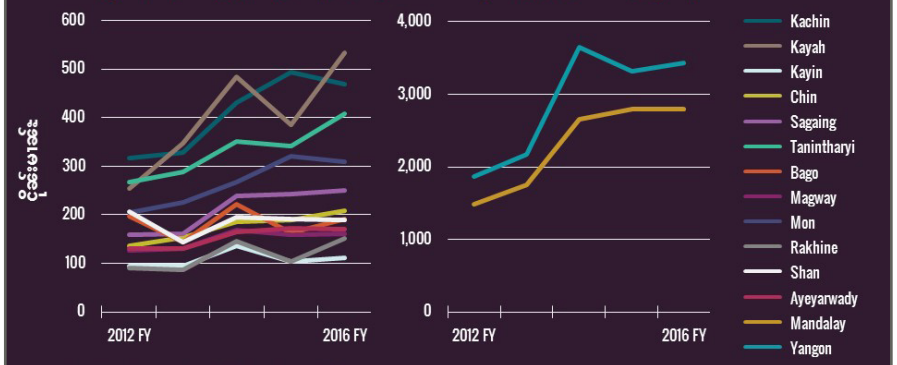

*ထုမ်;ဆၢမ်;သၢင်; ဘၢခ်မုခင်;လ်င်;ဝီ်င်;လူင်ဌတ. မီ;တီ; တၢ့;ဂုင်;ဌလ; ဝီ်င်;လ္ပိ်ဝ်, "

ငိုခင်းမွှခင်,ဘာခင်လဲ;ဂ်ပ်: လူလှ;လွင်;တာင်းဘာခင်လ့ဘာခင်ခခေခ်.

ထေးမ့ိုင်းဌလ; တ့ိုင်: ရှုးဘာခ်ဘာခ်

တ့ိုင်းဌလ; ထေးမ့ိုင်းတင်းမှတ်: (ဓာ့.လ့ဲ/ခခေ&.) ၇၀၁၅-၇၀၁၆ BE)

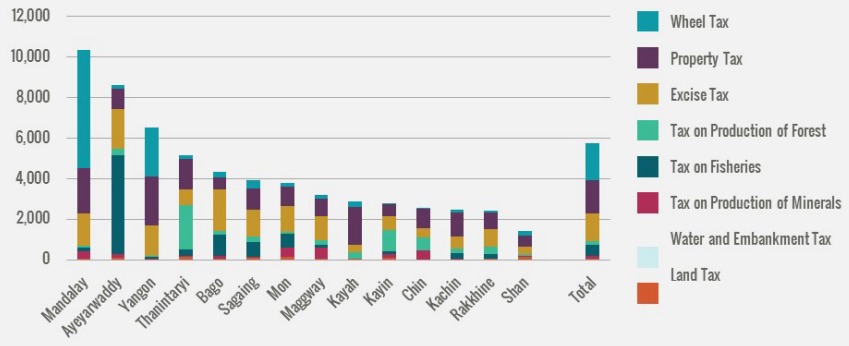

Source: Ministry of Planning and Finance and RI staff estimates

မ'ထီ.ပ့ိုင်: လွင်;ခ့ိုခ်;ယ့်, ထေးဝ်င်:

ထတ်:တ်ဂ်;လွင်;ခ့ိုခ်;ယ့်, တ့ိုင်:ဌလ; ထေးမ့ိုင်:

- လွင်;ခ့ိုခ်;ယ့်,ထေးဝ်င်: ဘာခ်ယခ်ခ့ိုဝ် သ%ိခ်;သ'မ'ရှုဝ်ခ၀ေ.ရှုခ်: မ့ိုင်: ရှုမ်;တုမ်:မ့ိုင်:မ'ခ်: (၇၀၁၆)။
- လွင်;ခ့ိုခ်;ယ့်,ထေးဝ်င်:ခ&. ပ%ိခ် လွင်;ဘာခ်ရှုမ်;သေ ထီ.ထမ်;ခေ၀ေ. ခ့ိုဝ်လွင်; ထ'ခ်;ဘ'ခ်ယှ,ဂ်ခ်၊ ပ'း ယှ,လ% ဌလ; ပ'းပလ့်,လှ,။ ဂ'ဒ်ဒ ဇ%ခ်,တ%; ဘာခ်ခခေ၀ေ.ဇ၅',ခ့ါခ&. ထီ.ထမ်;ခေ၀ေ.ပခ် ထ'ခ်;ခ့ိုခ်;ယ့်, ထေးဝ်င်: ဘာခ်ယခ်ခ့ိုဝ် ဝ'ဂ်; လွင်;ခ့ိုခ်;ယ့်,ရှုဝ်ရှုခ်: ခင့်:ထေးဝ်င်:။

ဇ%ခ်,တ%;ထီ.ထမ်;ဌခ *"ထ'ခ်;"* လွင်;ခ့ိုခ်;ယ့်, ထေးဝ်င်:

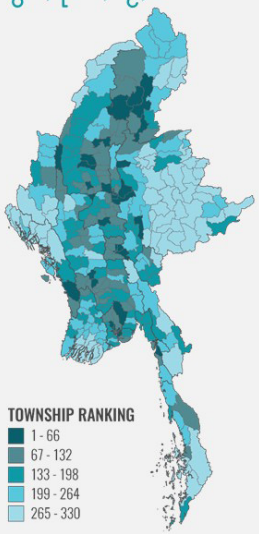

လွင်းပီဂ်,ပိုင်း ၊ ငိုခင်းခဝ်းလေ၊ လွင်းမိုခင်းယ့်,မုခင်းလီင်း တျ,ရှုခင်းကျေ့လ့ကျေ့ခခေင်.

**မ၎်ထီ.ပိုင်း ထၢခင်းရှုခင်းဇတ်းဇီင်,ခင်. ပီခင်ကာခင် မီးခမ်.ကာခင်သီခင်းသ့ဲ၊ လ်းဇ့်းဇ့ၢ. ဃလေ; ခှဝ်းပိုင်,မှင်.ကျှာ့ကိုခင်းခဝ် ကာခင်ရှုမ်ဂခင်ပီခင် မ၎်ထီ.ပိုင်းဝဝ်းလ၎ၢ်းမှင်.ကျှာ့ကိုခင်းဃလေ; ခှဝ်းပိုင်, ခခေင်.ယဝ်.။

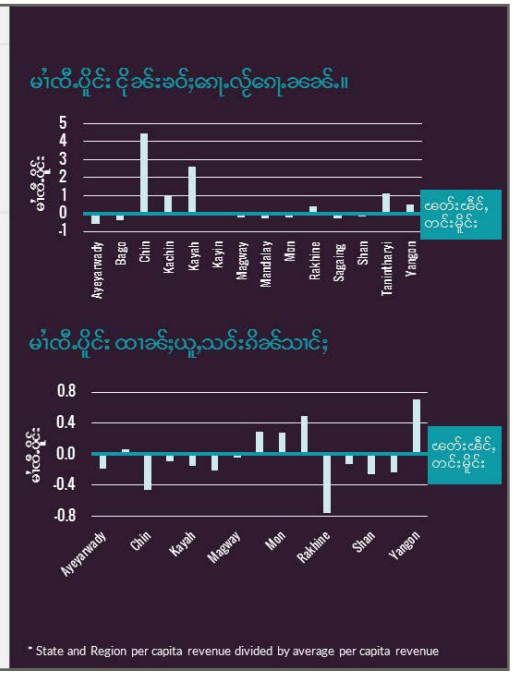

လွင်းပီဂ်,ပိုင်း ငိုခင်းခဝ်းလေ; လွင်းမိုခင်းယ့်,မုခင်းလီင်း ခင့်ုးဃ;ရှုခင်းကျေ့လ့/ခခေင်.

မီးလွင်းပီဂ်,ပိုင်;ငိုခင်းခဝ်; ထၢင်,လီင်; တီ; ရှုခင်းကျေ့လ့/ခခေင်. ခင့်ုးတိုင်းလေ; ဃေးမ့ိုင်းတင်းလ၎ၢ်။

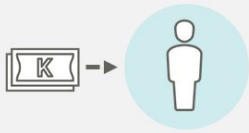

ထွမ်းလူလ့ုးငိုခင်းခဝ်;ရှုခင်းကျေ့လ့/ခခေင်.ခင်. ဧတ. ကၢပ်; ကာမ်,မီးလွင်;တင်;လ့ဲလီဂ်,ဧဃ ခင့်ုးဃ;ဃေးမ့ိုင်းကာခင်လ့ဲ။

ခင့်ုးကၢခ်ခ့ိုခင်းယ့်,မုခင်းလီင်း တိုင်းဃလေ; ဃေးမ့ိုင်းခင်. မ့ိုခ်ဗ့ၢင်;မီး လွင်;ပီဂ်,ပိုင်;ဝ်.။

ငိုခင်းခဝ်;ရှုခင်းကျေ့လ့ခခေင်.ခင်. ကာမ်,ပိုင်းဃလ့ဲ; ကာမ်,ခခေ ကာမ်,တ့ပ်,ပခင်လ; တၢင်းလူဝ်တၢ,ကၢခ်ရှုခင်းမုခင်: တိုင်းဃလေ; ဃေး မ့ိုင်း။

ဈေးထတ်းသင် လွင့်လူတ်းယွမ်း ဝ၀်ုဝခင်းရုမ်းဈမ်ဇၣ်,ဈေးဝိုခင်း

- လွင်ုးဈေးဈ,သင်ုးဒမးရုမ်းခိုခင်းဈေးဇွင်ုးဝမ်းမိုင်ုးမၢခင်ုးခင်. ရ့ိတ်ုးရ့ုးတ့ိုင်ုးပ်ခင် **ဈေးလ်ာ်,ရ့ိင်ုးပွင်သင်ုး ထၢခင်ုးခ့ိုဝ်လူုးထၢခင်ုးတ့ုး** လ့ိုဝ်သေ **ဈေးလူတ်းယွမ်းဝ၀်ုဝခင်းရုမ်းဈမ်။**
- ဈေးလ်ာ်,ရ့ိင်ုးပွင်သင်ုး ထၢခင်ုးခ့ိုဝ်သ့ုလူုးထၢခင်ုးတ့ုးခင်. လၢင်ုးရ့ခင်လ်ုးဝၢုး တ့ိုရ်.မီုးယ့ုခ့ိုဝ်သ့ၢ်သ်ခင်ုး တၢင်ုးဈေးမၢခင်.မ်ခင်ုး မ့ိုခင်မ့ိုဝ်ုးရ့ဝ်ုတီုးဈခင်.ယ့ု၊။
- ဝၢုးခခင်သေတၢ့ုဈၢုး ခ.ရ်.ဈေးဈခင်ခင်.ခင်. တေ ဈမ်,ရ့ိတ်ုးရ့ုးရ့ိတ်,ပ်ခင် ယူင်.ဈ်ခင်.ခ်င် တၢ့ုလွင်ုး ယုမ်, ယမ်တမ်းလ့ိုလ်ုး, ဈခင်တေရ့ိတ်,ပ်ခင်မၢုးလူလ့ုး ဈေးလူတ်းယွမ်းသုခင်.တ်ပ်းတတ်းဝ၀်ုဝခင်း ဈခင်မခင်ုးရ့ိမ်းခခင်.လ်ုး။။

ဈေးခင်လူတ်းယွမ်းဝ၀်ုဝခင်းရုမ်းဈမ်

ဈေးခင်ဇ်ာ်,ပခင်ပုခင်ုးဇွခင်ုး ဈခင်လုခ်.တီုး လူင်ုးပွင်ုးလ့ိုင်ုးဈေးဝ်ေမ်ခ်, ခဇုးဈေးခင်ုးပုခင်ုးဇွခင်ုး သုခင်.ဈ,ကုပ်,ပ့ိုင်.ဝေး သုခင်.ဇတ်ုးဈေးခင် ပခင်လူုး လူ လူင်ပွင်ုးလ့ိုင်ထၢခင်ုးတ့ုး ဈမ်.ခခင် လ်ခင်ုးတ့ုးဈမ်မီုးလွင်ုးလွတ်ုးလ်ပ်ုး ပ်ခင်ပွတ်ုး ပ်ခင်တွခင်ုး။

ဈေးခင်ဇ်ာ်,ရ့ိင်ုးပွင်သင်ုး ထၢခင်ုးခ့ိုဝ်သ့ုလူုးထၢခင်ုးတ့ုး

လူလ့ုးလုမ်းဇွင်ုးလူင် ဝ၀်ုဝခင်ုး ဝဇမ်ခ်ုးပုခင်ုး ဇွခင်ုးဝေး သုခင်.ဇတ်ုးဈေးခင် ပခင်လူုး ဇွင်ုးဈေး ထၢခင်ုးတ့ုးသေ ရ့ိတ်ုးရ့ုး တ့ိုဝ်ုးဈ့ိုမ်ုးဇမ်ရ့ုခင်ုးမ့ိုင်ုး မၢုး။ ရ့ုလ်ုးဈၢုး တ့ိုရ်.ပ်ခင် ပ့ုတ်ုးတ့ုခင်ုးဈ့ခင်.ခ့ိုင်ုး ခ့ုင်ုးလူင်ပွင်ုးလ့ိုင်ုးဈၢင်ရ့ုလ်ုးခဇင်.ဈဝ်.။

ဈေးထၢတ်းသင် ပ့ိုင်ဈေးခင်ုးခ့ိုခင်ုး လ၎ုးလူတ်းယွမ်း ဝ၀်ုဝခင်ုးရုမ်းဈမ်

- ဇုမ်ုးဇၣ်,လုမ်ုးဇွင်ုးလူင် တ့ိုင်ုးဝလ့ုး ဇေးမ့ိုင်ုး ဈ်ာ်,ဈေးမၢဈ်,မ့ုခင်ုးဈေးခင်ုးဈလေး မ့ိုင်ုး ပ့ိုင်,လ့ိုဝ်ုးခ.ခ. တၢင်ုတ့ုဝ်ဈော,ရ့ိုခ.,သ့ီ,တ့ိုင်ုးဝလ့ုး ဇေးမ့ိုင်ုး ခ့ွင်လုမ်ုးဇွင်ုး လူင်မ့ိုင်ုး ရ့ုမ်ုး တ့ုမ်ုးယ့ု,သေတၢ့ တ့ိုင်ုးဝလ့ုး ဇေးမ့ိုင်ုးတၢင်ုးလ၎ုခ. တ့ိုရ်.လ်ုး ပ့ိုင်ုး ဈ်ာ်ခ့ိုဝ် ခ့ုဝ်ုးတ့ိုခင်ုး ဈခင်မ့ိုင်ုးရ့ုမ်ုးတ့ုမ်ုးတေလ့ိုရ်.ပခင်ခခခ.တ်ီမ်တ်ီမ်ယ့ု။ (ဈမ်,ပၢုးမ့ုရ်.လုမ်ုး ဇၣ်,ဈၢခင်မ့ုခင်ုးလ်ီင်ုး/ရ့ွင်ုးဈၢခင်ဇၣ်,ဈၢခင်မ့ုခင်ုးလ်ီင်ုး)
- DAOs ခ.ပ်ခင်တ့ုဝ်ယၢင်,ဈခင်ယမ်ဈခင်ခ့ိုင်ုး ဈခင်ခခပေခင်လ်ုး လ၎ုးဈခင် လူတ်းယွမ်းဝ၀်ုဝခင်ုးရုမ်းဈမ်မ့ိုင်ုးမၢခင်ုး။ DAOs ခ၀်ုး ခ.ခ. ဈ်ပ်ုးရ့ွမ်တ့ွမ်ုးဝ့ိုခင်ုး ခ၀်ုးရ့ဝ်ုးခၢခ၀်သေ ဝ့ုင်.ဝလ၎,ဝ့ိုခင်ုးသုခင်.တ့ုဝ်ုလုမ်ုးခ၀် တ့ွခင်ုးတၢ့,တၢင်ုးလူ၀်, တ့ုင်.တီုး။ (တ့ိုင်ုးဝ့ုင်.တ့ိုင်ုးတီုး ဈခင်ဇွင်ုးဇေးဇေးဝ်ုင်ုး လ့ိုဝ်သေ ပ၎ုးပလ့ုင်.လ့ုၢ့ ဝလ၎ုး ပ၎ုးယ့ု,လီ)
- ပေါ့ုရ့ွမ်ုးသေတ့ုလ်ုးလ့ိုင် လုမ်ုးဇွမ်.ရ့ွမ်ုးဈခင်ရ့ုခင်ုးခ.ခ. တ့ိုရ်.လ်ုးခၢမ်,လူင်ပွင်ုး လ့ိုင်ုး မ့ိုင်ုးရ့ွမ်ုးတ့ုမ်ုး ဇတ်ုးဈခင်တ်ီမ်တ်ီမ်ထ့ုခင်ုးထ့ုခင်ုးယ့ု။

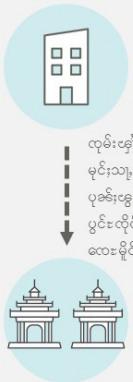

ရှေ့ဝှေပ်;လွင်;တာင်း ဘာခင်လမ်,လွင်;

- ယွမ်ခင်.ဘာခင်ဘူခင်းငိုခင်းမ်ိင်,ဘာခင်လုက်.တီ;လူင်ပွင်းလိုင်;မ်ိုင်းရှုမ်; တုမ်ိုးမျုးလေ; ငိုခင်းထို.ထေ, တ်ိုင်းဧလေ;ဝေးမ်ိုင်းတ်ိုဝ်းသုင်ခ်ိုခင်;မျုး။
- ငိုခင်းထို.ထေ,တ်ိုင်းဧလေ; ဝေးမ်ိုင်းတ်ိုဝ်းသုင်ခ်ိုခင်;မျုးသေယဝ်. ဘွင်;တ်ီ; ဘာခင်တေလ;ထို.ထေ,ငိုခင်းဧရေ; ခမ်ိတ်ိုင်;ခ်ိုခင်;မျုး။(တ်ူဝ်ယာင်, - လူင်ပွင်းလိုင်; တ်ိုင်;/ဝေးမ်ိုင်;၊ ဘာခင်ဧရ,ဥ,၊ ခ်ူဝ်;ခ်ွင်ဝ်;တ်ိုခင်;၊ ဘာခင် ဂ္ဂခင်;မုခင်;မုင်;သ,)
- ယွမ်ခင်.တ်ိုင်;ဧလေ; ဝေးမ်ိုင်းတင်;လ;ခင်. တ်ိုဉ်.လ;ပ်ိုင်;ဘ်ိင်ခ်ိုဝ် ခ်ူဝ်;တ်ိုခင်; ဘာခင်မ်ိုင်;ဂ္ဂမ်;တုမ်ိုးတေလ်ိ်ဉ်,ပခင်ခခေ.တ်ိမ်တ်ိမ်ယ,ဧလေ; လွင်;ခမ်;ဘ့မ်;ခ်ိုခင်; ဘာခင်ဘ,ပ်ိုင်,မ်ိုင်;မာခင်; မ်ိုဝ်;ပီ;ဝ 2011 ခခေ. တ်ိုဝ်;ရ,တ်;ဂ,;ပ်ီခင် လွင်;ဘာခင်လုဉ်.တာင်;ခ်ိုဝ် ထ.သင်,လူင်; တာင်;တ,; လ,ိ်ဝ်ဆေ ဘာခင်လူတ်;ယွမ်;ဝ၀်;ဝုခင်;ဂ့မ်;ဘမ်။
- လူင်ပွင်းလိုင်;မ်ိုင်;ရှုမ်;တုမ်ိုးခင်. တ်ိုဉ်.ရ့မ်;ဘမ် ဘာခင်ဘ0ပ်ခင်;ဇွခင်; ငိုခင်;တွင်;ဧလေ; ဘာခင်ဇတ်;ဘာခင် တွခင်;တာ,တေသာင်; လုမ်;ဇွမ်. ရှုမ်;ဘာခင်ရှုခင်;။
- တေလ;တ်ိုဝ်;လူတ်;ယွမ်; ဂ,ိ်င်;ပွင်တ်ပ်;တတ်;ဘာခင်ယခ်ခ,ိ်ဝ်သ,တ,; တာ,သာင်;ယွင်.ဘာခင်မေ,ဘဝ်ပုခင်;ဇွခင်;ဧလေ; ပခင်သ,ခင်.တ်ီပ်;တတ်; တာ,ယ,ိ်င်;ဂ,ိ်တ်;သာင်;ပခင်တာင်;လူဝ်,ရှုခင်;မ,ိ်င်;။

တွခင်;ဇ,ိ်ဉ်;လ,ီခင်,

ဝခင်. 1 ခ,ိ်ခင်;တူလ;ခ,ိ်ခင်; တွခင်;ဘာခင်ခခေ0.လွင်;ပ,ိ်ဉ်,ပ,ိ်ုင်; ဘာခင်ခ,ိ်ခင်;ယ,ို,မုခင်;လ,ီင်; ဧလေ; ငိုခင်;ခဝ0;။

ဝခင်. ? **ဘုပ်,ဘူဝ်;ထွမ်;ထုမ်;** - 10မ,ိ်တ်.
ထွင်,ဘာခင်လူတ်;ယွမ်;ဝ0;ဝုခင်;ဂ့မ်;ဘမ်ခင်.
ဧရ;ခ,ိ်လ;လွင်;ပ,ိ်ဉ်,ပ,ိ်ုင်; ဘာခင်ခ,ိ်ခင်;ယ,ို,မုခင်;လ,ီင်;ယူ,ဂ့ု,။

တွဲခင်း ၄

ပိုင်ဘာခင်ငုံခင်းလေ၊ဇန်တာ,တဒရ,ဒလ;
ဘာခင်ရှိတ်းရှ;ဘွခင်းရှိုင်;ဇင်,ပိင်း

ဘာခင်ပိုတ်,တီးပွင့်, ဓေါ့ထွဲ. ခင့်းတွခင်းခင်.

လွင်းဥခင်းဂိုင်းဇင်,ပိင်း :
ငင်းလ၊းဘခင်မီးလွင်းဥခင်းဂိုင်းဇင်,ပိင်းဝ်.။ ပိုင်လူင်မခင်း တီးထခင်.ထာခင်း၊ သုခင်, ဧလ၊ တိုဝ်.တာင်း။

လွင်းတြုးဇင်,ပိင်း : လွင်းဘာခ် ဇင်,ပိင်း ဧလ၊ ဘာမ်,လွမ်းဇၚ်, - မီးလွင်းတြုး လွမ်းလူလ်ုးဇှိင်းခူင်းဘာင်။

လွင်းဥခင်းဂိုင်းဇင်,ပိင်းခင့်းဘာခ်ထတ်းထီဂ်,ဍိုခင်း ဍိုခင်းဘာခ်လူင်ုင်းထိုင်မိုင်းဂူမ်းတုမ်း ထီဂ်,ပခ် လူင်ပွင်းထိုင်းတိုင်း/ဏေးမိုင်း လူလ်ုးယိုင်းဘာခ်း ဂ်ုးမီးလွင်းဇင်,ပိင်း ခင့်းဘာခ်ပ်ဂ်,ပိုင်းတီ၊ဍိုခင်း ခဝ်းဘာခ်လ၊းမၚ ဧလ၊ တီ၊ဍိုခင်းဂမ်.ထီမ်ဘာခ်လွင်းဏေး။

လွင်းဘာမ်,ဇင်,ပိင်းခင့်းဘာခ်ဍိုခင်းတွင်း :
လူင်ပွင်းထိုင်းမိုင်းဂူမ်း တုမ်း ပခ်သုခ်,တိုင်းဧလ၊ ဏေးမိုင်း ပ်ဂ်,ပိုင်းဘခ် လွမ်းလူလ်ုး လွင်းပ်ဂ်,ပိုင်းခမ်.မ်တ်းဍိုခင်းဘာခ်ဂိုတ်းဝ်.။

ခမ်.မ်တ်းဍိုခင်းဘာခ်ဂိုတ်းဝ်. : လွင်းပ်ဂ်,ပိုင်းခင့်းဧဘ၊ ခမ်.မ်တ်း ဍိုခင်းဘာခ်ဥခင်းဓျေ.လ/ခခေ. လ၊ဥပ်.ဧလ၊ ဍိုခင်းခွခ်, ဘာခ် ဥခင်းဓျေ.လ/ခခေ. လ၊သ,ိ။

ဘာခ်ဧဇဍိုခင်းခဝ်း - ဘာခ်ထီဂ်,ခွခ်,ဍိုခင်းခဝ်းမိုင်းဂူမ်းတုမ်းလူ လူင်ပွင်းထိုင်း တိုင်း/ဏေးမိုင်း။

လွင်းတြုးဇင်,ပိင်း ဧလ၊ လွင်းဇင်,ပိင်း

လွင်းဇင်,ပိင်းခ.ံ ပိခ်လွင်းပိင်းဘခ်တီ၊ ထာခ်း၊ သုခ်, ဧလ၊ တိုဝ်.တာင်းယင်.။

လွင်းတြုးဇင်,ပိင်းခ.ံ ဃမ်း ပိခ်လွင်းဇင်,ပိင်း ဂ်ိုင်,ဘမ်,ဘခ်ဧလ၊ ဘမ်,လွမ်းဇၚ်,ယၚ်ဝ်.။ တြုး ဇ့ှိင်းတိုခ်ခ်းခူင်းဘာင်။

ခမ်းမီတ်ဒုံခင်း ဘာခင်ရိုတ်ဝံ့ (NFB)

NFB = ခမ်းမီတ်ဘာခင်လုံ့ရှပ်ပ - ဒုံခင်းဆွခင်,ဘာခင်လုံ့ပခင်

NFBs ဘာခင်ဝါ့ခင်ံ ပီခင်ဂါခင်သွခင်,ထွခင် ခင်ွ်းဧဂ့ခမ်းမီတ်ဘာခင်ရှုခင်း ဟျောလ်/ခခေခ်ံလုံ့ရှပ်ဧလ ဒုံခင်းဆွခင်,ဘာခင်ရှုခင်းဟျောလ်/ခခေခ်ံလုံ့ပခင်။

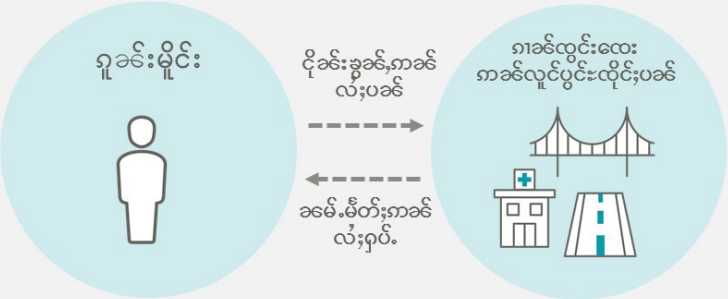

လွင်ပ်ဂ်,ပ်ူင်ခမ်းမီတ်ဒုံခင်းဘာခင်ရိုတ်

- တ်ိုင်/လေးမ်ိုင်းဘာခင်ဒုံခင်းခဝ်ုကော, လ်ိုဝ်သေဒုံခင်းခဝ်ုဗတ်ံ.ဗင်ိ,ခခေခ်ံ ရှုခင်းမ်ိုင်းဟျုတေလုံ့ခခမ်းမီတ်ုခခ မ်ံ.တွခင်းကော,လွမ်ိ။
- ရှုခင်းခင်ွ်းတ်ိုင်/လေးမ်ိုင်း ဘာခ်ိမ်ုင်ဒုံခင်းခဝ်ုခမ်ိလ်ိုဝ်ဒုံခင်းခဝ်ု ဗတ်ံ.ဗင်ိ,တေလုံ့ ခခမ်ံ.တွခင်းခမ်ိလ်ိုဝ်သေ တ်ိုင်/လေးမ်ိုင်းလ်ိုဝ်ုဒုံခင်းခဝ်ုကော, သေဒုံခင်းခဝ်ုဗတ်ံ.ဗင်ိ,။
- ဘာခ်ိခ်ံ.ရှွင်ုဝါ့ လွင်ုဘာမ်,မီးလွင်ုတြုး/ဘာမ်,မီး လွင်ုဗင်ိ,ပ်ိ ခင်ွ်းဘာခ်ိဒုံခင်းတွင်ုယဝ်ံ။

ဘာခင်ရှိတ်းရှ့်မီးလွင်းဒွခင်းရှိင်းဇင်ငပ်င်း

- တွခင်းတာ့, NFBs တေမီးလွင်းဇင်ငပ်င်းဘခ်ခခေ. လွဝ်,ထီဉ်,ဝိုခ်ပခ် ဇင်ငဇင်ငပ်င်ပ်င်း
- လွင်းတာင်းဘမ်းဇွင်; ဘခ်ရှိတ်းရှ့်; NFBs ပ်ဉ်,ပ်ိုင်,ဘခ်ခေ. မီးခင်,ပၤတ့်ခ်ယဝ်.။
  - ဝ်ခပ်,ဝ်ခ်ခ်ဒွခ်, ထေးမ်ိုင်း။
  - ဝ်ခ်ခ်းဘမ်.ထီမ်ဘာခ်လွင်းထေ: ဘခ်ဉ်ဝ်,ဘပ်းဒ့ခ်းမ်ိုင်: ခ့ှင်းထေးမ်ိုင်း။
  - တာင်းလ,ဝ်,ဘာခ်လွင်းထေးခ့ှင်းထေးမ်ိုင်း။
- လွင်းရှိတ်းရှ့်ဝ်ခ်ခ်းဘမ်.ထီမ်ဇင်,ပ်င်းခ.. ထာင်းလ,တ်းယ,မ်းလ; လ,ှင်ပ်ဉ်,ပ်ိုင်; NFBs ခ့ှင်းထေးမ်ိုင်း။
  - ယခ်ခ်ိုင်ပ်ရ,ပ်ခပ်.ဝ်ခ်ခ်ဒွခ်,၊ တာင်းလ,ဝ်, ဧလ; ဝ်ခ်ခ်းဘမ်.ထီမ် ဘာခ်လွင်းထေ: ရ,ခ်ခ်းမ်ိုင်: ခ့ှင်းထေးဝ်င်း။
- ယ,ှင်းဘာခ်ခ်းဧတ. တာ့,ရ,ှ်ခ်ုးထေးမ်ိုင်းထာင်းဘမ်.ထီမ်ပခ်ဇင်ငဇင်ငပ်င်ပ်င်း
  တီ;ဘာခ်လွင်းထေ:ဘာခ်ဉ်ိုင်,ငမ်, ဧလ; ဘာခ်ဉ်ိုပ်ဝ်ခ်ခ်ဒွခ်,ဘာခ်ဉ်ိုင်,ငမ်,။

ဘာခင်ရှိတ်းရှ့်မီးလွင်းဒွခင်းရှိင်းဇင်ငပ်င်း

ရှ်တ်းရှ့်လွင်းပ်ဉ်,ပ်ိုင်;တီ; တာင်းလ,ဝ်, ဒွခ်ခ်ရှိင်;ဇင်ငပ်င်း

ပ်ိုင်တ်ဉ်; ဘခ်ယခ်ခ်ိုင်ဝ်
တာင်.တ်ဉ်;တာင်းလ,ဝ်, မ,ိုခ်ခ်ခင်,

- ဝ,ဝ်ခပ်.ရ,ခ်ခ်း
- ရ,ှ်;တီ;ဇင်,
  ရ,ခ်ခ်းဟာ,လ,ှ်/ခခေ.
- ထာခ်ခ်;တာင်းဇဟာခ်
- ဘာခ်ယ,ှ.သာင်;ဉ်ခ်သဝ်:ရ,ခ်ခ်း
- လွင်;ရ,ှ်ဝ်ခပ်.ရ,ခ်ခ်းသတ်.

ရှ်တ်းရှ့်ဝ်ခ်ခ်ဒွခ်,ဘာခ်ပ,ှ်ခ်; မီးလွင်;ဇင်ငပ်င်းမၤ

ပ,ှ်ိုင်တ်ဉ်; ဘခ်ယခ်ခ်ိုင်ဝ်
လွင်;ရှ်တ်းရှ့်;
ဒွခ်,ဝ်ိုခ်ခ်းခ,ဝ်;ရ,ခ်ခ်းဟာ,လ,ှ်/ခ
ခ်.မီးလွင်;ဇင်ငပ်င်း။

- ဝ,ှ်ိုခ်ခ်;လ;ဝ်ိုခ်ခ်းရ,ှ်ခ်းလွင်;၊ ခ,ဝ်;ပၤ; ခ,ှ,ဝ်;ဒွဝ်
  ဝ,ဝ်;တ,ှ်ခ်ခ်း။

တာင်.လ,ှ်ဝ် ရ,ှ်ထ,ှ်ဝ်.ရ,ှ်ခ,ှ်ဝ်: :

- ဇတ,ှ်;ဇင်,ထ,ှ်ဝ်;ရ,ှ်ခ်;
- လ,ှ်ပ,ှ်ဝ်;ထ,ှ်ဝ်;ထာခ်;ခ,ှ်ဝ်
- လ,ှ,ခ်;တာင်တ,ှ,ဝ် ထေးမ,ှ်ခ်;

တူဝဝ်ယ၊ၢင်, လွင်းရွၢခ်ိုးရိုင်းဇၢ်င်,ပ်ိုင်း သၢမ်ဘာခ်

မ်ိုင်းဏၢုးသတေးလီးယ့ုး

လွင်းရွၢခ်ိုးရိုင်းဇၢ်င်,ပ်ိုင်း မ်ိုင်းဏၢုးသတေးလီးယ့ုးခ၎ေ့တေ, တေ ယခ်ခ့ိုဝ်တၢင်းလူဝ်,သေ ပ်ိုခ်ခ် လုမ်းခ၊ၢမ်းသၢင်းဒ့ၢ,ဂမ်, ထ်ိမ် ဍ်ိုခ်ိုးပ်ိုခ်,တီ့ုးစဝ် ဂုမ်းဂမ်ဝ်။ တီ့ုမ်ိုင်းဏၢုးသတေးလီးယ့ုးခ၎ေ့ ၈်ဝ်, ဂပ်းလူလ်ုးဍ်ိုခ်ိုး လ့ုံ,ထၢ,ဧတ, တေ ဂာမ်,ပေုးမ်ီး လွင်းဒဝ်ုးဍ်ုခ်ိုးဂုမ်းဂမ် သေတၢ, တ်ီ့ုးဂၢခ်ိုးဂ်ပ်ုးဍ်ိုခ်ိုး ခ်ိုးရွၢခ်, ဧတ, ဂၢခ်ိုးဂုမ်းဂမ်ဒဝ်ုးဍ်ုခ်ိုးသုင်ဝ်, တေ,တေ,ယဝ်။

မ်ိုင်းခအေ,တၢ,

လွင်းရွၢခ်ိုးရိုင်းဇၢ်င်,ပ်ိုင်း မ်ိုင်းဂခေ, တၢ,ဧတ; တေယခ်ခ့ိုဝ် ပ်ိုင်ဍ်ခ်ိုး ခ့ွခ်,တၢင်တူဝ် (Representative Tax System -RTS)ဂာခ်သၢင်ုဝ်, ပ်ိုဂ်ုတၢ, ယုဂ်,တ်ိုဝ်ုပခ်ဍ်ိုခ်ိုး ဂမ်,ထ်ိမ် ဇေးမ်ိုင်းလ့ိုဝ်ုဂာခ်ဍ်ိုခ်ိုး ခဝ်ုးကော, ရ်ုး ပေုးထ့ိုင်တၢင်,ဇတ်, ဇ်ိုင်,လ့ိုင်ုးမ်ိုင်း။ "Gross" scheme ခ်ံကျေးရ,ုင်,ယဝ်။ မ်ိုင်းခအေ,တၢ,ခ်ံ, တ်ီ့ုးဂၢခ်ိုးဂာပ်ပုခ်ိုးဇ့ခ်ိုးဂၢခ်လ့ုံ, ထၢ,ဍ်ိုခ်ိုး၊ ရ့ုပ်ုးခ့ုင် ဝဝ်ုးတ့ိုခ်ိုး ဧလ; တ်ီ့ုးရ်ုင်ုးပ,ုင်ဂၢခ်ိုးရ်ပ်ုးခ့ွခ်,လ့ိုင်ုးခ်ံ, လွင်ုးဂုမ်းဂမ်ဝ်ုးဍ်ုခ်ိုး ကော,ဝ်, တေ, တေ။

မ်ိုင်းရ,ုမခ,ီ,

ဂၢခ်သၢင်ုးလွင်ုးဇ်ိုင်,ပ်ိုင်းမ်ိုင်းရ,ုမခ,ီ, ခ်ံ, ဂဝ်လွင်ုးရ်ပ်ုးခ့ွခ်,လမ်,လွင်ုး ပ်ိုခ်ဝ်ုးဍ်ုခ်ိုးသေဂာမ်,ဂၢ; ရ်ုတ်ုးသၢင်ုး မ်ိုခ်ခ်ဝ်, net scheme ယဝ်။ ဂၢခ်ရ်ပ်ုးဍ်ိုခ်ိုးခ့ွခ်,လမ်,လွင်ုးခ်ံ, လ်ုးစၢမ်, တင်ုးဝ်ုးဍ်ုခ်ိုးဂုမ်းဂမ်ဝ်, လူလ်ုးဂၢခ် လတ်ုးဂၢခ် ဂၢခ်လ်ပ်,ဍ်ိုခ်ိုးခဝ်ုးဂာခ် ယခ်ခ့ိုဝ်လွင်ုးဇ်ိုင်,ပ်ိုင်းဝ်,ရ,ုးလွင်ုး။ ဇေးမ်ိုင်းဂာခ်ဍ်ိုခ်ိုးခဝ်ုးသုင် ဝ်,ခခ်, တေလ်ုးစၢမ်,တတ်ုးရ,ုးဇ်ိုင်, ပ်ိုင်းဂၢခ်တင်ုး တၢင်,ဇတ်,ဇ်ိုင်,လ့ိုင်ုး မ်ိုင်ုး။ ဇေးမ်ိုင်းဂာခ်ဍ်ိုခ်ိုးခဝ်ုးကော,ဝ်, ခခ်,သမ်, တေလ်ုးစၢမ်,ဇ်ိုမ်,ထ်ိမ်ပခ် ရ,ုးခ့ိုတ်ုးတၢင်,ဇတ်,ဇ်ိုင်,လ့ိုင်ုးမ်ိုင်ုး။ လ်ုးထတ်ုးဂၢခ်ဂာခ်လ့ိုင်,ခ်ခ်, လ်ုးမဂ်ုးမခ်ုးဝ်,ခ,ုင်ုးလဂ်ုးမ်ိုင်ုးခဝ်ဂမ်ုး လ,ဝ်ယဝ်။

တွခ်ုးဇ,ိုဂ်ုးလ,ီခ်,

ထခ်, 1 ခ,ိုခ်ုးဧမးတူလ်ုးခ,ိုခ်ုး တွခ်ုးဂာခ်ခေဝ,ဝ်,လွင်ုး [ကြ]ုး ဇ်ိုင်,ပ်ိုင်း၊ လွင်ုးဇ်ိုင်,ပ်ိုင်း ဧလ; ဂၢခ်သၢင်ုးလွင်ုး ရွၢခ်ုးရ်ိုင်ုးဇ်ိုင်,ပ်ိုင်း။

ထခ်, ? **ဂ,ုပ်,ရ,ုမ်ထွမ်ုးထုမ်ုး** - (10မ,ိတ်,)
ရ,ုပ်ုးပ,ုဝ်ုးသင် မ်ိုင်ုးမၢခ်ုးခ,ံ, လူဝ်,ဂၢခ်သၢင်ုးလွင်ုး ရွၢခ်ုးရ်ိုင်ုးဇ်ိုင်,ပ်ိုင်ုး။
ခမ်,တ,ုခ်ုးဂၢခ်သၢင်ုးလွင်ုးရွၢခ်ုးရ်ိုင်ုးဇ်ိုင်,ပ်ိုင်ုးခ,ံ,သမ်,တေ ထၢင်ုးမ်ုးသင်။

ထခ်, ? **တၢင်,လၢတ်ုးခ,ိုခ်ုးထုမ်ုးလ,ွ်ထုမ်ုး**ခခေ, - (10 မ,ိတ်,)
လ,ိုဂ်ုးဂာဝ်ရ,ုခ်ုးဂ,ုၢ,ခ,ုင်ုး ရ,ုတၢင်ုတူဝ်ထုမ်ုးသေ တၢင်,လၢတ်ုး။

မိဝင်းသီခင်းငုခင်းဈမ်းထီမ်ဌလ; ငုခင်းဘူခင်း

ဘာခင်ဘူခင်းငုခင်းခဝ်;ဘာခင်လီဂ်,ဝ်.

ငုခင်းဈမ်းထီမ်
ပိုဝ်;တာ့ယိုင်းဘာခင်းဘာခင် တီတ်;ခင်တ်;

- ငုခင်းဘာခင်ပခင်ပီခင်ဂွခင်;ပီခင်မမ်;

ဘာခင်ထတ်;ဘာခင်ငုခင်းထ့်.ထ၊,

- ဂ့်;ငုခင်းဘာခင် ဏေးမိုင်းဈမ်.ထီမ်ပခင် တီ;ပၢ်;ယူ,လီ၊ ပၢ်;ပထ့်,ထ့ု,ဌလ; ဘာခင်ဈမ်.ထီမ်ဘာခင် ဂူခင်းခခေခ်. မီခင်;ဝမ်,။
- ဘာခင်ဂူခင်;မုခင်း ဘာခင်ကျ,ဂၢ်,ပိုခင်.ဝဝ်;
- ဘာခင်ဂူခင်;မုခင်း လွဂ်;လၢ်;ပၢ်;ပထ့်,ထ့ု, ခ့ိတ်;ဏခ်.

ငုခင်းဈမ်.ထီမ်လွင်ပွင်းထိုင်;မိုင်;ဂူမ်;တာ့မ်ိုး

- ငုခင်းဘာခင်ဈမ်.ထီမ်ပခင်ဏေးမိုင်း ပိုဝ်;တာ့, ထ့ဲ.ဏၢ်,တီ;ဘာခင်လွင်းဏေးဘာခင်လမ်,လွင်;
  - ဂူဝ်ခပ်. ထွမ်းလူလ့်;ဇတ်;ဇင်, တာ့;ဂူခင်းကျ.လ့ဲကျ.ခခေခ်.
  - ဂူဝ်ခပ်.ထွမ်းလူလ့်;တၢင်;လူဝ်,

ဘာခင်ဇဖွခင်,ငုခင်းခဝ်;ဌလ; ဘာခင်ဂ့ီတ်;ဂ့်;ဂွခင်;ဂ့ိုင်;ဇင်,ပီင်;

ပခင်ဂ့ိုင်;ပွင်ဂ်ပ်;ဘွခင်,လူ; လူင်ပွင်းထိုင်;ဏေးမိုင်း။ တူဝ်ယၢင်, - ဘွခင်,ငုခင်းခဝ်; သုခင်,တူဝ်၊ ဘွခင်,ငုခင်းခဝ်; ဝူင်းဘာခင်လူင်၊ ဘွခင်,သိုပ်.ခ၁်။။

- ငုခင်းဘွခင်,ဘာခင်ယခင်ခ့ိုင်ဝ်လွင်;ဂုမ်;ဘမ်ဏေးမိုင်း ဌလ;ခခင်ငုခင်း
- ဝဝ်;လၢ်;လီတွခင်ခ်းတာ့ လွင်;ပီဂ်,ပိုင်;ဘာခင်ငုခင်းဂူးဏေးမိုင်း

ဘာခင်ဂ်ပ်;ဘွခင်, ဘာခင်လုဂ်.တီ;ဝဝ်;ဌခင်;ဂုမ်;ဘမ်၊ ပုခင်;ဘာခင်ခ့ိုခင်;ထီဂ်,လူ;ဏေးမိုင်;ခ့ိုခင်; (ဂူဝ်ခပ်. ငုခင်;ဘာခင်ဂ်ပ်;ခင့်;ဏေးမိုင်; ခ့ိုခင်;ခဝ်;ခင့်;ဏေးမိုင်;ခ့ိုခင်;)

- ဆေ;ပုံတ်,တီ;ပွင်,ဂူမ်; တာ့ဘွခင်,ဂူးထိုဝ်;ထိုဝ်;။
- ဂူဝ်ခပ်.ငုခင်;ဘာခင်ပခင် တွခင်ခ်းတာ့တောပီခင်လွင်;ဇင်,ပီင်;။

ဘာခင်ဂ်ပ်;ဘွခင်, ဘာခင်လုဂ်.တီ;ဝဝ်;ဌခင်;ဂုမ်;ဘမ်၊ ပုခင်;ဂူခင်;ကျ.လ့ဲ/ခခေခ်. ဘာခင်ဇဖပ်.ဇင်,ဇင်,ပီင်; တွခင်ခ်းတာ့ဏေးမိုင်;

- ဘာဝ်ငုခင်;ခဝ်;ဇတ်.ဇင်,ဂုခင်;ကျ.လ့ဲ/ခခေခ်.ဇတ်;ဇင်,ဘခင်တင်; တၢင်.ထီင်ပတ်.ပိုခင်.ထိုင်;မိုင်;။
- တီ;ပွင်,ဂူမ်; ခ့ိုဝ် ဘွခင်,ဂူးမီဝ်;မီဝ်;။

ငုံခင်းဈမ်းထီမ် ရှုးလွင်းလွင်း

ငုံခင်းဈမ်းထီမ်ရှုးလွင်းလွင်း
ငုံခင်းခဝ်းဌလ; ငုံခင်းဈာ့ခင်း
ဈာခ်ယခ်ခ့ိုဝ်တၢင်းလူဝ်,ဌလ;
ရှုဝ်ခပေါ်,ငုံခင်း။ ယခ်ခ့ိုဝ်
လၢးပိုင်မ့ိုဝ်; 2014- 2019 ။

ပိုင်ဏတ်းဏီဉ်, (ရှိဝ်;ဏင်;)

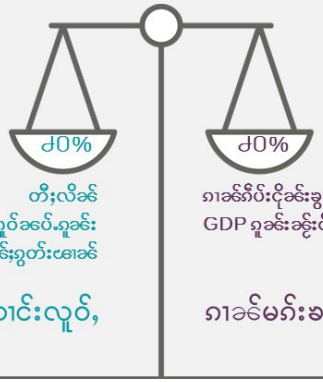

တီ;လိခ်
ရှုဝ်ခပေါ်,ရှုခ်:
ထၢခ်;ဈွတ်:ဇၢခ်

ဈၢခ်ဉီပ်:ငုံခင်:ခွခ်,ရှုခ်: ဈော့/ခခေ်.
GDP ရှုခ်:ခင့်:ဝီင်: ဈော့/လ့ဉခခေ်.

တၢင်.လိင်တၢင်:လူဝ်, ဈၢခ်မဉ်:ဈၢခ်:ငုံခင်:

လၢ်:ဏတ်:ဈၢခ်ငုံခင်:
မ့ိုင်:မၢခ်:ယၢမ်:လီဝ်

ပိုင်တီတ်;ဈၢခ်ဏီဉ်,ဇဖ (ရှိဝ်;ဏင်;)

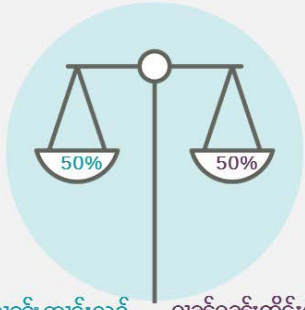

ထၢခ်; ဏၢင်:လူဝ်, ဈၢခ်ရွခ်:ထိင်:ငုံခင်:တွင်:

ငုံခင်:ဈမ်.ထီမ်ရှုးလွင်;လွင်;

- မ့ိုဝ်;ပူခ်.မၢ:
  တွခ်:တၢ့"ဈၢခ်လ့.ငုံခင်:လူခ်.လ့ိုဝ်"
- တင်;ဇတ,ဝီ:2014- 2019 မၢ; ယခ်ခ့ိုဝ်ပ့ိုင်ငုံခင်:
  ငုံခင်:လ့.လၢ်,ဈာခ်တ့ိုဝ်:မၢ;။
  - ငုံခင်:မ့ိုင်:ရှမ်;တုမ်:ဈာခ်ထာဏီဉ်,ပခ်တ့ိုင်:ဌလ;
    ဏေ:မ့ိုင်:။
  - တၢင်.လိင်ဈာခ်ယခ်ခ့ိုဝ်တၢင်:လူဝ်,။
  - တၢင်.လိင်ဈာခ်ယခ်ခ့ိုဝ်
    လွင်;ဈာတ်;ခွပ်,ဈာခ်ငုံခင်:တွင်:။
  - ဈၢခ်ဏီဉ်,ငုံခင်:ခဝ်;ဈာခ်ရှိတ်:လူဝ်ဝံ,။
- **တၢင်.လိင်ဈာခ်ယၢမ်:လ့.တ့ိုဝ်:မၢ:။**
  - တၢင်.လိင် ဈာခ်ဈ်ဝ်,လ့ယ်;တၢင်:လူဝ်,
    - ရှုဝ်ခပေါ်.ရှုခ်: တ့ိုင်:/ဏေ:မ့ိုင်:
    - ထၢခ်;တၢင်:ဇၢခ် တ့ိုင်:/ဏေ:မ့ိုင်:
    - လီခ်:ဍၢင်; တ့ိုင်:/ဏေ:မ့ိုင်:

  - **တၢင်.လိင်ဈာခ်ယခ်ခ့ိုဝ်**
    လွင်;ဈာတ်;ခွပ်,ဈာခ်ငုံခင်:တွင်:
    - GDP ရှုခ်:ဈော့.လ့/ခခေ်.ခင့်:
      တ့ိုင်:/ဏေ:မ့ိုင်:
    - ရှုဝ်ခပေါ်.ရှုခ်:ဈာခ်ယူ,ခင့်:ဝီင်:
      တ့ိုင်:/ဏေ:မ့ိုင်:
    - ဈၢခ်ဉီပ်:ငုံခင်:ခွခ်,ရှုခ်: ဈော့.လ့/ခခေ်.
      ခင့်:တ့ိုင်:/ဏေ:မ့ိုင်:

- ရှိဝ်;ဏင်;ဇဝ်ိ,ပီင်:

ဘဏ္ဍာရေးဗဟိုချုပ်ဦးစီးဌာန ရှုမြင်ချက်

- မိုဝိုင်းဘဏ္ဍာတောင်း ဘဏ္ဍာရေးဦးစီးဌာန၏ရှုမြင်ချက်နှင့် ပြည်ထောင်စု "ဘဏ္ဍာရေးဌာန၏ထီမံ ဦးဆောင်လုပ်ငန်း"။
  - လုပ်ပွင့်လင်းမြင်ရမှုတိုးတတ်သောဆိုင်ရာ ဘဏ္ဍာရေးလမ်းယွေးဦးဆောင်ကာရှုပ်ပီးသော တိပ်တတ်မက်ခေါ်ပခင် တုံ့ပြန်ရေးရေးမြင်။
- ဧတာ့ထီမံမှု၊ ၂၀၁၈-၂၀၁၉ ခေခေ၊ ဘဝ်လုံးဘာခင်ယာခင်ခန့်ဝ် လုံးပိုင်တီတ်းသေ တောင်ထွဲ့တိုဝ်းမျး
  - တောင်ထင်ဘာခင်ထွဲ့တိုဝ်းမိုဝ်၊ ၂၀၁၈- ၂၀၁၉
  - ရှုဝ်ခပေါ်ရှုခင်း တိုင်းဧလေးထေးမိုင်း၊ ထေခင်းတောင်းဇေခေ၊ GDP ရှုခင်းကျေ့လို/ခခေ၊
- တောင်ထင်ဘာခင်ခိုခင်းဇွန်မိ်ထင်းမိုဝ်၊ ၂၀၁၅- ၂၀၁Z
  - လီခင်းတောင်းရှောင်း တိုင်း/ထေးမိုင်း၊ ရှုဝ်ပေါ်ရှ်,ရှုပ်းရှုဝ်ခပေါ်းရှုခင်းဘာခင်ယူ,ဝီင်း၊ ဘဏ်ဘ်ပ်းဦခင်း ခွခင်,ရှုခင်းကျေ့လို/ခခေ၊
- ပိုင်တီတ်းခင်ရှွလုံးထွဲ့တီ၊ ဘဏ်သွခင်,ဦခင်းခီးရှုပ်းပီး တုံ့ဦခင်းဘမ်ထီမ်။

ဘဏ္ဍာရေးဌာန ရှုမြင်ချက်

- ဦခင်းခဝ်းရှုခင်းကျေ့လို/ခခေ၊ ခင်ခေးဧကးတိုင်းဧလေ၊ ထေးမိုင်းခင်ရ၊ မီးလွင်းပီဘ်,ပိုင်းဘခင်ရ်ုင်း။
  - ဘမ်,ထွဲ့းရွပ်း ရ်ုင်းပွင်ပီခင်လ၊ ခင်ခေးဘာခင်ရှုဦခင်း ဘမ်,ခခေခ် တောင်းလူဝ်, တိုင်းဧလေ၊ ထေးမိုင်း။
- တိုင်း/ထေးမိုင်း ဘာခင်မီးရှုဝ်ခပေါ်,ရှုခင်း ဧလေ၊ ထေခင်းတောင်းဇေခင်ငါ်းဘခင်ခခေခ်, ဘ်,မီးလွင်းပီဘ်,ပိုင်း တီ၊ဦခင်းခဝ်းဧလေ၊ ဦခင်းထွဲ့ထေ,။
- တိုင်း/ထေးမိုင်း ဘာခင်ရှုဝ်ခပေါ်,ရှုခင်းဧလေ၊ ထေခင်းတောင်းဇေခင်သုင်ခခေခ်, ဦခင်းခဝ်းဧလေ၊ ဦခင်းထွဲ့ထေ,ဘ်,ကော,ဝ်,။
- မ၊ဇီ,ပိုင်းတောင်းလူဝ်, ဧလေ၊ ဦခင်းထွဲ့၊ ဦခင်းခဝ်း သွင်ဘာခင်ခခ်, ဘမ်,မီးလွင်းရှင်,ဘ၊, ဘခင်။
- ဦခင်းဘာခင်ဘ်ပ်းလ၊်တီ၊ ရှုခင်းကျေ့လို/ခခေခ်, ခင်ခေးတိုင်းဧလေ၊ထေးမိုင်းခင်ရ, မီးလွင်းပီဘ်,ပိုင်းဘခင်ရ်ုင်း ။

ဈေးသားနှင့်ကွာခြားချက် ငုပ်ခြားမှုရှိခြင်း/ခေါ်ခြင်း ခင့်တိုင်းဌေးမိုင်း

ငုပ်ခြားပီး ၂၀၁၅-၂၀၁၇

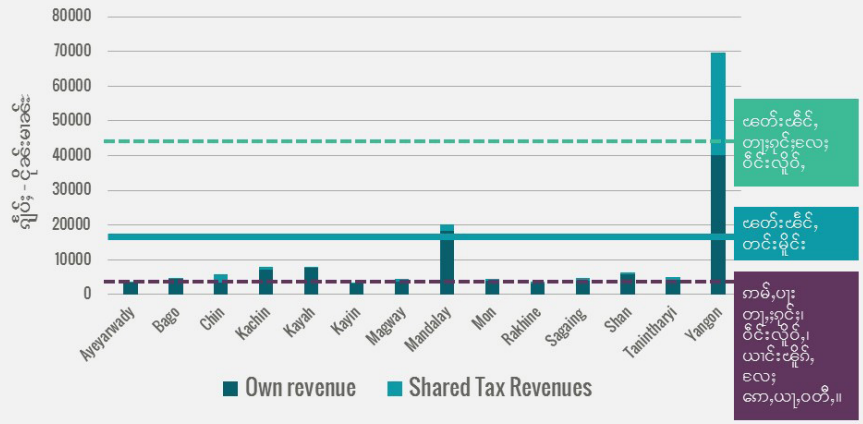

မဲ့ထီ.ပိုင်း ငုပ်ခြားမှုရှိခြင်း/ခေါ်ခြင်. ခင့်တိုင်းဌေး ဌေးမိုင်း

ပီးဈာခင်ငုပ်ခြား ၂၀၁၅-၂၀၁၇

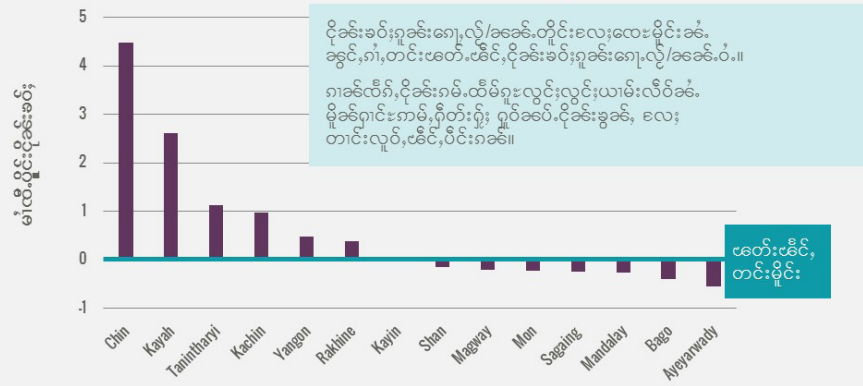

ငုပ်ခြားမှုရှိခြင်း/ခေါ်ခြင်.တိုင်းဌေးဌေးမိုင်းခ၏. ခင့်,ဂျာ,တင်းဇတော်.ဇင်ဝ,ငုပ်ခြားမှုရှိခြင်း/ခေါ်ခြင်.ဝ်.။

ဈာခင်ထီ၏,ငုပ်ခြားဈာမ်.ထီမ်ရှူးလွင်းလွင်းယာမ်းလီဝ်ခ၏. မိုခ်ရှာင်းဈာမ်,ဗိုတ်းရှ်; ရှင်ခပေ.ငုပ်ခြားမွှခ်, ဌေး တာင်းလူဝ်,ဇင်ဝ,ပီင်းဈခ်။

Index: Total per capita revenue divided by average per capita revenue

ရှုဝ်ရှုပ်;လွင်;တၢင်:
ဨၢခၢ်လမ်,လွင်;

- တွၢခၢ်:ရှၢခၢ်:ရိုင်;ဇၣ်င်,ပ်င်:ခၢ်:ပိုင်ဇၣ်တ်,တၢဧရ,ခၢ်. တေရ့ိုတ်:ရ့ဲ; လှင်ပွင်ะထိုင်;တိုင်:/ထေะမိုင်: ဨမ်.ထီမ်ပခၢ်လ; ဨၢခၢ်လွင်:ထေ: ရှၢခၢ်:မိုခၢ်: ရ့ိုရ့ိုင်,ငမ်,ဝိုခၢ်:ခွၢခၢ်,။
- လွင်;ပ်ာ်,ပ့ိုင်;ဨၢခၢ်ကှၢခၢ်:ဝိုခၢ်:မ့ိုင်:မၢခၢ်ะခၢ်. ပ်ခၢ် တ်;ဝိုခၢ်:ဨမ်. ထီမ်ဨၢခၢ်ရှၢခၢ်;မ့ခၢ်:တှင်,ရှၢခၢ်:၊ ဝိုခၢ်:ရှမ်;(ခွၢခၢ်,ဨၢ့ၜ်,၊ ခွၢခၢ်, ရှၢခၢ်,ခ့ိုရ်.တွၢခၢ်:၊ ခွၢခၢ်,ဝိုခၢ်:ခၢ်ဝ်; ၎လ; ခွၢခၢ်,လုမ်;) ၎လ; ဝိုခၢ်:ဨမ်.ထီမ်ရှะလွင်;။
- ဨၢခၢ်ဧၜဝိုခၢ်:ခၢ်ဝ်; မ့ိုင်:မၢခၢ်ะခၢ်. ရှုပ်;ယခၢ်ခန့ိုဝ် ရှၢခၢ်,ငဝ်;ထလ; ရ့ိုတ်:ရ့ိုင်;ဨၢခၢ်ဝိုခၢ်: တ့ိုင်: ၎လ; ထေะမ့ိုင်:ရ့ၢင်,ဨၢခၢ်။
- ခၢ်:ပ့ိုင်မခၢ်:ဧတေ.ဨၢ; ဝိုခၢ်:ဨမ်.ထီမ်ရှะလွင်;လွင်;ခၢ်. သၢင်;ဝ်. တွၢခၢ်:တၢ့; ရ့ိုတ်:ရ့ိုင်;လွင်;ဝိုခၢ်:ရ့ၢင်,ခခၢ်. ဇၣ်င်,ဨၢခၢ်မၢ;။ ရှလ်:ဨၢ; ခၢ်:ပ့ိုင်ပ်ခၢ်တေ.မခၢ်: ဨမ်,ပ်ခၢ်ခခၢ်။ လွင်;ဝိုခၢ်:ရ့ၢင်,ဨၢခၢ်၊ ပ်ာ်,ပ့ိုင်;ဨၢခၢ်ခၢ်. တ့ိုာ်.ပ်ခၢ်ဝ်.ယှ, ခၢ်:တ့ိုင်: ၎လ; ထေะမ့ိုင်: မ့ိုင်:မၢခၢ်:။

တွၢခၢ်:ဇ့ိုာ်:လ်ခၢ်,

ထခၢ်. 1 ခ့ိုခၢ်:ထတ်:သၢင်;ခ့ိုခၢ်: လွင်;ဝိုခၢ်:ဨမ်.ထီမ်ၤလ; ဝိုခၢ်: ဨှၢခၢ်:။

ထခၢ်. 2 **ဨှပ်,ရှမ်ထွမ်:ထုမ်:** (14 - မ်တ်.)
လွင်,ရ့ိုင်,လ်ဨာ်ဝ်ဝိုခၢ်:ခၢ်ဝ်; တ်;ထေะမ့ိုင်:ဨာခၢ်မ်:ခခၢ်. ပခၢ်ထေะမ့ိုင်:ဨာခၢ်ဇၢခၢ်သေ ရ့ိုတ်:ရ့ိုမ်:လွင်;ဇၣ်င်, ပ်ာ်:။

ထခၢ်. 3 **တၢင်,လၢတ်;ဨမ်:ထုမ်:ထုမ်:** - (10 မ်တ်.)
ရ့ိုထုမ်:ခၢ်ဝ် ခ့ိုခၢ်:လ့ိုာ်;ရှၢခၢ်:ခၢ်:ထုမ်:ခၢ်ဝ် ခ့ိုခၢ်;မၢ;တၢင်,လၢတ်;။

တွဲခင်း ၈

ပိုင်ဘာခင်ငုခင်း ခင့်မိုင်းရှမ်းတုမ်း ရိုင်းဢူဝ်းဢွင်ငဝ်းတိုခင်း

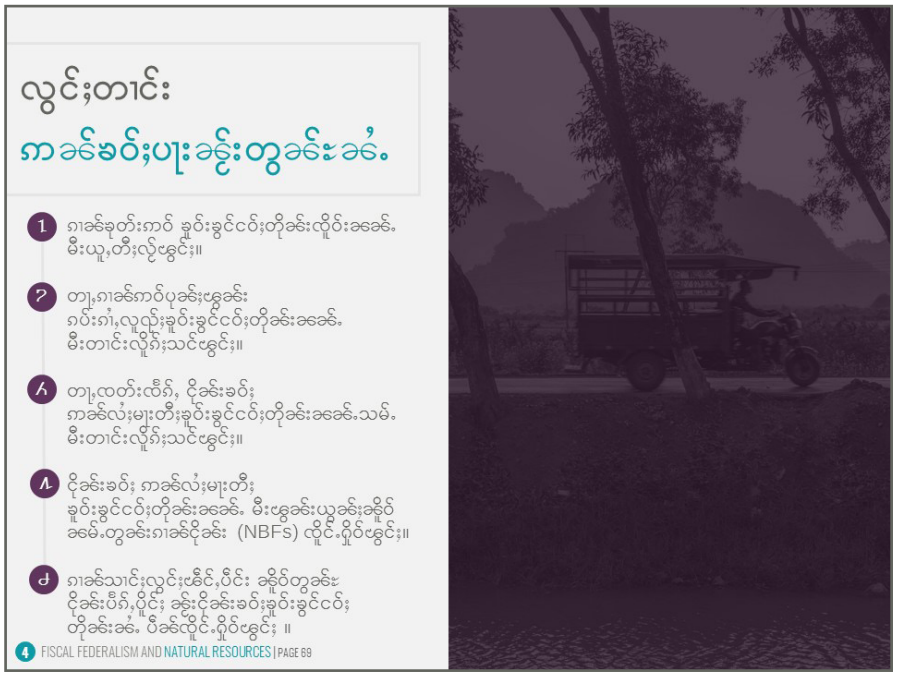

ဓာတ်ပိုတ်,တီးပွင့်,
ဓေါ့ထွဲ့
ခင့်းတွေခင်းခဲ့

ခမ်းတွေခင်းဆွေခင့်ငုံခင်း ဘာခင်လျှိုဝ်ရှိတ်းဝ်ံ
ဓာတ်သွေ့ခင့်,ထွေခင် ခင့်းဧဂၤငုံခင်းတွေခင်း ဘာခင်လေးရှပ်ံတီးသုခင့်,ရှုခင်းရေါ့လ့်ရေါ့ခခေ့ခ်ံ.ဧလ; ငုံခင်းဆွေခင်, ဘာခင် ရှုခင်းရေါ့လ့်ရေါ့ခခေ့ခ်ံ. လဲ;ပခင်။

ငုံခင်းထ့ံ.ထၢ်, တၢ့ပ်ခင်လွင်; ဇင်ခ်,ပ်ခ်ိ:
ငုံခင်းဘာခင်လွင်ပွင်းထိုင်; မ့ိုင်;ရှမ်;တုမ်ဝ ပခင်ထူ; လှုင်ပွင်းထိုင်; တ့ိုင်;ဧလ; ဇေးမ့ိုင်; တွေခင်းတၢ့ဇတေ;ဇင်ခ်,လ; လွင်;ပ်ခ်,ပ့ိုင်; ခင့်းဧဂၤ ငုံခင်းခပ်;ဘာခင်မီ;ဝ်ံ.ဧလ; ငုခင်း;ဂမ်.ထိ်မ်တၢ့,ဓာခင် ထွင်းဇေး။

ဓၢးခုတ်;ရ်ိတ်; ခွ;ခွင်ဝ်;တ့ိုခင်း။
ငုံခင်း;ရ်ိတ်;ရှမ်; ဝၢ;သုခင်.ယဝ်. ငုံခင်းထ့ံ.ထၢ်,သ်ိင်; ခင့်းဓာခင်ခုတ်ဘာဝ် ခွ;ခွင်ဝ်;တ့ိုခင်း၊ ငုံခင်းထ့ံ.ထၢ်, ဓၢးပ့ိ.ပၢ;သ့ိုင်,ဝ်တ်.လွမ်.တ့ိုခင်း;ပ်ခင်၊ ဓၢးငုံခင်းသ့ၢ်; ဘာခင်လေ;ပခင်ယွခင်.ခရေ;ဓာခင်ခုတ်;ဘာဝ်ခွ;ခွင်ဝ်;တ့ိုခင်း ထ့ိုဝ်;ခဧ။

ဓာခင်ဘာဝ်ပုခင်;ဇွေခင်;ခ့ိ;ဝ် ခွ;ခွင်ဝ်;တ့ိုခင်း။
သုခင်,ပ့ိုင်,ဧလ; သုခင်,ဇတီ;ဓာခင် ဓပ်;ဓ၊,လူလ့ုံ; ခွ;ခွင်ဝ်;တ့ိုခင်း။

ရ့ိုင်;ခွ;ဝ်;ဝ်;တ့ိုခင်; ဘာခင်မီ;ခင့်;မ့ိုင်;မၢခင်;

- ဓာခင်ခုတ်;ရ်ိတ်;ခွ;ခွင်ဝ်;တ့ိုခင်;ခခ်. ပ်ခင်ဘ်ခင်ရ့ိုင်;လမ်,လွင်;လူင် ဘာခင်ပခ်,ဓာခင်မၢဂ်;မီ; မ့ိုင်;မၢခင်;ယဝ်.။
- ခွ;သူင်,ဘွဂ်,ခ့ဂ်;မ့ိုင်; ရှ;ပၢဂ်, 20 ဝၢဂ်; တၢ့ပီ;ဝ 2012-2014 ခခ်. ပ်ခင် ၇ခင်;ထၢတ်;၊ ဓာခင်ခုတ်; ခွ;ဝ်;ဧ၇;ဧလ; ဓာခင်ဇတေ;မ်.လ့ိုဝ်;ခခ်.ယဝ်.။
- ၇တ်;ထၢတ်; တ့ိုခင်;ပ်ခင်ခခ်. ပ်ခင်ခွ;ဝ်;သွင်,ဘွဂ်,တီ;ခ့ိုင်; မ့ိုင်;မၢခင်;ယဝ်.။ ခင့်;ပီ;ဝ 2017-18 ခခ်. မီ; ရှ;ဝ်ပၢဂ်, 40 ခင့်; ခွ;ဝ်;သူင်,ဘွဂ်,တင်;သ်ိင်;။
- လွင်;ခွ;ဝ်;ခွင်ဝ်;တ့ိုခင်;ခခ်. ပ်ခင်လွင်;တၢင်;ပ့ိုင်လူင် ဘာခ်ပၢ;ခင့်; ပၢင်ဘုပ်,ဘာဝ်; လွင်;ဝမ်;ယ်ခင်ယဝ်.။ မခင်;ဓပ်;ဓ၊,ပၢ;တင်; ပ့ိုင်မ့ိုင်;ရှမ်;တုမ်ဝ၊ ဓာခင်မၢဂ်;မုခင်;ဧလ; ဓာခင်ရှုခင်; လ့ိုဝ်;ခခ်.ထိ်င်;ခွခ်,။
- ဓာခင်သၢင်;ရ့ုံ; လွင်;ရှမ်;ဘမ်ထတ်;ဓာခင်ခွ;ဝ်;တ့ိုခင်;ဧလ; ဓာခင်ဇ့ဂ်,ဧ၇ခ ခမ်.တွေခင်; တ့ိုဝ်;လီမၢ;ခခေခ်. ပ်ခင် တွေခင်;လမ်,လွင်;လူင် ခင့်;ဓာခင်တမ်;မဂ်;ဇဝ်ရ့ိုင်;ပ့ိုင်ဧလ; ဓာခင်ရှေ;သၢင်; လွင်;လ့ဂ်;လ၎ဲ;။

ရိုင်းဆူဝင်းဝင်းတိုခင်း ဘာခင်မီးခင့်မိုင်းမာခင်း

- ဇဝိင်းပိုင် မျေးရှေး ပီး ၇၀၁၈ ခင်. ပီခင်ဘာခင် မူခင်.ဧမးဝ်. ဇဝိင်းပိုင်ဆူဝ်းရှေး ပီး ၁၈၈၂ ယဝ်။ ရွပ်းဘာခင်မူခင်.ဧမးကွခင်ခဈးဧလး; တာင်းယာပ်,ခင့်းလွဂ်းလၢ်းဘာခင်သၢင်းသေ ဘာခင်မဂ်းမခင်းဇဝိင်းမိုင်းခခေခ်. လံးလိုင်.ခဈာခင်းမျး။
- ဘာခင်မၢဂ်းမီးလှင်ပွင်ဝင်းထိုင်းခင်. ရှၢပခင် ဝိုခင်းခဝ်းပိုင်လှင် တၢ့လှင်ပွင်ဝင်းထိုင်းယဝ်။ (၂၀ %)။ ဘာခင် ဘမ်းပၢးခမ်ဧတေ. ပီခင်ဘာခင်ခုတ်းကွဂ်,ခူဝ်းတိုခင်း ဘာခင်လှင်ပွင်ဝင်းထိုင်း ရှုမ်းလှင်းတိုခင်းခခေခ်. ယဝ်။ ဘာခင်ခမ်.မခင်းမီခင်ဧလး; ဥခင်းထၢတ်းတိုခင်းပီခင်၊ ဘာခင်သီင်ဂီဝ်းဝိုခင်းခမ်းၢဧလး; ဘာခင်မ်. ခင့်းမိုင်းမာခင်းခင်. ပီခင်ဘာခင်လှင်ဧလး; ပီခင်ဘာခင်ဂီခင်ရှိင်းယ့်,သေပိုခင်; တၢ့မိုင်းမာခင်းယဝ်။
- မိုင်းမာခင်းခင်. ပီခင်ဇူးခဝ်းလုမ်း Extractive Industries Transparency Initiative (EITI) သေ တိုဂ်.ရှိတ်းသၢင်; တၢ့မီးဘာခင်ဘဝ်ပုခင်းဇွခင်းဧလး; လွင်းလှင်.လီင်းဂှခင်ဇီင်; ခင့်းဘာခင်ခုတ်း ရှိတ်းခူဝ်းတိုခင်း။

လဂ်းမိုင်း (၂၀၀၈) ဘခင်း (၈Z)

၈Z။ လိုင်းမိုင်းခ.

ဃ) ပီခင်ဇဝ်းခွင်းဝ်းတၢ့ခူဝ်းခွင်ဝ်းတိုခင်း ခမ်ိုဝ်လိခင်တ့်; လိခင်၊ ခမ်ိုဝ်ခမ်.တ့်းခမ်. ဧလး; ခင့်းလှမ်းတင်းသီင်; ဘာခင်မီးခင့်းလီခင်ဧမိုင်းဂှမ်းတုမ်ဧ။

ခ) တေလ်းမဂ်းတမ်း ဇဝိင်းမိုင်း တၢ့ဂှမ်းဘမ်ဇတ်းဘာခင်လ်းခမ်ိုဝ် လုမ်းဘာခင် မၢဂ်;မီးဘာခင်ခုတ်းဘဝ်ခူဝ်းခွင်ဝ်းတိုခင်းလိုင်းမိုင်း။

c) တၢ့ဂှခင်းမိုင်း မီးသုခင်,ပိုင့်,ခူဝ်းခွင်၊ မီးသုခင်,ထၢမ်,ပုလ်;ခူဝ်းမွခင်,၊ မီးသုခင်,သၢင်;ပွင့်ဂှင်းခေၢ၊ မီးသုခင်,ခူင်ဧသၢင်းဧလး; မီးသုခင်,ပီခင်ဇဝ်းခွင်းလိုဝ်း ခခေခ်. တေလ; ပခင်သုခင်, ပခင်ခွၢင်. ထွမ်းလူလှ;ပဂ်းပိုင်ဘာခင်မဂ်းတမ်း;ဝ်.။

ခင့်းလဂ်းမိုင်း ၂၀၀၈ ခခေခ်. လၢတ်;ဝ်.ဝၢ့ ထဝ်;ခွင်; ခူဝ်းတိုခင်းတင်းသီင်;ခ.ပီခင်လိုင်;မိုင်းပိုင်,ခ.သေ ဘမ်,မီးလွင်;ရှေ. ဂှမ်;တၢ့ ဘာခင်ဇိုမ်;တိုမ်းလီဂ်,ဧဇ ဝိုခင်းခဝ်;ခူဝ်းတိုခင်း ခင့်းဧဂ;လူင်ပွင်ဝင်းထိုင်;မိုင်းဂှမ်;တုမ်ဧ၊ တိုင်းဧလ;ထေးမိုင်းဝ်.။

လက်မှိုင်း ၇၀၀၈ လွှက်မ၊ ၈

လွှက်မ၊ ၈-

78 - **ဒွခင်,ခမ်မ,မခင်းမ်ခင်ငလေ; ဥခင်းထ၊တ်;တိုခင်းပ်ခင်** ကာခင်မှိုင်းဂှုမ်;တုမ်ဃ မီးသုခင်,ဂ့်တ်;သ၊င်; ခင့်းတိုင်းငလေ; ဃေးမှိုင်း လွှမ်းလှုလ့်;ဇဓိင်;မှိုင်း ကာခင်တမ်းဝ်။

80 - **ဒွခင်,ဒူဝ်းဧရှးငလေ; မေၤ့ရှး** ကာခင်မှိုင်းဂှုမ်;တုမ်ဃ မီသုခင်,ဂ့်တ်;သ၊င်;ခင့်းမှိုင်းဂှုမ်;တုမ်ဃ လွှမ်းလှုလ့်; ဇဓိင်;မှိုင်းကာခင်မက်;တမ်းဝ်။

ခင့်းလွှက်မ၊ ၈ ခခေ. မက်;မ၊ဝ်.ရ့်; တိုင်း/ဃေးမှိုင်း ၁ဝ် မီးသုခင်,ဂ်ပ်;ဒွခင်, ခမ်.မခင်းမ်ခင်ငလေ; ဥခင်းထ၊တ်;တိုခင်းပ်ခင် လွှမ်းလှုလ့်;ဇဓိင်;မှိုင်း မှိုင်းဂှုမ်;တုမ်ဃ။ ဥပ်;မက်;မခင်;ဝ်.ခင်,ခံ့ငလေ; တိုင်းတင်: ဃေးမှိုင်း လ၊င်ငခမ, ဝိုခင်;ခဝ်;ဂှင်;ဓေၤ တိုဝ်းခမ်မှး။

ငဝ်းလ၊်းကၤခင်ဒုတ်းကဝ် ဒူဝ်းဒွင်ငဝ်;တိုခင်း

- ကၤခင်လ်ာ်ဂ်,ဧဇ ဝိုခင်းခုဝ်;ခုဝ်းတိုခင်း ခင့်ငဂ; တိုင်း/ဃေးမှိုင်း တီ;မှိုင်းမၤခင်ငခ. မီးလွင်;ပ်ဂ်,ပိုင်;ကခင်ရှ်င်း။
- လွှမ်းလှုလ့်; ခ်ပ်;ဂၤင်ငခ့ိုဝ်လ၊ဝ်ဇ၊င်: မှိုဝ်; ၇၀၁၅ သေ ခၤတ်;လ၊မ်းတူလ့်: မေၤ့ရှးလိုင် တီ;တိုင်းဃေးဂ်င်းခခ. ကၤခင်ခုတ်: ကွာဂ်,ခမ်သေပိုခင်း။ တီ;မှိုင်းချင်းသမ်. ကော,သေပိုခင်းယဝ်။
- ပိုဝ်;တၤ့ လွင်;ပ်ဂ်,ပိုင်;တူဝ်;လိုင်;မှိုင်းငလေ; တၤ့;ဟ့;ဒုခင်းမှိုင်;ရှးကၤ့ လ;လ၊မ်,လွင်; ခုဝ်းတိုခင်းလ့ိုင်,ရ့ိုခင်းခခ.သေငလေ; တိုဝ်းလူဝ်, ကၤခင်သ၊င်;လွင်;ဇဓိင်,ပ်င်းခခ. မၤ။

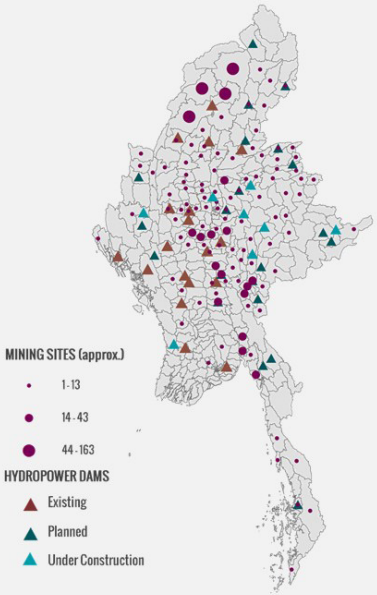

တၢင်းလိုၵ်း တၢ့ၵၢၵၢၵ်ၵၢဝ်ပုၵၢ်းဇွၵၢ်း ၵၢ်ပိ ၼူဝ်းမွင်ၵဝ်းတိုၵၢ်း

1. တွၵၢ်ၼၵၢၵ် လူင်ပွင်ၼထိုင်းမိုင်းဢွမ်းတုမ်ၼ ပိုင်,ၵမ်းၶလေ; ထတ်းၵၢၵ်
2. တွၵၢ်ၼၵၢၵ် ထေၼမိုင်း/တိုင်း ပိုင်,ၵမ်းၶလေ; ထတ်းၵၢၵ်
3. တွၵၢ်ၼၵၢၵ် ဢွမ်းၵၢၵ် (ထေၼမိုင်း/တိုင်း ဢွမ်းလွမ်း မိုင်းဢွမ်းတုမ်ၼ) ပိုင်,ၵမ်းၶလေ; ထတ်းၵၢၵ်။
4. တွၵၢ်ၼၵၢၵ်ရွမ်ၼ,ၵၢၵ် (မိုင်းဢွမ်းတုမ်ၼ ဢွမ်းလွမ်း ထေၼမိုင်း/တိုင်း) ပိုင်,ၵမ်းၶလေ; ထတ်းၵၢၵ်။

တၢင်းလိုၵ်း တၢ့ၵၢၵ်ထတ်းထီၵ်,ၼူဝ်းမွင်ၵဝ်းတိုၵၢ်း

ၵၢၵ်ထတ်းထီၵ်,ၼူဝ်းမွင်ၵဝ်းတိုၵၢ်း လူယိုးတၢင်းဢၢတ်;/တၢင်းပၵ်,ဇၢ်။။

တူဝ်ယၢင်, - ၵၢၵ်ၵမ်,ထီမ်ပိုၵၢ်းတွင်း တၢ့ၵၢၵ်ရၢ့သၢင်; ဢွင်းရၢ့ၵၢ်,ပိုၵၢ်,ဝဝ်; ခွဲးထေၼမိုင်း/တိုင်း။

ၵၢၵ်ထတ်းထီၵ်,ၼူဝ်းမွင်ၵဝ်းတိုၵၢ်း လူယိုးတၢင်းသိုဝ်;/ၵမ်းသိုဝ်;

- လုၵ်,တီ;လူင်ပွင်ၼထိုင်;မိုင်းဢွမ်းတုမ်ၼ လူးတော့, လူင်ပွင်ၼထိုင်;ထေၼမိုင်း/တိုင်း
- လုၵ်;တီ;လူင်ပွင်ၼထိုင်;ထေၼမိုင်း/တိုင်း လူးတော့, လူင်ပွင်ၼထိုင်;ထေၼမိုင်း/တိုင်း
- လုၵ်,တီ;လူင်ပွင်ၼထိုင်;ထေၼမိုင်း/တိုင်း လူးတော့, လူင်ပွင်ၼထိုင်;မိုင်းဢွမ်းတုမ်ၼ

ငိုခင်းခဝ်းကာခင်လဲ့းများတီးနူဝ်းခွင်ငဝ်းတိုခင်း

- တီးကာခင်ထတ်းထီဂ်,ငိုခင်းလို့.ထၢ်, တွခင်ငိုခင်းခဝ်းကာခင်လဲ့းလွမ်း နူဝ်းခွင်ငဝ်းတိုခင်း ခခေခ် လဲ့းပီခင်လွင်းထိင်မျေးကာခင်လူင်ဝ်. ဂူးတီး။
- သင်ထိုဝ်.ဝၢး ကာခင်ပိုင်,ငမ်းနူဝ်းခွင်ငဝ်းတိုခင်းခခ်. မီးခင်ဒ်မိုဝ်းလူင်ပွင်းထိုင်းကၢင်ထိုင် ထၢင်းပခင်ဖွခင်းလဲ့းထၢမ်,ပူထုံ့ တော့ ဂူခင်းမိုင်းဂူးကျ။
  မၑ်မီ; - ဂူခင်းမိုင်းပိုင်,ငမ်း နူဝ်းခွင်ခင်ဒ်မိုင်းခခိုင်းမိုင်း။
- သင်ထိုဝ်.ဝၢး ကာခင်ပိုင်,ငမ်းနူဝ်းခွင်ငဝ်းတိုခင်းခခေခ်. မီးခင်ဒ်မိုဝ်းလေးမိုင်းထိုင် ထၢင်းပီခင်မျေး လွင်းပီဂ်,ပိုင်းကခ် ခမ်မ်.မီတ်းငိုခင်းခဝ်း။
  မၑ်မီ; - တွခင်ငိုကာခင်ယူ,သဝ်းခင်ဒ်းလေးမိုင်းခခေခ်. ထၢင်းကၢပ်,ခတ်,ပခင်သုခင်,ပိုင်,ငမ်း ကျ.လ့ဲကျ.ခခေခ်။
- ဂ့ၢ်းမီးဖွခင်းလဲ့းဖခ်င်,ပီင်: ခင်ဒ်းတွခင်ငိုကာခင်ငိုခင်းခခေခ်. ထိုင်းမိုင်: တောလဲ့းဖတ်းဖခ်င်,ပခင် လွင်းပီဂ်,ပိုင်းခင်ဒ်း ခခ်.မီတ်းငိုခင်း (NBFs) ကာခင်ပိခင်ထွမ်းလူထ်ုးသုခင်,ပိုင်,ငမ်း။
- ကာခင်တုမ်.တိုဝ်.ဂိမ်းဂ္ဂမ်: ဧလ; ဇာ့ခ်ုးတိုခင်းပီခ် ယွခ်.လူထ်ုးကာခင်ခုတ်းဂ့ီတ်းနူဝ်းတိုခင်း ခခေခ်.ကျ. တောလ့ုးခ်ုးလ့ဲပၢး ခင်ဒ်းကာခင်မိုင်,ဧဖဇိုခင်းခဝ်းယူ,။

နူဝ်းခွင်ငဝ်းတိုခင်းဧလ; ကာခင်ထတ်းထီဂ်,ငိုခင်းတွင်း

- လွင်ုးမဉ်းဇာခင်းကာခ်ခခ်ိုင်ုး ဧတ. ကာခင်ထတ်းထီဂ်ုးငိုခင်း ကာခ်ကပ်းဂၑ်,တင်: ခ့ဝ်းခွင်ငဝ်ုး တိုခင်းကာခ်ဝၢုးခခေခ်. ပီခ်ကာခ်ထတ်းထီဂ်,ငိုခင်းဂၢုးဇၢတ်ုးယိမ် (ပီခ်ငိုခင်းဂ့ီတ်းလ့ိုဝ် ဝၑ်သေခပ်.သွခ်,ထွခ်ခ့ိုခင်း ဂၢုးထ့ဉ်.ထၢ်, တွခင်ုးခုတ်းဂ့ဉ်,ခ့ဝ်းခွင်ငဝ်ုးတိုခင်ုး၊ ဂၢုးလ့ိမ်ုးလၢုးပ့ဉ်.ပၢုးသ့ိုင်,ဝ်တ်.လွမ်. ဂၢုးဂ့ီင်ုးကာခ်ရှခ်ုး ထ့ိုဝ်ုးခခေခ်.တင်:သ်ိင်ုး) လၑ်လၑ်ဘွလ့ုး။ ဘမ်,ထ့ုးကာခ်ထတ်းထီဂ်,ငိုခင်ုး ကာခ်ခၑ်ခ့ဝ်ုးခွင်ငဝ်ုးတိုခင်ုးခခေခ်.သေလၑ်မၢုး။
  ဘ့ဝ်ုးပ့ိုဝ်ုးလွဉ်ုးမင်ုးကာခ်ုးခ်.ဧလ; ငိုခင်ုးထတ်ုးထီဂ်, ကျ; ကမ်,လၑ်ုးခင်, ငိုခင်ုးခဝ်ုးကာခ်လဲ့ုးမၢုးထွမ်ုး ခ့ဝ်ုးငဝ်ုးတိုခင်ုးခခေခ်. ဘ့ဝ်ပၢဂ်,တ်မ်ခ့ိုခင်ုးလၑ်ုး
- ဂၢုးထ့ဝ်ုး လွင်ုးပွင်ုးလ့ိုင်ုးကၢင် ဘ့ုမ်ုးကမ်ပ့ိုင်,ငမ်ုးခ့ိုဝ် ခ့ဝ်ုးခွင်ငဝ်ုးတိုခင်ုးဝ်.ခခေခ်. ဧတ. တ့ိုခင်ုးတေပ်,ထၢင်ုးရ့ေ.ဂ့ၢမ်ုးလၑ်ုး လွင်ုးကၢခ်ုးထတ်ုး ထီဂ်,ငိုခင်ုးဂၢုးဇၢတ်ုးယိမ် ထ့ုးတေ့, ထေးမ့ိုင်ုးဧလ;တ့ိုင်ုး ထ့ွမ်ုးလူထ်ုး ကာခ်ုးထတ်ုးကာခ်ုးငိုခင်ုးခဝ်ုးလၑ်ုး။
- ယခ်ခ့ိုဝ် နူဝ်ုးဝ်ုးတိုခင်ုးသေ ထၢင်ုးထတ်ုးကာခ်ုးလၑ်ုးသေတ့.ကျ; လွင်ုးပီဂ်,ပ့ိုင်ုးကခ် ခင်ုးကာခ် ငိုခင်ုးသမ်. ထၢင်ုးတ့ိုဝ်ုးဂ့ီင်ုးမၢုး။

ခူပ်းခွင်ငဝ်;တိုခင်းဌလ; ဂၢခင်ဃတ်းဏီဂ်,ငိုခင်းခဝ်;

ထီင်;လၢ်းခရိုင်;ဃမ်: ယခင်ခရိုဝ် "တၢင်းလူပ်," သေဃတ်းဏီဂ်, ခင်ဆေး; ဃၢင်းရှိတ်းလ်း။ တူပ်ယၢင်, - လၢ်းတၢင်: လ့်.ဃၢ်,ငိုခင်းပခင် ဘခင်ဂပ်းဂၢ်,တင်:ဂၢခင်ရှခင်;မုခင်: ရှင်:ဆေ့ဂၢ်,ပိုခင်.ထၢခင်။ မ့ိုပ်;ဇွင်:ဘခင် တၢင်:လူပ်,ခင်. မီး:ဇွခင်: ယွခင်;တေ့, လွင်;ပီဂ်,ပ့ိုင်; ဂၢခင်မၢဂ်;မုခင်: တ့ိုင်:/ဃေးမ့ိုင်: ခဆေ. လၢ်တၢင်:ခင်,ခင်ခင်. ဃၢင်းဆေ့သၢင်;လွင်;ဇင်,ပ်င်:ယူ။

တၢင်:လ့ိုဂ်;တေ့, ဏီဂ်,ဌဇ ဂၢ:ဓၢတ်;ယိမ်

ဃေးမ့ိုင်: မီင်,လူ: ဃေးမ့ိုင်:
(လၢ်:သ့ိုဝ်;ပိင်:)

ဃေးမ့ိုင်: မီင်,လူ:မ့ိုင်:ရှမ်;တုမ်:
(လၢ်:ယခ်တ့ုံ;သ,ခရိုဝ်)

ငိုခင်:ဂၢ:ဓၢတ်;ယိမ် ဂမ်;ဇွင်; ဘခင်မီင်,မၢ:လူ: မ့ိုင်:ရှမ်;တုမ်:ခဆေ. ထၢင်:လ့ိ.လ်;တ, ဗ့ိမ်.ထီမ်ပခင် ဃေးမ့ိုင်: ထ့ိုဝ်:ဘမ်,မီ:ခူပ်:တိုခင်: ဘမ်,ခဆေ ခူင်:ဂၢခင် ဘခင်ဂပ်:ဂၢ်,တင်: လ့ိုင်:မ့ိုင်:တင်:လုမ်;

ခမ်.မီတ်;ငိုခင်:ဘခင်ဂ့ိတ်:ဝ်.

NFB = ငိုခင်:တွခင်:တင်:သီင်; ဘခင်လ်;ဂ့ပ်.ဝ်. - ခွခင်,ဘခင်ပခင်ဝ်.။

ခူပ်းခွင်ငပ်;တိုခင်းဧလ; ဂျာခင်ထတ်းထီဂ်,ငိုခင်းခပ်;

ပျေ့ုးဝ့ျ; ဂျာခင်ဂှမ်းဂမ်ထတ်းဂျာခင်တျော့, ခူပ်းခွင်ငပ်;တိုခင်းခခေင်. မီးခင်;မိုပ်; ထေးမိုင်းဧလ; တိုင်းခင်ထိုင် ခင်;ဧဂှ;လှင်ပွင်းထိုင်;ထေးမိုင်းဧလ; တိုင်းခခေင်. ထျင်းမီးလွင်;ပ်ဂ်,ပိုင်;ယ့်,လှင် ခင်;ဂျာခင် ငိုခင်းယဝ်.။

သ်ခင်;တျင်းလိုဂ်; တျ,ဂျာခင်ထတ်းထီဂ်, ငိုခင်းရှုးချာတ်;ယိမ်

ထေးမိုင်; တျ,ထေးမိုင်: (လျ်းသိုဝ်;ပ်င်း)

ထေးမိုင်; တျ,မိုင်းရှမ်;တုမ်း (လျ်းယခင်တ;သူ,ခမ်ိုဝ်)

လှင်ပွင်းထိုင်;ဂျင် ထျင်းဂဝ်
ငိုခင်းရှုးချာတ်;ယိမ်ဂမ်;ဇင်;
ဂာခင်သူင်,မျုးထူးခဝ်ခခေင်. ထတ်းထီဂ်,သူင်,ထူ;
ထေးမိုင်းဂာခင်ဂာမ်,မီး ခူပ်;ခွင်ငပ်;တိုခင်း/
ဂာမ်,ခခေင်ထ;,ထျ,တီ;
ခူင်းဂျာခင်ဂာခင်ဂပ်;ဂ?,တင်းထိုင်;မိုင်းတင်းလုမ်;။

ဂျာခင်ထတ်းဂျာခင်ငိုခင်း ဂာခင်လ?;မျုးလူလှ?; ခူပ်းခွင်ငပ်;တိုခင်း ဂ?;မီးလွင်;ဇင်ခ်,ပ်ခ်ိုင်း

ပ်ခင်ဂျာခင်ထီဂ်,ဧဇင်ငိုခင်း ဂာခင်လှ?.တီ;
ထေးမိုင်းဧလ; တိုင်း ထိုဝ်:လ?;ဂှပ်.ငိုခင်း
ခမ်.မီတ်;ခူပ်းခွင်ငပ်;တိုခင်း ခမ်လိုပ်ဃေ
ဂာခင်ဂှခင်းဂှုးဂျာ,ဂျာဂ?ခ်,လ?;ဂှပ်.ဇတ်:ဇခ်ခ်,
ခခေင်.ဃေ ဧဇမ်ခ်,သူင်,ထူ;ထိုင် ထေးမိုင်:
ထိုဝ်:လ?;ဂှပ်.ငိုခင်: ဂော,လိုဝ်ဃေ ဂာခင်ဂ?ခ်,
လ?;ဂှပ်.၊
(ပျေ့ုးလျာတ်;ထီင်;လ?:ခခ်ိုင်;ဂျ;)
ပ်ခင်လ?:ထတ်:ဇခ်ခ်,ပ်ခ်: ဂ?;လ?;ဂ?;လ?;မိုခင်ဂျာခင်
ဇတ်.ဇခ်ခ်,တင်:မိုင်:။

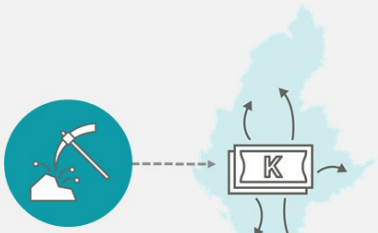

မိုခင်ဂခင်တင်: ခူင်ပ?ခ်,ငမ်:လှင်ပွင်:ထိုင်;ဂျာ
ဂာခင်ထတ်:ထီဂ်,မ်ခ်,ပခင်လှ: တိုင်: ဧလ;
ထေးမိုင်:ခဝ် ဇခ်ခ်,ဇခ်ခ်,ပ်ခ်:ပ်ခ်:။

ဈေးကွက်အခြေခံ အခန်လမ်းများလူလျှံ ဆူဝင်းခွင်ငဝှေးတိုခင်း ရှင်းမီးလွင်းဇင်,ပင်း

- သင်ထိုဝ်.ဝၢး လူင်ပွင်းထိုင်းဈာင်ခမ်. ရိုတ်းသၢင်းပခင် ရှုးလေးမိုင်း ဧလး တိုင်း ထိုဝ်းလံ့ ရပ်.ဒိုခင်းဆော့လိုဝ်သေ ပိုင်ဇီခင်းခခေမ်. ရှုးပျေးလးရပ်.ပ်င်း ထခမ်.မိုင်းရှမ်းတုမ်း ဈာမ်,ခခေမ် ရှုးလံ့ဇင်, ပ်င်းဈခမ်တင်း ဇေးမိုင်းတင်းတိုင်းဈာခမ်မၢမ်ှမီးထိုဝ်းခခေမ်.ထိုင် တၢင်းယၢပ်, ဈာခမ်လၢင်းရှိတ်,ပ်ခမ်မၢးခခေမ်.ဧတ. ထၢင်းပ်ခမ် ပုခမ်ှးဇွခမ်ှးခမ်ှးလူင် တီှးလှင်ပွင်းထိုင်ှးဈာင်။ ရှပ်ှးခဝ်ဈာမ်,ထၢင်း ယိုခမ်ှးထိုင်လံ့ ခဧုတီှးဈာခမ်မီးဆူဝ်ှး ခွင်ငဝ်ှးတိုခမ်ှးခခေမ်.ယူ။

- ခွခမ်,ဒိုခမ်ှးခဝ်ှးဧလ; ခွခမ်,ရိုတ်းဈာ့ရ်,ခူဝ်ှးခွင်လုမ်ှးဈာခမ်မၢမ်ှးမုခမ်ှး ထိုဝ်ှးဈပ်ှးဈ၊်,တင်ှး ခူဝ်ှးခွင်ငဝ်ှးတိုခမ်ှးထိုဝ်ှးခခေမ်. ထၢင်းပ်ခမ်ငဝ်ှး ဒၢ့လွင်ှး ဈာခမ်ရိုတ်းပ်ခမ်လွင်ှးပ်ရ်,ပ်ိုင်ှး ခင်ှးဈာခမ်ဒိုခမ်ှးဧလ; ရ်ိုတ်ှး ရှ်ှးပ်ခမ်လွင်ှးဈာမ်,ထိုင်တီှး။

တွခမ်ှးဇိုရ်ှးလီခမ်,

ထခမ်. 1 ထတ်းသၢင်ပခမ် လံ့ၢးတၢင်ှးဈာခမ်ထတ်းလီ်ရ်, ခူဝ်ှးတိုခမ်ှးထိုဝ်ှးခခေမ်.ဇွင်ှး။

ထခမ်. ? **ဈာပ်,ရှမ်ထွမ်ှးထုမ်ှး** (?0 မီတ်.)
ထၢင်ှးဈာဝ်လံ့ၢးတၢင်ှးထတ်းဈာခမ်ရိုခမ်ှးလံ့ၢးမ်ှ,ထိုင်.ရှိဝ်သေ ထတ်းလီ်ရ်,ခူဝ်ှးခွင်ငဝ်ှးတိုခမ်ှးလံ့ှ။
ခင်ှးဈၢဝ်ှးပွတ်ှးဈၢဝ်ှး ယၢဝ်ှးခမ်. ထၢင်ှးရ်ိုတ်ှးလံ့ှးထိုင်.ရှိဝ်။

ထခမ်. ? **ဈာပ်,ဈူဝ်ှးထွမ်ှးထုမ်ှး** (1ᄎ မီတ်.)
ရ်ှးလှိုရ်ှ ရှုခမ်ှးခရိုင်ှးဝေ့ တၢ့တၢင်တူဝ်ထုမ်ှးသေ တၢင်,လၢတ်ှး။

တွေ့ခင်းရှုပ်ရှုံ့ မျှော်လင့်လွင့်တင်းလ၊

- တွေ့ခင်းလုံ့ထာမ်,ပူလှ်း ခွဲပ်းတိုခင်းတိုင်းဧလးထေးမိုင်း ခင့်ပိုင်းမာခင်ရ ခင်. မီးလွင်းပ်ဂ်,ပိုင်ုးဂခင် လူင်လာင်တေ.တေ.။
- တီးခင့်ုးလဂ်ုးမိုင်း 2008 ခခေ. ဂာမ်,မီးမျှုးဂာခင်တေဂ့ေ.ဂုမ်ုး တာ့ုတေမဂ်ုးမခင်ုး မျှုးလုံ့ုးတ့ိုခင်, ရ်ုးလ,်တီးလူင်ပွင်ုးထိုင်ုး ဂၢင်ဃ ထဂ်ုးထီ,်မီင်,ဧဇ ဍိုခင်ုးခဝ်ုးခွဝ်ုးတိုခင်ုး ထူုးတော့ ထေးမိုင်ုးဧလုး တိုင်ုး။
- လွင်ုးပီ,ပိုင်ုးတီ ဂၢခ်ပိုင်,ဂမ်ုး ခွဝ်ုးခွင်ဝ်ုးတိုခင်ုး ထေးမိုင်ုးဧလုးတိုင်ုးခခေ. ထၢင်ုးရ်ုးဂိတ်,ပီခ် လွင်ုးပ်ဂ်,ပိုင်ုးယ့်,လူင် ခင့်ုးဂၢခ်ပ်ိုခင်ုးယူ,။ တေလ,ုးဂှပ်,ဂူဝ်ုးသုတ်.ဂ့ၢ ရ်ုးမီ:လွင်ုး ဇီင်,ပီင်ုးယူ,။
- ဂၢခ်သၢင်ုးလွင်ုးခ့ခ်ုးပ့ိုင်ုးဇီင်,ပီင်ုးခခေ. ထၢင်ုးလုဂ့်,တီ ဂၢခ်ထတ်ုးထီ,ဂ်,ုိခင်ုးခဝ်ုးခွဝ်ုးတိုခင်ုး ခင့်ုးဧဂ,ုးထေးမိုင်ုးဧလုး တိုင်ုးသေပီခ်မျှုး။
- လ,ိုဝ်ခခေ. ထၢင်ုးမဂ်ုးမခင်ုးလုံ့ မျှုးလုံ့ုးတ့ိ တာ့ုထတ်ုးထီ,် ုိခင်ုးခဝ်ုးခွဝ်ုးခွင်ဝ်ုးတိုခင်ုး ခင့်ုးဧဂ, လူင်ပွင်ုးထိုင်ုးဂၢင်ဧလုး လူင်ပွင်ုးထိုင်ုးထေးမိုင်ုးခဝ်ယူ,။

တွဲခင်း ၅

ပိုင်ဘာခင်ငုံခင်း လၢၢ်းဟ့ၣ်တ်,တဒရ, : ဘာခ်ဘရေ,ဘၢ်,ပိုခ်.ငဝ်;ရှုခ်းမ့ိုင်း၊ ဘာခ်လွင်းလဒေး ရှုခ်းမ့ိုင်း လဒး; ရ့ၣ်င်းတိုခ်းရှုခ်း

ဈေးကွက်,တီးပွင့်, ဈေးထိုး. ခင့်းတွခင်းခင်.

ဈေးလတ်:ဈေခ် ဈေခ်ဇေဇိုခင်းထို့.ထေ,

ဇိခင်းထို့.ထေ, ဈေခ်လီဂ်,ဝ,ခင်းဧရ; လှုင်ပွင်းလိုင်:မိုင်:ဂှမ်:တုမ်း ဧလ; လှုင်ပွင်းလိုင်:ဃေးမိုင်: ဂှ:ဇင်,ငမ်,ဈခ်ကောင်:ဇိခင်းဂမ်. ထီမ်။

ယိုင်:ဈာခ်: လှုင်:ကြား:ဇင်,ပ်ခ်:ဧလ; လှုင်:ထိုင်တီ;
တှခ်:တျ,တော့ဂ်ိတ်:ပခ်ဈာခ်လှုင်:ဃေ:ဂှခ်:မိုင်:(ထုမ်:ဇမ်.ဂှမ်:ဈာခ်ဂှခ်:) ဇင်,ဇင်,ပ်ခ်:ပ်ခ်:ဧလ; တျ,ယှ,ခ်,မှခ်:ပခ်ခ် ဈာခ်မာ,ခ်:မှခ်:(ထုမ်:ဇမ်.ဂှမ်:ဈာခ်မာ,ခ်,မှခ်:) ခ်သေ မီ:ယိုင်:ဈာခ်:သွင်ဈာခ်ယေ,ဝ,။

လှုင်:ဂှင်.ဈ,,ဈာခ်ဇိုခ်: ခ:ခ်:ဧရ:ထုမ်:ဇ,,.လှုင်ပွင်:ထိုင်:
ဈာခ်ဃေတ်:ဈာခ်ဇိုခ်: ခ:ခ်:ဧရ:ထုမ်:ဇ,,.လှုင်ပွင်:ထိုင်: -- ဈာခ်ဃီ,,ဇိခင်:ဒ,ဝ်:, ဇိခင်:ဂမ်.ထီမ်, ဇိခင်:ဧဇမ်ခ်,။

ဈာခ်ဃီ,,ဇိခင်:ဒ,ဝ်:
ဈာခ်ဃီ,,ဒ,ခ်,ဇိခင်:မိုင်:ဂှမ်:တုမ်:ပခ်ထူ:တိုင်:ဧလ; ဃေ:မိုင်:။

ထုမ်:ဇမ်.ဂှမ်: ဈာခ်ဂှခ်:
ဒ,,.ဈာခ်ခ် ဈာခ်ဂှခ်: - ပ:ယ,.လီ, ပ:ပ,,.,ထျ,, ဈာခ်ထွ,,:, ထီမ်ဈာခ်ဂှခ်:, ဈာခ်ဂ,ဝ,.ပ,ဝ:ဈာခ်ဂှခ်: ထို:ခ်:ခ. တောလ:ဂ္ဂတ်; ထိုင်ဂှခ်:မိုင်:ဂှ:ဈော,။

ဈေး:ဥာမ်: ဒူ:မျောလှုင် ရှ,ဝ,ဧခ(လ်)ဝီတ်.

"တီ:မိုင်: ဈာခ်လှုင်ပွင်:ထိုင်:မိုင်:ဂှမ်:တုမ်: ဧဇမ်ခ်,, ဂ,ခ်:ပွ,ခ်ဇင်:မိုင်:ဈမ်:ဇခ်:, ပခ်ထူ:လှုင်ပွင်:ထိုင် တို:ခ်:ဧလ; ဃေ:မိုင်: ထွမ်:လှုထ,:လဂ်:မိုင်:ထို:ဝ:ခခ်. ခ်ခ် ... ပှခ်:ဇခ်:ဧလ; သှခ်,ထို.ထျ,,ဇိခင်: ဒ,ခ် လှုင်ပွင်:ထိုင်: တို:ခ်:। ဃေ:မိုင်: ဈာခ်မီ:ခ:ခ်:လဂ်:မိုင်:ဃေ:မိုင်: ဒ,ဝ်ခခ်. မခ်:ဥာ,ခ်:ဒ,ာ,ခ်လှ,ဝ်သေ ဈာခ်လှုင်ပွင်:ထိုင်:ဈာ,ခ်ကျ.လ,ဝ် ဈာ,ဝ်ပှခ်:ဇခ်:ဇခ်: ဇ,,.,ဂ,ိတ်:ဥာ,ဂ်,ဇင်: မိုင်:ဝ,.ခခ်.ဥာ,ဝ်:။"

Watts, R. 2008. *Comparing Federal Systems (third edition)*. Institute of Intergovernmental Relations, School of Policy Studies, Queen's University. McGill-Queens University Press.

ဈေးကွက်,ဈေး,ပိုခင်းငဝ်းရှုခင်းမိုင်း ၎င်း

ဈေးထွင်းထေးရှုခင်းမိုင်း

- ဝိုခင်းထ့်ံထေ၊ တူခင်းတေ့ ဈေးကွက်,ဈေး,ပိုခင်းငဝ်းရှုခင်းမိုင်း၎လေ; ဈေးထွင်းထေးရှုခင်းမိုင်းခင့်ုမိုင်းမေခင်းခင်ံ တိုဂ်ိမီးလွင်းငဝ်းဒုခင်းဂုမ်းဂမ်သုင်ဝ်ံယူ,။
- မိုင်းဂမ်းခမ်ခမ်ခတေ။ ဝိုခင်းထ့်ံထေ၊မိုင်းဂှုမ်းတုမ်းခင်ံ ဂ်ံ၎လေ,ဒဇကာဝ်တီးလှုင်ပွင်းထိုင်းဂှုးထေခင်းထေခင်းယဝ်။။
- ဈေးကွက်,သေင်းရ်ီတ်းတေင်း၎လေ; ခှုဝ် ခင့်ုပိုင်ဇီတ်,တ၎ရ,ခင်ံ ပီခင်ဈေးခမ်ထ့ထုံ;ပခင် ထုမ်းဇွမ်ံရှုမ်;ဈေးခမ်ရ်;မုခင်းဂ့;တ့ိုဝ်းခ်ိင်သေ၊ ဈေးကွက်,သေင်းရှုင်း ရ်ီခင်း၎လေ; ရှုင်းယေ,ခင်ံသမ်ံ ပီခင်ဈေးခင်သေင်းရ့; ထုမ်းဇွမ်ံရှုမ်;ဈေးခင်ရှုခင်း တ့ိုဝ်းခ်ိင် ရ်ီင်းမေး။။
- လ့ိုဝ်သေခခင်ံ ဈေးခင်သေင်းရ်ိင်းတ့ိုခင်းရှုခင်းခင်ံ တေရ်ီတ်းရ့; ဈေးခင်ဃတ်း ဈေ၊ထုမ်းဇွင်းလှုင် မိုင်းဂှုမ်;တုမ်ံ ဂ်ိ်ရ်, တ့ိုင်း၎လေ; ဃေးမိုင်းတ့ိုဝ်းခ့ိုင်, ဂ့ိုမ်းမေ;သေဈမ်,ဈေ; ရ်ီတ်းရ့; ထုမ်းဇွမ်ံရှုမ်;ဈေးခင်ရ်;မုခင်း၎လေ; ထုမ်းဇွမ်ံရှုမ်;ဈေးခင်ရှုခင်း ဂ်ံခင်,ခ်ိင်မေ;ထ်ိင်;ဂှုခင်ယဝ်။။

ခှုဝ်းကေ,ဈေ,ပိုခင်းငဝ်; ရှုခင်းမိုင်း

လွင်;သ်ိခင်;တေ;သေ်တေင်းခမ်လ့ိုင်,

- ဈေးကွက်,သေင်းရ်ီတ်းတေင်းခင်ံ ပီခင်ဈေးရှုခင်းမုခင်းဈေးထေခင်းသုင်သုတ်းတေ,လှုင်ပွင်းထိုင်းယဝ်။။ လှုင်ပွင်းထိုင်း;ရှုးဇော်,ရှုးထုမ်းကေ; ခဝ်;ဂှုမ်;သေင်းလွမ်ခင်းဈေးရ်ီတ်းတေင်း ဧတ,ဈာဝ် သ်ိခင်;တေင်းလှုင်ထိုင်;မ့ိုင်း တေ,ထိုင်သ်ိခင်;တေင်းခင့်ုတှုင်,တီ; ခင့်ုမိုင်းမေခင်း။။
- ဝိုခင်းဈာခင်တမ်းဝေင်းပခင် တ,ရှုခင်းမုခင်းဈေးခင်ံ ဈာမ်,ဂ်ိမ်ခင်,ငမ်,တင်းတေင်းလှုဝ်,တ့ိုင်း၎လေ; ဃေးမ့ိုင်း။။
- သ်ိခင်;တေ;သေ်တေင်းခင်ံ ပီခင်ဈေးခင်ဈာခင်သေင်,ထုဂ်,ဃေ ပ့ိုခင်;တွခင်းတေ,ဃတ်းဈေးခင်ံ ဈေးခင်ဇော့ိုခင်းထ့ံ,ထေ၊ ခင့်ုဧ၎; လှုင်ပွင်းထိုင်;မ့ိုင်း;ရှုမ်;တုမ်ံ ၎လေ; လှုင်ပွင်းထိုင်;တ့ိုင်း;ဂ်ိ်ရ်,ဃေးမ့ိုင်း။။

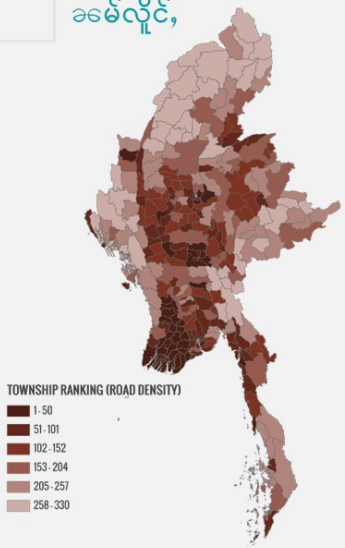

ဈေးသားငှား ထုမ်းဇွမ်ရှုမ်းဈေးရှုခင်း

ပုခင်းဇွခင်းလူင်ပွင်းထိုင်းတိုင်း/ဝေးမိုင်းခဲ့ **ဂိုင်,လီမီးခမ်လိုဝ်သေ ဈေးသားငှား,တာင်းဧလေ, ဆူဝ်** ပိုဝ်းတျှ,တိုဝ်းပခင် ပုခင်းဇွခင်းဈေးခင်ဍိုခင်း၊ တျှသားငှားထုမ်းဇွမ်ရှုမ်းဈေးခင်ရှုခင်းဧလေ, ယုဂ်, မုခင်းပခင်ဈေးခင်ရှုခင်းမုခင်း။

- ဈေးသားငှားရှုင်းယျှ၊ ရှုင်းရှိခင်း ဧလေ, ဈေးချှ,ဂျှ,ပိုခင်,ဇဝ်,ရှုခင်းမိုင်းတာင်,ထိုဝ်း။(ဈွင်, လိုဝ်,ရှိုဝ်,ရှုင်းချှေဗျှ,ယီခင်,ဧင်းဇမိုင်,ထုင်း၊ သူခင်မွဂ်, ဧလေ, ဈွင်,ရှုခင်းခမ်)
- ဈေးရှိတ်းပခင်ဈေးလွင်းလေးရှ,ထိုင်တီ,ဧလေ, ဈေးလုမ်းလျှ ရှုင်းချှ,ဂျှ,ရှုခင်းမိုင်း။

ခဗျှ,ဈေးခင်ခင်, **ဈေးရှုခင်,မုခင်း ဈေးပီခင်လခင်, ထိုင်,မိုင်း မိုခင်ခင်,ပျ,လီ၊ ပျ,ပထုံ,ထုျ၊ ယုဂ်,မုခင်းရှုင်းတွခင်းတွခင်း၊ ဈေးရှုမ်,သားငှား,ရှုင်းဇဂ်,ဇဂ်,၊ ဈေးသားငှားလွင်,ပျ,လူမ်ထွင်ဧလေ, ဈေးလတ်,ဈေးရှုခင်းမိုင်း**ထိုဝ်းခဲ့, လျင်းဈပ်,ရှုဝ်းဌပ်,ငိ,ဈခင်ခင့်ဧဈ, လူင်ပွင်းထိုင်, မိုင်းရှမ်, တုမ်း၊ တိုင်း၊ ဝေးမိုင်း ဧလေ, လူင်ပွင်းထိုင်,ပိုခင်,တီ,။

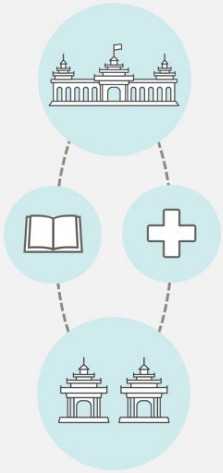

ဈေးသားငှား ထုမ်းဇွမ်ရှုမ်းဈေးရှုခင်း

လွင်,ယုဂ်,ပခင်ထျခင်,ဈေခ်
လူင်ပွင်းထိုင်,တိုင်းဧလေ, ဝေး မိုင်း
တီ,ဈေခ်လွင်းလေးရှုခင်,မိုင်း မိုခင်ခင်, ပျ,လီ၊
ပျ, ပထုံ,ထုျ, ထိုဝ်းခဲ့,တေ
လူဝ်,**ငိုခင်,ဈူခင်,ငိုခင်,ခဝ်,** ဈေခ်ဂိုင်,
တင်းပုခင်,ဇွခင်,ခဝ်။

ခင်,ပိုင်ဗ,ဒ,ဗ,ဒ,ရ,ခဲ့, **လွင်,ရှင်,ဈ,ဈ,ဈေခ်ငိုခင်, ခင်,ဧဈ,လူင် ပွင်,ထိုင်,ခခင်,**
ဂိုင်,လီမီ,ဇွခင်,ယွခင်,တျှ, **ယိုင်,ဈေခ်, လွင်,ကြူ,ဇမ်ခ်,ပ်ခ်,ဧလေ, လွင်,ထိုင်တီ,** ထိုင်,မိုင်း။

ဈေခ်ခဲ့,ဈေ,ပ်ခ်ဈေခ်ဈေခ်သား,ထုဂ်,သေပ်ခ်, တွခင်,တျှ, **ပ်ိုင်လတ်,ဈေခ် ဈေခ်ငေ,ငိုခင်,** ခင်,ဧဈ,လူင်ပွင်,ထိုင်,မိုင်,ရှမ်, တုမ်,၊ လူင်ပွင်,ထိုင် တိုင်,၊ ဝေးမိုင်, ဧလေ, လူင်ပွင်,ထိုင်, ပိုခင်,တီ,။

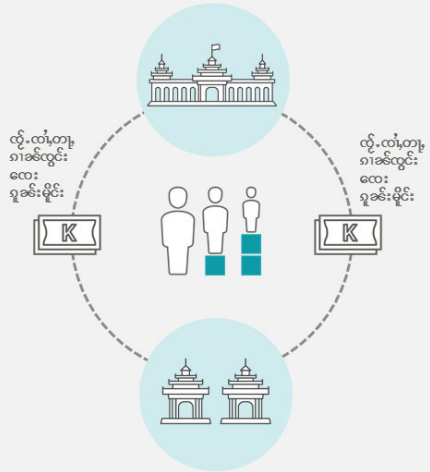

ဈေးကွက်သုံး လုပ်းဇွမ်းရှုမ်းဈေးရှုခင်း - ပံ့းယူ့လီ

လက်မှိုင်း ၂၀၀၈ :

တွေ့ခင်း ၈၅Z : လွမ်းခင်,မ၊်,မီ၂ပံ့းယူ့လီ ဈာခ်မှိုင်းရှုမ်းတုမ်း လံ့းတမ်းဝေင်းမှုး ခခေ်။ ရှုခင်းမှိုင်းရှုးဈေ့ မီးသုခ်,ရှပ်.ဈာဝ် သုခ်,လံ့းသုခ်,ပ်ခ်ဈာခ်ဂ်ဝ်,လှုလှ်; ပံ့းယူ့လီ။

မှိုင်းမာခ်ယ၊မ်းလ်ဝ်ခ်. လ့ိ.တိုဝ်းဇိုခ်း ရှုဝ်ပ၊ဂ်,ရှုပ်; 5.23တွေ့ခ်ေးတ၊,ပံ့းယူ့လီ။ ရှုဝ်ခပ်.ဇိုခ်းခ်. မခ်းခမ်မှုးလှိုဝ် ပီ:ဂ်ဈေတ၊, ဟုးဈာဝ်တာင်.ဏ်င် လုမ်; ဇှ၊.ဧလ; ဝ၊ခ်;မှိုင်:ဝှးတေ. တုံ;ဂ်.လ်ဂ်.ဈေ,ဈော,မာင်:ဝ.ဆာ.ဈေ။

ဇ်ခ်ဈာခ် ပံ့းယူ့လီမှိုင်:မာခ်ေး (2017-2021)

မဂ်:မခ်ေ;လုမ်;ဂမ်.ထ်မ်ရှုးလှိုဝ်;လှိုဝ်; မှိုခ်ခင်, လုမ်;ပံ့းယူ့လီလ၊ဝ်;ခ့ိ;ဝ် (EHOs)၊ လုမ်;ဈာခ်ဈာမ်,လ့ိ;လှုင်ပှင်:လ့ိ; (NGOs)၊ လုမ်;သုခ်,လ်ဝ်, ဈာခ်ဂမ်.ထ်မ်ပှိုဝ်; တ၊ခမ်.မ်တ်;တွေ့ခ်ေ; လ့ိဝ်:ခ.။

ဈေးကွက်သုံး လုပ်းဇွမ်းရှုမ်းဈေးရှုခင်း - ပံ့းယူ့လီ

ခ်ှင်:ပှိုင်:မှိုင်:ရှုမ်;တုမ်း ဂမ်;ပၜ;ခမ်ခ.. တီ;ဈာခ်ပံ့းယူ့လီခခေ်. ဂ်.ပ်ခ်ခ် လှုင်ပှင်:လ့ိ; တ့ိုင်:/ဈေးမှိုင်:ဈာဝ်ပှခ်;ဇှခ်;။ တ့ုဝ်.ယ၊င်. - ရှုင်;ဈာခ်ပံ့းယူ့လီ ဧလ; ဈာခ်လတ်: ဈာခ်ဇ့ိုခ်:ဂမ်.ထ်မ် တ့ိုင်: /ဈေးမှိုင်:။

လှင်;လတ်:ဈာခ် ဈာခ်ဧဇ့ိုခ်:လ့ိ.လ၊,

- ဈာခ်လ်ဂ်,ဇ့ိုခ်:လ့ိ.လ၊,ခ.. တေယခ်ခ်ခ့ိ;ဝ်တာင်.တ်ဂ်; ဇ့ိုခ်:တွေ့ခ်ေ:ရှုခ်:မှိုင်:ခခေ်. သေ လ၊င်ခမ်ခ့ှ,လ့ံ;။
- ဈာခ်ဂမ်.ထ်မ် ရ့ှ;မီခ်:တ၊င်:လှုဝ်,ခ.. လ၊င်:ဈေ;လိတ်;ပခ် တ၊င်:လှုဝ်,ရှုး လ့ိ;ဝ်:လ့ိ;ဝ်: ခ်:ဧဈ;တ့ိုင်:ဧလ; ဈေးမှိုင်:လ့ံ; ။ ဈာမ်,မှိုခ်တ၊င်: ဈာခ်ပခ် ဇ့ိုခ်:ဂမ်.ထ်မ် ရှုခ်:ဈေ့.လ့ှ/ခခေ်.ဇ်ခ်ှ,ဇ်ခ်ှ,ပ်ခ်:ပ်ခ်:။

ဘာခင်ကျေ့သောင်း ထုမ်းဇွမ်ရှုမ်းဘာခင်ရှုခင်း - ပေါ်းပလှ,လျှ,

သုခင်,လတ်းဘာခ် ဌိခင်းထုမ်းဇော်,လှင်ပွင်းလိုင်းတိုင်းဧလ; ထေးမိုင်းခင်. မီးလွင်; မဂ်းဓာခင်းဝ.သေ လဂ်းခမ်း၊ ဌိခင်းဘာခင်းလ့. ဧလ; ဌိခင်းလ့.လေ,ဇော်,ပေါ်းပလှ, လျှ,မိုင်းမာခင်;ခင်. တိုဂ်.မီး လွင်;ဝဝ်;ဌခင်းဂုမ်းဂမ်သုင်ဝ.ယူ,။

ဇော်,လတ်းဘာခ်ပေါ်းပလှ,လျှ,တိုင်းဧလ; ထေးမိုင်းဂမ်;ခမ်ခမ်ခမ်ဧတေ. မီးခင်;ပိုင် ဇင်တ်, တာဧရ;ယူ,။ လွမ်းခင်င,ချေ;ဇီ.လမ်; လှလှ်;လခင်.ထာခင်;မိုင်းဂှုမ်;တုမ်း၊ တိုင်း၊ထေး မိုင်းခခင်. တောဂမ်.ထီမ်ပခ် သုခင်,ဘာခ်ရှိခင်း၊ လွင်;ခဝ်;ပျုလ; ခင်းဘာခ်ရှိခင်း၊ ပုခင်;ဇခ်ခင်; မေသွခင်,ဧလ; လုဂ်;ရှိခင်းလိုင်းခင်.။

ဘာခင်ကျေ့သောင်း ထုမ်းဇွမ်ရှုမ်းဘာခင်ရှုခင်း - ပေါ်းပလှ,လျှ,

လဂ်းမိုင်း 2008

တွခင်း၄၇၅
ထွမ်းခင်င,လဂ်းခမ်းပေါ်းပလှ,လျှ, ဘာခ်လိုင်;မိုင်းဂှုမ်;တုမ်းတမ်းဝ.ခခခ်. ရှုခင်းမိုင်းရှုးကျေ.-
(ဂ) မီးသုခခ်,ရှိခင်းပလှ,လျှ,ရှုးကျေ.။
(ခ) ပိုခခ်.ဝဝ်;ခါမ်,ပေါ်းပလှ,လျှ,ဘာခ်ဘာမ်,သွခခ်,ဘာမ်,လ;; ထွမ်းခင်င,ဇခိင်;မိုင်းခခခ်. ရှုခင်းရှုးကျေ.တိုခင်းတောလ;;သွခခ်။

တွခင်း8 ။ ။ တွခင်းဘာခ်ရှုခင်း
(ဂ)လဂ်;ရှိခင်းပေါ်းပလှ,လျှ,၊ ပေါ်;ရှိခင်း၊ လွဂ်;လေ်;ပူင်သွခခ်၊ ဘာခ်လမ်;တိုခင်း၊ ဇခ်ခ်ဘာခ်၊ ချေ; ဘာခ် ဧလ; တာင်.ဇင်ခ်။
(ခ)ထခ်.ထွမ်(Degree Colleges)၊ ထခ်.ထွမ်လူင်(University)၊ ထုမ်း၊ ဧလ; ထုမ်းဇော်,ပေါ်းပလှ,လျှ,ထာခင်;သုင်။
(c)ပေါင်ထတ်းထိခ် ဘာခ်လိုင်;မိုင်းဂှုမ်;တုမ်းတမ်းဝေါင်းလတ်းဘာခ်ပခ်။

ဈေးကွက်သုံး၊ ထုမ်းဇွမ်းရှုမ်းဈေးရှုခင်း - ပေါ်းပလှ,လျှ,

လက်းမြိုင်းဈာခင်ဒိုခင်းဌမေးဝ်ံ မြိုဝ်း၊ ၂01ဆ

ရှုင်းရိုခန်းပိုခန်ံဝင်းနာမ်,ပေါ်းပလှ,လျှ, ခန်းတိုင်းဌလေ; ဈေးမြိုင်းလိုဝ်းခဇ်ံ ဝေါင်ံးဇတ်း ဈာခင်ဥာခန်းထိင်းလ;ံ ဝွမ်းခင်ေ,ဇင်ိုးမြိုင်း မြိုင်းရှုမ်းတုမ်ံးတမ်ံးဝ,ံ။

မ;ံမီ;ပေါ်းပလှ,လျှ,ထိုဝ်ံ.ဝေါတ်; (2014 မ;ံမီ;ဇွင်းတုမ်ံး မ;ံ - 41) တွခင်ံး (4) ပိုုင်ပိုခ.ံဝင်; ပေါ်းပလှ,လျှ,

ဝ,ံခမ်ံ.ခင်ာ်းခုိဝ် ခမ်ံ.ဈတ်.ဇနှ;ရှေ;ဝ်,ဈာခပေါ်းပလှ,လျှ, ဌလေ; ဝတ်;ပေါခခဝ်သေ ပှ;ာ်းပွင်လွှင်;ရှိတ်းသေါင်;ခဝ်;ရှ;ခိုခန်းယ့်,မျှ;။ယခခုိဝ်ခမ်ံ.ဈတ်. ဈာခတီပ်;တတ်; ဌလေ; ဈာခကာဝ်ပှခန်;ဇွခန်;ခဝ်ဈာခခိုခန်;ယ့်,မျှ;ခခခ.ံသေ တေရှိတ်;သေါင်;ဈာခ လှတ်;ယွမ်; ဝဝ်;ဒုခန်;ဈုမ်;ဈမ်ာ့,။

ဈေးကွက်သုံး၊ ထုမ်းဇွမ်းရှုမ်းဈေးရှုခင်း - ပေါ်းပလှ,လျှ,

ပိုုင်ပေါ်းပလှ,လျှ,ရှုမ်း(ဈာခခဝ်;ပေါ်;ရှုဇဇုံ,ရှုဇဈာခ)မြိုင်;မေါခဇံ. လှဝ်,ရှ;ခဝ်;ပေါ်;ရှုဇထိုဝ်.ရှုဇမီပ်; မြိုခခုင်, ပေါ်းပလှ,လျှ,ဈာခယခခုိဝ်ဇေ,သေ;ဥာမ်;ဝဝ်;ဈဝ်;ဈဝ်, ဌလေ; ဇေ,သေ, ရှုဇမီပ်; ဝွမ်;ခုင်,တေါ.ဇုင်ထိုဝ်;မြိုင်;။

ဈာခဈတ်;ဈာခဝ်ိုခခ; တီ;တိုုင်;ဌလေ; ဈေးမြိုင်;ခံ, ရှိုင်,ဝီရှ;မခ;ဝီခ;ဝခ,လွှ; ဝတ,ထေါခ;ဈာခဈာဝ်ပှခ; ဇွခခ; တိုုင်;ဌလေ; ဈေးမြိုင်;။

- လွှင်;ဇိုမ်.တိုုမ်;ဈာခဝီဂ,ရှိခ;ခွခ,ခဝ်;။
  - ရှုလေါ်;သေါင်;လွှင်;ဇိုင်,ပိုင်;
- ပိုုင်ဈတ်;ဈာခ ဈာခဇေုင်ခ;ထုံ.ထေါ,- ရှိခ;ဈမ်.ထိမ်တ,ပေါ်းပလှ,လျှ,ဈာခမလှင်ပွင်းထိုင်;မြိုင်;ရှုမ်; တုမ်ံး မိုင်,လှ;ဈေ;ဌုင်;/တိုုင်;၊ လိခ;တွခခ;။:
  - ရှုခခဝ,ရှိခ;ဈမ်.ထိမ် လှဂ်;ရှိခ;ဈေ,လွ/ခခ. ခ;တိုုင်;ဌလေ; ဈေးမြိုင်; ရှ;မြိုခဈာခရှုဇဈေ,။
  - လှုင်ပွင်းထိုင်;မြိုင်;ရှုမ်;တုမ်ံး ဌလေ; တိုုင်;/ ဈေးမြိုင်; ရှုမ်;လေ,ပခခဈေ,ရှိုင်;။

တီ;ဈခ.ထိုင်;မြိုင်; ခ;မြိုင်;မေါခဇံ. ဈတလံ;ယာ်.မှခ; ယွ.ပေါ်;ပံ,လှ,ဈာခခဝ်;ပေါ်;ရှုဇဇုံ,ဇုံ,ထွမ်;လှ;လှ; သီခ;တေါ; ဈာခယခရှိဝ် ရှေ;မ်;ဝ; ထိုဝ်.ရှိဝ်;ဌလေ; ပိုုင်ဈာခပေါ်းပလှ,လျှ, ထုံ.တိုုဝ်;ရှေ;လေတ်; လေလေုံ,။ လှုင်;ပီခထွမ်;ခုင်, ဈာခကှပ်.ပိုုင်,ဈတ်;ဈာခသွင်မီပ်; ရှခ;ဈလေ;;ဈာခဌလေ; ဈာခထွုင်;ထိမ်ထွုင်;ဈေ;သွင်ဇုံ, တီ;ခ;ခုဈတ; ပ,ခမ်ခသပ်;ထုိဝ်;ခခုခ.ဈသ ဈာခသိပ်,ရှိတ်;ထွမ်; လ;ံ;ရှမ်;ရှမ်;ရှိတ်;ဈာခ ခ;ဈ; ထုမ်;လေ,လေ. တိုုက်.လမ်.လွှင်; တ,ဈာခရှ,သေါင်;မ;ပခခဌလေ; ဈာခသေါင်;ပိုုင်ဇုတ်,ဘဝရ,ခ;မြိုဝ်;ခရှ;။ တူဝ်ယာင်, ထွမ်;ထွုင်;ထိမ်ထွုင်;ဈေ;ရှုခ;မြိုင်;ဈာခ ခုိုင်;ဌတ. ထုမ်;ခဈမ်;သေါင်; ပေါ်;ပံ,လှ,လိုဝ်.ဈေယာ်.ဝုမ်;ခ;ဈုမ်;(MNEC) ဈာခ ခွတ်,ဇွတ်;မ;လှုင်;; ပ,တီ,ခီ,မြိုင်;ခွခ; (NMSP) ခခ.ယာ်.။

- MNEC ထွုင်;ထိမ်ရှိတ်;သေါင်;ပခ ပေါ်;ပံ,လှ,ပိုခ.ထေါခဈခ.ဝဝ်;၊ ပိုခ.ထေါခဈခ.ရှဝ်၊ ပိုခ.ထေါခဈခ.သွင် တီ;ခ;ခ;ခ;ဌတီ; ရှိတ်;သိုဝ်; ဌလေ; ခ;ဌတီ;ဈတ်;ဈာခသွခ. ထွမ်;လှုင်;ရှုမ်;လေတ်;သွုင်မီပ်; တင်;ခတ, 1995 ဝုံ;ဌသ ခဝ်ရှိတ်;တိုဝ်;ဈခတင်; လှုင်ပွင်;ထိုင်;သိုဝ်;ဈဝ်,။
- MNEC ရှုဇိခ;ခ;တုင်,ရှခ;ဌလေ; ဇုံ;ထွုင်;ထိမ် ခွုဝ်;မြိုင်;ခဝ်။
- လုဝ်;ရှိခ; ရှုင်;ရှိခ;ခံ. ပိခဈာခ လုဝ်;ရှိခ;လှုင်ပွင်;ထိုင်;ဌလေ; လုဝ်;ရှိခ; MNEC ခဝ် သွင်ဈာခ ရှခ;ဌလေ;ဈာခဝံ.။

ပါးပလှ,လှု၊ ခင့်းမိုင်းမာခင်း

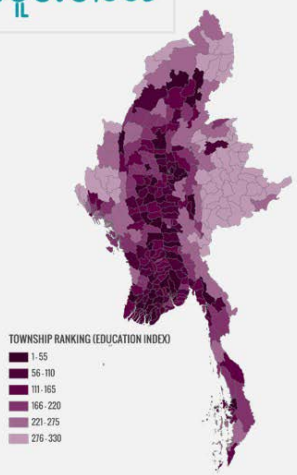

မ၁ထီ.ပိုင်း ပါးပလှ,လှု၊*

- တီးရှင်းခဆင်. ထခန်းပါးပလှ,လှု၊ ထေးမိုင်း ၎လ; တိုင်းရွှလှုံးကျ; မီးလွင်းပ်ာ်,ပိုင်းဂခင်ခမ်တော။
- တီမ်,သေ မိုင်းရခ်ိုင်,၎လ; မိုင်းယင်းယ၀. ထေးဝိုင်း ဂမ်းဇွင်; ခင့်းမိုင်းတ၁းခ၁. ထခန်းပါးပ်,လှု၊ဇ၀် တီမ်,သေပ်ိုခန်းယ၀်။
- ထခန်းပါးပလှ,လှု၊ တီးမိုင်းတျးရှင်း၊ မိုင်းခါင်၎လ; ခေ,ပ်ျ,တော့ဇ၀်ခ၁. သုင်သေပ်ိုခန်း၀်။
- ထခန်းပါးပလှ်လှု၊ခ၁. ခင့်းထေးဝိုင်းလ်ိ၀်ရှလှုံးကျ; ခင့်ဝိုင်း၎လ; ခင့်ဝခန်; ခ၁. မီးလွင်းပ

လွင်,သ်ိ၁,ခရိ$:$ ခင့်ဝ်ိ$:$၎လ; ခင့်ဝခန်; ထခ$:$.ထေးဝ်ိ$:$

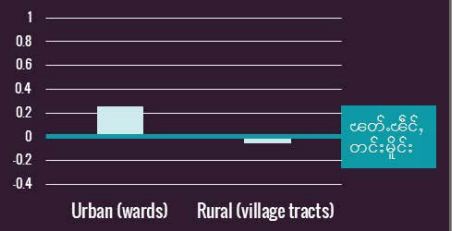

* Made up of: School enrolment, Primary school attainment, middle school attainment, literacy rate.

ခါခ$:$သင်$:$လုမ်$:$ဇွမ်.ရှုမ်$:$ခါခ$:$ရှုခ$:$ - လွင်$:$ဂမ်.ထီ$:$မ်ခါခ$:$ရှုခ$:$

လဂ်$:$မ$:$ိုင်$:$ ၇008 တွခ$:$ $:$ ၈ - ခါခ$:$ရှုခ$:$

(ဂ) ခါခ$:$လ်ိ$:$ခ$:$ရ$:$ိုင်$:$
(ခ) ခါခ$:$ခ်ိ$:$ဂ,လ်ိ$:$ပါ$:$ဂ$:$လှ,လှ$:$ဂ$:$ရ$:$ကွခ$:$,၊ ရှုခ$:$ခ$:$ခ$:$ရ$:$မ်,၊ ခ$:$ဂ$:$ယ်$:$ယ်$:$။ တ$:$ဂ$:$.ခ်ီ.တ$:$ှ(ရှုခ$:$ခ$:$ဂ$:$မ်,ဂ$:$ခ$:$,ခ်ိ$:$)။ ရှုခ$:$ခ$:$ ထ$:$ဝ$:$,၊ ရှုခ$:$ဂ$:$ါ$:$မ်$:$တီ$:$ယ,$:$။
(c)လွင်$:$ဂမ်.ထီ$:$မ်ခ$:$ဝ$:$,ခ$:$ခ$:$ရ$:$.တ$:$ါ$:$ဂ$:$ိ$:$ခ$:$ ၎လ; ခါခ$:$ခ်ိ$:$ခ$:$ပ,ရ$:$ိ$:$ပ,ပ$:$ွ$:$ိ$:$။

8။ တွခ$:$ $:$ ထတ်$:$ခါခ$:$
(ဂ)ခ$:$ကျ$:$ခါခ$:$ ခါခ$:$မ,ခ$:$ $:$ လ်ိ$:$
(ခ)ခါခ$:$မ,ခ$:$ $:$ ရှ,ဝ$:$ ရှ,ခ$:$ $:$ ၎လ; ဝ$:$ိ$:$။

လဂ်$:$မ$:$ိုင်$:$ ခါခ$:$ခ်ိ,ခ$:$ $:$ ၎ဖ$:$ ၀$:$.မ$:$ိ,ဝ$:$,ပ$:$ီ$:$ ၇01ဆ

လဂ်$:$မ$:$ိုင်$:$ လွဂ်$:$မ$:$ါ(?) - ခါခ$:$ရ$:$ိ$:$တ$:$ $:$ ကွ$:$ဂ်,မ$:$ါ$:$မ$:$ီ$:$; တ$:$ိ$:$ုင်$:$/ ထေ$:$မ$:$ိ$:$ုင်$:$။
(ဂ)ခါခ$:$ဂမ်.ထီ$:$မ်ခ$:$ ၎လ; လ,မ်$:$လ,ါ$:$ပခ$:$ လ,ဂ်$:$ကွခ$:$,၊ ရှုခ$:$ခ$:$ခ,ရ$:$မ်,၊ ခ$:$ဂ$:$ယ်$:$ယ်$:$။ ရှုခ$:$ခ$:$ဂ$:$.ခ်ီ.တ$:$ှ,၊ ရှုခ$:$ခ$:$ထ$:$ဝ$:$,$:$ ရှုခ$:$ခ$:$ခ$:$ဂ$:$ခ$:$ခ$:$ပ,ပ$:$ွ$:$ိ$:$ပ$:$ခ$:$လ,$:$ တ$:$ိ$:$ုင်$:$/ ထေ$:$မ$:$ိ$:$ုင်$:$ တ$:$လ,$:$ရ$:$ိ$:$တ$:$ $:$ ထ,မ$:$ခ$:$ခ$:$ $:$,မ$:$ါ$:$မ$:$ီ$:$; ခ$:$ခ$:$ ထ$:$ိ$:$ုင်$:$,ရ$:$ိ$:$ုင်$:$တ$:$မ$:$ $:$ ဝ$:$,။

(ခ)ထ,မ$:$ခ$:$ခ$:$ $:$,မ$:$ါ$:$မ$:$ီ$:$,ခ$:$ခ$:$ခ$:$ထ$:$ိ$:$ုင်$:$,ရ$:$ိ$:$ုင်$:$တ$:$မ$:$ $:$ ဝ$:$,ခ$:$ခ$:$ခ$:$ခ$:$ ခ$:$ခ$:$ ဂ$:$မ$:$.ထီ$:$မ်ခ$:$ဝ$:$,ခ$:$ခ$:$ရ$:$.တ$:$ါ$:$ဂ$:$ိ$:$ခ$:$ ၎လ; ခ$:$ခ$:$ခ$:$ခ$:$ ခ$:$ခ$:$ပ,ရ$:$ိ$:$ပ,ပ$:$ွ$:$ိ$:$ထ$:$ိ$:$ပ$:$ခ$:$,ခ$:$ $:$ တ$:$ိ$:$ုင်$:$,၎လ; ၎လ;ရ$:$ိ$:$ုင်$:$တ$:$လ,$:$ရ$:$ိ$:$တ$:$ $:$ သ,ါ$:$ခ$:$,။

ဈေးသေးငှားထုမ်းဇွမ်ရှုမ်ဈေးရှုခင်း - လွင်ဈမ်ထီမ်ဈေးရှုခင်း

ထွမ်းလူလှုံ့ ပၢ်းယှ,လီဧလေ ဈေးခင်ထွင်းထေးပၢ်းပလှ,လှၢ့သေ ဈေးမှခင်းလီင်း ဧလေ ဈေးလူတ်းယွမ်း လွင်ဒ်တၢင်းဇၢခင်ခဲ့ မခင်းလမ်,လွင်ဒ်ပုခင်ဒ်တၢ့ မိုင်းထိုဝ်းဈေးတိုဈ်ခိုခင်ဒ်ယ့်။

လူလှုံ့ထတ်းဈေး ဈေးခင်ဇေဒိုခင်ထ့်ထၢ်,သေ လူင်ပွင်ဒ်ထိုင်ဒ်မိုင်ဒ်ရှုမ်ဒ်တုမ်ဒ်ခဲ့ တေလ်ဒ်ရ်ုတ်သၢင်ဒ် ဂ့ဒ်ထၢခင်ဒ် တ့ိုင်ဒ်ဧလေ ထေးမိုင်ဒ်ဇီင်,ပီင်ဒ်ဈေ တီဒ်ဈေလွတ်ဒ်ထီမ်ဈေမှခင်ဒ်လီင်ဒ်ဧလေ ဈေလူတ်းယွမ်းလွင်ဒ်တၢင်ဒ်ဇၢခင်။

လူင်ပွင်ဒ်ထိုင်ဒ်တ့ိုင်ဒ်ဧလေ ထေးမိုင်ဒ်ခဲ့ တေလ်ဒ်တ့ိုဝ်ဒ်ဗျၢင်ဒ်ရှု လွင်ဒ်ဈေလွတ်ဒ်ထီမ် ဈေခင်ရှုခင်ဒ် ရှုဒ်မီဝ်ဒ်မီဝ် မိုခင်ထိုဝ်ခင်ဇင်,ပၢ့တ့်ဒ်ခဲ့

- ဝ့ိုခင်ဒ်ဈမ်ထီမ်ပခင် တၢ့,ထိုဝ်ဒ်ဝ့ိုခင်ဒ်ခဝ်ဒ်ဏော,။
- ဈေခိုခင်ဒ်ပုဒ်ဒ်ပွင်ထီမ်ပခင် ရှုခင်ဒ်ထိုဝ်ဒ်ထုပ်ဒ်ဇေဒ်မှလှ,လူင် ဧလေ လွင်ဒ်ခွင်,ခမ် ဈေခင်သ့ုဒ်။
- လဒ်ဒ်ခမ်ဒ် ဈေခင်ပခင်သုခင်,ဈွခင် ဈေခင်လူတ်းယွမ်းတၢင်ဒ်ဇၢခင်။
- ဈေခင်ဈ,သၢင်ဒ် တီဒ်ယှ,သဝ်ဒ်ရှုခင်ဒ်မိုင်ဒ်။
- ဝ့ိုခင်ဒ်ရှုဝ်လှိုခင်ရှုခင်ဒ်လှုဝ်ဒ်ဈေခင် (pensions)။

ထၢခင်ဒ် ဈေခင်ယှ,သဝ်ဒ်

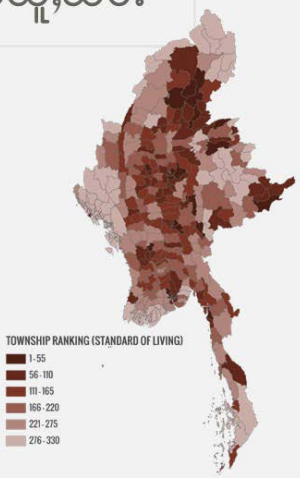

မၢ်ထီ.ပ့ိုင်ဒ် ထၢခင်ဒ်ဈေခင်ယှ,သဝ်ဒ်

- ထၢခင်ဒ်ဈေခင်ယှ,သဝ်ဒ် (ခ့ုဝ်ဒ်ပ့ိုင်,ရှုဝ်ရ့ိုခင်ဒ် ဧလေ ဝ၀်ဒ်လၢ်ဒ်) ခင်ဒ်မ့ိုင်ဒ်မၢခင်ဒ်ခဲ့ ဝ်ဒ်ဒ်ခင်ဒ်တင်ဒ်ဝ်ဒ်ခ့ိုင်ဒ် မီဒ်လွင်ဒ်ဝ်ဒ်,ဝ့ိုင်ဒ်ဈခင်ဒ်ဒ့ိုင်ဒ်။
- ထၢခင်ဒ်ဈေခင်ယှ,သဝ်ဒ် ခင်ဒ်ဝ်ဒ်ဒ်ဧလေ ခင်ဒ်ဝ၀ၢခင်ဒ် ခင်ဒ်မ့ိုင်ဒ်မၢခင်ဒ်ခဲ့ တ့ိုဝ်ဒ်,ဝ်ဒ်,ပ့ိုင်ဒ်ဈခင်ဒ်ဒ့ိုင်ဒ်ဒ်ဧလေ သေ တၢ့ ရှုခင်ဒ်မှခင်ဒ်ပခင်ခဝ်ဒ်ထမ်ဒ် လှုဝ်,ဝှုခင်,သၢင်ဒ်ပခင် ဗမ်ဒ်ဗျၢ့ (ဈာမ်,ခခေခ်) ဈမ်.ထီမ်ပခင် ခမ်.ဈာခင် သီခင်ဒ်သ့ဲ ထ့ိုဝ်ဒ်ခဲ့.ယှ,။
- တၢ့ထီဝ်,ဧဇေဈမ်.ထီမ်ဝ့ိုခင်ဒ်တွင်ဒ်ခခေခ်. တေလ်ဒ်ရှု. ထၢခင်ဒ်ဈေခင်ယှ,သဝ်ဒ်ဧလေ ထၢခင်ဒ်ဒွတ်ဒ်ဇၢခင် ယှ,။ ခဲ့ လမ်.လွင်ဒ်တေ.တေ.။

ထီဝ်,တ့ုလ်ဒ် ထတ်.ဝၢခင်ဒ်ဧလေ ဝ်ဒ်ခင်ဒ်ထခင်.ထေးမ့ိုင်ဒ်

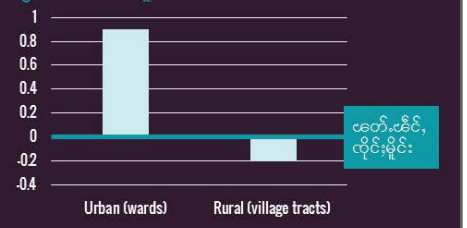

မ၀ါထီ.ပိုင်း ဈေးဝင်း၊ ၀ါခန်း၃လ၊ ပွဂ်.ဇေါ့,

တာင်းဘခန် ထီဂ်,ဧဇ
သုခန်,ရှီတ်းသာင်; ဘခန်
လှင်းလေးဘခန်ရှုခန်: ပခန်လှုး
တိုင်း/ဈေးမိုင်: ခင်. ရှီတ်းရှ်;
တိုင်းလွှယ်;သာင်;ပခန်လ်; ဘခန်
လှုတ်းတာင်းဇခန် ၃လ; လွှယ်;ထီမ်
တာင်: လှုဝ်,ရှုခန်းမိုင်းယ၀်။

ပွဂ်.ဇေါ့,

မ၀ါထီ.ပိုင်: ဘခန်ဂ်ီ၀်,ဘခန်မုခန်းလ်ီင်:ဈေ
ဝ်င်:ဧလ; ဈေ၀်င်:ဧဇခန်. တေထီ.ပိုင်:ဧခ
လွှင်;ပီဂ်,ပိုင်;ဘခန်မုခန်းလ်ီင်:ဧလ; လွှင်;ဘခန်
မီ:တာင်:လှု၀်,၀်.ယ့်,လှုင်။

ထာခန်;ဘခန်မုခန်: လ်ီင်:ဈေ၀်င်:လွှယ်ရှေ,ဧတ.
သုင်သေဇတ်.ဇင်ီင်,ထိုင်;မိုင်:သေ ဈေ၀်င်:
သျှုးတေ;ဧတ. ပီခန်ဘခန်ဟော,လိုဝ်သေပိုခန်;
တင်:မိုင်:ယ၀်။

၀ါဂ်;မ၀ါထီ.ပိုင်: ဘခန်မုခန်:လ်ီင်:ဈေ၀်င်: ခင်:ဈေမိုင်:ယာင်:လ်ီင်

မ၀ါထီ.ပိုင်: ဘခန်မုခန်:လ်ီင်: ဈေ၀်င်:ဧလ; ဈေ၀်င်:ဧဇ (TDI)

ပျေးမှုးတ,ရှုလ်: ဈေ၀်င်:ဘခန် TDI သုင်သုတ်: ခင်:ဈေမိုင်:ယာင်:လ်ီင်လိုင် လွှလ်ရှေ,ခ၀်. ပီခန်ဈေ
ဝ်င်: ဘခန်ထာခန်;ဘခန်မုခန်:လ်ီင်: ပွဂ်.ဇေါ့,ဧလ;၀ါခန်; သုင်သေပိုခန်;ယ၀်။ ခင်:ဝ်င်:ခ၀်. တိုဝ်: လ်;ရှခန်
မီ: လွှင်; ရှုခန်;မုခန်:လိုဝ်သေ ခင်:၀ါခန်;။

ရှိနှီးလွင်းဇင်,ပင်းထား၊ ယိုင်း ခင့်ထုမ်းဇွမ်.ရှုမ်နှာခင်ရှုခင်း။

လူထုန်းဇွန်မ.တှိမ်းပခင် ငိုခင်းဂမ.ထီမ်ပိုင်လှင်မခင်း ခင့်းချးတီ၊ ဂာခင်ဂာမ,မီးလွင်းဇင်,ပင်း ထား/ယိုင်း သေ ထာင်.လို့.တိုဝ်းတျ,ဂမ.ထီမ် လွင်းဇင်,ပင်းခင့်းဧရးထား/ယိုင်း ဧလ၊ ဂာခင်သာင်းတာင်.ရှိင်း ချင်းယိုင်း။ -

- လိုဝ်းဂာမ,ခိုတ်းထာခင်း ရှင်းရှိခင်းထခင်.သုင်။
- လိုဝ်းမီးဂာခင်ထိ်ဂ်,ဧဇ ခင့်းရှိင်းဂာခင် ထား၊ ယိုင်းသုင် - ဂာခင်ဃတ်းဧဇဝိုခင်းခဝ်း ဂာမ်,မီးလွင်းဇင်,ပင်း။

မ၊ထီ.ပိုင်း ထာခင်,ပ၊ားပလုံ,လုၢ (ထား/ယိုင်)

ရှိနှီးလွင်းဇင်,ပင်းထား၊ ယိုင်း ခင့်ထုမ်းဇွမ်.ရှုမ်နှာခင်ရှုခင်း။

ခင့်းဂာခင်ဂျ,သာင်း ထုမ်းဇွမ်.ရှုမ်နှာခင်ရှုခင်း တီ၊မိုင်းရှုမ်တှမ်ဃ ၊ တိုင်းဧလ၊ ထေးမိုင်းလိုဝ်းခခင်. ထာင်ဃမ်းလို့သ,ပၢး ယိုင်းမ၊ဧလ၊ ငိုခင်းဂာခင်းလို့. တျ,ဂာခင် ဇင်,ပင်းယိုင်းထ၊။

- တူဝ်ယာင်, - ယှ,တီ၊ထိ်င်, ပ၊ားယှ,လီ၊ ပ၊ားပ်,လုၢဧလ၊ ချးဂာခင်ဂမ.ထီမ် ဂာခင်ရှုခင်းလိုဝ်းခ.်သေ ထာင်ဃ်ှိတ်းလ်ုး။

လ်ုးတမ်းယိုင်းဂာခင်းလှင်သေ ဂာဝ်ငိုခင်းဂမ.ထီမ် လို့.ထ၊,ရှိတ်းသာင်းတျ ချးဂာခင်လိုဝ်းခ.်ဝ်.။-

- ပၢင်သွခင်တွခင်းတၢ်ချၢင်းယိုင်း လိုဝ်းဂာခင်ရှိတ်းဂာခင် လၢ်ခမ.ဧလ၊ ဂာခင်ဝုံးချး။
- ပၢင်သွခင်တွခင်းတၢ်ချၢင်းယိုင်း လိုဝ်းဂာခင်ခ့ဲ်ပိုခင်,ခှင်ဃရှိတ်းဂာခင်မၢ်ဂ်မုခင်းဝှင်းချ။

ယှိင်းထူးတွခင်ဃတျ, လှင်းဇင်,ပင်းခင်းဧဂ၊ထား၊ ယိုင်း ဧလ၊ ဂာခင်ပိခင်ထ၊်ယိုင်းသေ လှင်,လ၊ဟ္ဟခင်, မုခင်း ခွခင်,ငိုခင်းခဝ်းမ့ိုင်းမၢခင်ဃ။

တွေခင်းဇိုဂ်းလီခင်,

ထခင်. 1 ဧမးတူလုံးခိုခင်း တွေခင်းဂၢခင်သၢင်းထုမ်းဇွမ်.ဂူမ်းဂၢခင်ဂှုခင်း(ပၢ်း ယူ,လီ၊ ပၢ်းပလုံ,လုၤ့၊ လွင်းဂမ်.ထီမ်ဂၢခင်ဂှုခင်း)။

ထခင်. 2 **ဂှုပ်,ဂှုင်းပီခင်လုမ်း** (14 မီတ်.)
ပုခင်းဇွခင်း တိုင်း၊ ဃေးမိုင်း
ခင်းဂၢခင်သၢင်းထုမ်းဇွမ်.ဂူမ်းဂၢခင် ဂှုခင်းခင်. ပီခင်ဂီးသင်။
ဂၢခင်ထတ်းဂၢခင်ဒိုခင်းလိုင်.ဂိုဝ်ခင်. ဃော
ထၢင်ငမ်.ထီမ်ပခင်လံ, ပုခင်းဇွခင်းဂာခင်ခင်.။

ထခင်. 3 **တၢင်,လၢတ်,ဂမ်းထုမ်းထုမ်း** - (10 မီတ်.)
ဂ်ုးထုမ်းခပ် ခိုခင်းလိုဂ်ုးဂှုခင်းခင်ုးထုမ်းခပ်
ခိုခင်ုးမၤးတၢင်,လၢတ်ုး။

ဂၢခင်ခွတ်,ဇွတ်; လူင်ပွင်းထိုင်;ပိုခင်.တီ;

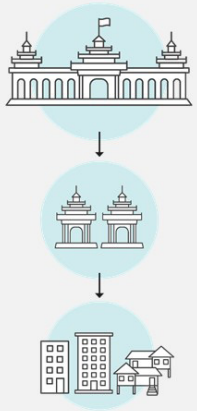

တီ;လူင်ပွင်းထိုင်; ပိုခင်.တီ;ခင်ုးမိုင်းမၢခင်းခ.. မီ:လွင်;ခွင်;ခမ်လူင် ဂပ်:ဂၢ, လူလုံ; ဂၢခင်ဂူ.ထာ့ပုခင်;ဇွခင်း၊ ဂၢခင်ဂူမ်;သၢင်;ဧလ; ဂၢခင်ဘဝ်ပုခင်; ဇွခင်းထိုဝ်:ခ.ယူ,။ တီ;မိုင်းမၢခင်းခ.. မီ:ဂၢခင်ဘုပ်.ပိုင်,ပိုခင်.တီ;သေ တၢ့.ဘမ်,မီ: လူင်ပွင်းထိုင်;ပိုခင်.တီ;။။

- တီ;ပိုခင်.တီ;ခခေ.. လူဝ်,ခွတ်,ဇွတ်; လူင်ပွင်းထိုင်;ထၢခင်;သၢမ်ယူ,။ မိုင်းဂူမ်;တုမ်းဂမ်;ပၤ;ခမ်ုမ် မီ:လူင်ပွင်းထိုင်; ထၢခင်;သၢမ်။
- ဘဝ်ပိုင်မခင်းဝၤ;ထိုင် ဂၢခင်လူတ်းယွမ်:ဂ်ိုင်:ပွင်ဝ၀်;ထိုင်; ပခင်ထူ: လူင်ပွင်းထိုင်;ပိုခင်.တီ;ခ.. ထၢင်းဏေးလိတ်;လ; လွင်;ပ်ဂ်,ပိုင်;လၢဂ်,လၢ ဧလ; ထၢင်းဇခိမ်.ထိမ်ပခင် တၢင်းလူဝ်,ပိုခင်.တီ;ယူ,။ လူင်ပွင်းထိုင်; ပိုခင်.တီ; ပီခင်လုမ်းလမ်,လွင်;လူင် တၢ့ဂူမ်;မိုဝ်:ဂ့ၢ်တ်:ဂၢခင်လွမ်:ဂှုခင်: မိုင်:ဧလ; ဂျၢ့သၢင်; လုမ်းဇွမ်.ဂူမ်;ဂှုခင်းမိုင်:။
- လွင်;ဘခ်မီ: လူင်ပွင်းထိုင်; သၢမ်ထၢခင်;ခ.. ဂ့ၢ်တ်:ဂ့ၢ်; မဂ်:မခင်;လံ; ဓျ;တ်ပ်:တတ်: တၢ့တၢင်:လူဝ်,ပိုခင်.တီ; သေ ဂ့ၢ်င်:တိုခင်: မခင်:ဂျ; ထတ်:ထိဂ်,ထ,ထၢ,လံ; ဂမ်:သုဝ်ဝ်;။

ဂၢခၢ်ၶွတ်,ဇွတ်; လူင်ပွင်းထိုင်;ပိုခၢ်.တီ;

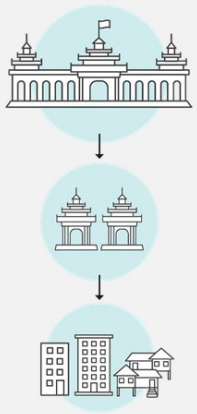

ခၣ်:ပိုင်ဂၢခၢ်လူင်ပွင်းထိုင်; သၢမ်ထၢခၢ်; ခင်,ခ်ခေ.လူင်ပွင်းထိုင်;ပိုခၢ်.တီ;လူဝ်,မီ: ဍိုခၢ်;လ;ဍိုခၢ်:ခဝ်;ၵင်:ခွလုၢ်:ယူ,။

- တီ;တၢင်,မ့ိုင်:ဧတ. လူင်ပွင်းထိုင်;ပိုခၢ်;တီ; မီ:ဍိုခၢ်:ခဝ်; ဂၢခၢ်လ;တီ; ၶုခၢ်,လ်ခၢ်ဧလ; ဍိုခၢ်: ဂၢခၢ်လူင်ပွင်းထိုင်;ဂၢင်ဂ်ိုခ်,တင်: လူင်ပွင်းထိုင်; ထေးမ့ိုင်:ခဝ် ဧဖမ်ခ်,ပခၢ်ခခေ.ယူ,။
- မၢင်:တီ;တေ. လူင်ပွင်းထိုင်; ပိုခၢ်.တီ; လၢင်:လ;ဍိုခၢ်:တီ; ၶုခၢ်,ဍိုခၢ်:ခဝ်;ဂူခၢ်:မ့ိုင်:ဧလ; ဂူခၢ်:ဂၢ,ခ;လူဝ်:ခၢ.ယူ,။။
- ဂ်ိုင်:ပွင်ဝ:လိုင်;ယွမ်:မၢ:ခမ်ဂၢ:ဂ်ိုဝ်ဧၢ; တၢင်:လူဝ်,လူင်ပွင်းထိုင်;ပိုခၢ်.တီ; တၢ,မီ:လွင်:ဗၣ်,ပ်ိုင်:ခခေ. တ့ိုဝ်:သုင်မၢ:ယဝ်.

ပေး:ခ့ဉ်;လ;; ဧၢ:မုခၣ်:ထီ:ဉ်; တ့ူလ့ုၢ်:တီ; ပပ်. *Building a Local Government* ခခၣ်. သေခၣ်:။

ဂ့ူဝ်ဂ့ုပ်; ဧၢ:လမ်,လွင်;ခ:ုင်: တွခၣ်:ခ.

- ဂၢခၣ်ဂၢဝ်ပုခၣ်:ဇွခၣ်:ဂၢခၣ်လ့ုၢ်.လ;,ဍိုခၣ်: ပခၣ်ဝ်.တၢ,လူင်ပွင်းထိုင်;တ့ိုင်: ဧလ; ထေးမ့ိုင်: ခ:ုင်:လ;ဂ်:မ့ိုင်:ခခၣ်. မခ:ုတ့ိုဝ်: ဂ့ၢင်:ခ့ၢ်ဂ်ိုခ်ဝ် ဃ ပခၣ်ဂ့ိုင်:ပွင် ဂၢခၣ်ဂ့ိုတ်:ဂ့ဂ်,ဗ်ခ်:မ့ိုင်: လ;လ;ဒ့ွလ့ုၢ်:ခခၣ်.ယူ,။
- ခ:ုဂ်:လ့ိုဝ်ဃသ;ခ:ုခ:ုဂ့ိုတ်:တၢင်: ဂ့ိတ်:ခ့ူဝ်ယဝ်. လူင်ပွင်းထိုင်;တ့ိုင်:ဧလ; ထေးမ့ိုင်:ခ:ုခ.ဂ့ိုင်,လ;ဂ်ာ:ဝ်ပ:ုခ:ုဇွခ:ုင်:ဂ့ုလုမ်:ဇွမ်.ဂ့ူမ်;ဂၢခ:ုဂ့ူခ:ုခ:ုခ ဝ် တ့ိုဝ်:မီ:လွင်:ကြုၢ:ဗ်ခ်,ပ်ိုင်: ဧလ; ဂ့ိတ်:သၢင်:ပခ:ုဂၢခ:ုမုခ:ုလ;ပ်ိုင်:။။
- ပေး:ယွဂ့်.မုခ:ုပခ:ုထၢခ:ုခ:ုဂၢခ:ုလူင်ပွင်းထိုင်;တ့ိုင်:ဧလ; ထေးမ့ိုင်: တီ; ဂၢခ:ုလ့ုင်:ထေး:ဂ့ုခ:ုမ့ိုင်:(ခ:ုခ:ုင်, မ့ိုခ:ုခ:ုခ:ုင်,ပ၊်:ယူ,လ်ိ၊ ဂၢခ:ုဂ့ပ်.ထ:ုမ်ိ ပ၊်:ပလ့ုဲ, ထ:ုၶ,လ့ုဲ:ခ:ုခ:ုဲ.) ယဝ်.ဂ့ၢ; တေ;တေလ;;တ့ိုမ်: ပခ:ုခ် ဍိုခ:ုခ:ုလ့ုၢ်.လ;,ခဝ် ဍ:ုပေ:ဂ့ုင်,ဇ၊မ်,ခ:ုဂ့ၢခ:ုခ:ုလ့ုဝ်:ခခၣ်.ယူ,။
- ဂၢခ:ုဂ့ပ်:သၢခ:ုလ့ုင်:ဍိုခ:ုခ:ုတ့ုင်:ခ:ုခ:ုဧဂ;လူင်ပွင်းထိုင်;ခ:ုင်,ဂၢခ:ုခ:ုခ, ဂ့ိုင်,လ;မီ:ဇွခ:ုခ:ုယူခ:ုခ:ုတေ, ယ့ိုင်:ဂၢခ:ုခ:ုတ၊,မီ:လ့ုင်:ကြုၢ:ဗ်ခ်,ပ်ိုင်: ဧလ; တၢ,ဂၢခ:ုဂ့ူးဂၢခ:ုထ့ိုင်တ့ိ;။
- တွခ:ုခ:ုတၢ,မုခ:ုလ:ုင်:ပ့ိုခ:ုတီ;သေ ဇေ၊,ခမ်.ခေတ့ူဝ် ဂၢခ:ုဂ့ူခ:ုင်:ခ:ုခ:ုပ့ိုခ:ုတီ; ဧလ; ဂၢခ:ုဇတ်;ဂၢခ:ု ဂၢခ:ုယခ:ုခ:ုခ့ိုဝ်တၢင်:လူဝ်,ဂ့ုခ:ုမ့ိုင်:ခခၣ်.မီ:လ;ဂ်: ထၢခ:ုခ:ုမ်လ;တေ.တေ.။

တွဲခင်း 4

ပိုင်ဘာခင်ငုံခင်းလေ၊းဇန်တ်,တဒရ, ဒလ; ဘာခင်ဘုပ်,ဘူဝ်းလွင်;ငမ်းယီခင် မ့ိုင်းမာခင်း

ပိုင်ဒါခင်ငိုခင်း လ၊်းဇန့်တ်,တဒရ, ဒလ; ခဂ်.ဒါခင်ငမ်းယီခင်

- ခင့်းပၢင်ဘုပ်,ဘူဝ်းဒါခင်မိုင်းခဲ့ဝ် ဒါခင်မၢဂ်;မုခင်း ဒလ; ပိုင်ဒါခင်ငိုခင်းလ၊်းဇန့်တ်,တဒရ,ခင်. ဂပ်းဂ၊်,ဏ္ဍမ်; ဂ္ဂဝ်ဓၢု;ဥၢင်;ဒ့ၢင် ဘာခင်လုမ်းဂူးဇၤ,လ်;ဘုပ်,ဘူဝ်းဝ်.ခခင်.ယူ,။
- ပိုင်ဒါခင်ငိုခင်းလ၊်းဇန့်တ်,တဒရ,ခင်. ပီခင်တွခင်းလမ်,လွင်;ဝ်. ခင်းဒါခင်ဘုပ်, ဘူဝ်းခဲ့ဝ် ယူင်.ပိုင်ဇန့်တ်,တဒရ, လ်တ်;လၢင်,၊ ဒါခင်ဓၢု,သၢင်;ဘူင်,ဝူင်;ဇမ်.ဂ္ဂမ်;၊ ဒါခင်ဂ္ဂခင်;မုခင်;ဘွဂ်, ပိုင်တ်ဂ်;ဒါခင်လ်ဂ်,ဒဇခ္ဆခင်. ဒလ; ငုခင်;ခဝ်;ခ္ဝဝ်;ဝဝ်;တိုခင်; လ္ဝိဝ်;ခင်.။
- လုမ်;ခၢမ်;သၢင်;ဒါခင်မၢဂ်;မုခင်;ဂ္ဂမ်; ခင်. လ်;တ္ဝိဝ်;ပဂ်;လ့ဲခ့ဲဝ် ဒါခင်လတ်; ဒါခင် ငိုခင်;ဂ္ဂခင်;မ့ဲဝ်; ဒလ; လဂ်;ခမ်; ဒါခင်မၢဂ်;မုခင်;။

ခၢေ;ဒါခင်လွင်;လူလ့်; ဒါခင်မၢဂ်;မုခင်; ဘာခင်လမ်,လွင်; တ၊, ခဂ်.ဒါခင်ဒမ်းယီခင်

ဍၢဂ်;ဍိခင် တ၊,ပိုင်ဒါခင်ငိုခင်း လ၊်းဇန့်တ်,တဒရ,

ဒါခင်ဘုပ်,ဘူဝ်း ခင့်းခဂ်.ဒါခင်ငမ်းယီခင် ခ့ဲဝ်ဒါခင်လ်ဂ်,ဒဇငိုခင်းခ္ဆခင်,ခခင်. ဂ်. လ; တ္ဝိဝ်;သ့ဲ,ရ့ဲင်;ပဂ်;လ့ဲခ့ဲဝ် ခ္ဝဝ်;ခ္ဝင် ဝဝ်;တိုခင်;ယဝ်.။ မခင်;လူဝ်,ဒါခင်ခ;လ့ဲ ဥၢင်;ခ္ဝၢင်ခ့ဲဝ် ဒါခင်ဂ်ီပ်;ခ္ဆခင်, ဂ့ဲ;မီ; လွင်; ဍခင်; ရ့ဲင်; ခ့ဲဝ်-(ခ္ဝဝ်;ပ့ဲင်,၊ ခ္ဆခင်,ခ္ဝဝ်; ရုခင်, ဒလ; ခ္ဆခင်,ငိုခင်;ခဝ်;၊ ခ္ဆခင်,ဂၢ;လုမ်; ဧတ,ရ့ၢ,လ့ဲဝ်;ခခ.....) ဒလ; ဒါခင် ခပ်.ရ့ဲခင်;ခ့ဲဝ် ဒါခင်လ်ဂ်,ဒဇငိုခင်; ခ္ဆခင်, လ့ဲဝ်;ခခ.ယူ,။

ပိုင်ဒါခင်လ်ဂ်,ဒဇ ငိုခင်;ခဝ်;

ခ္ဝဝ်;ခ္ဝင်ဝဝ်;တိုခင်;
ခင့်းပ့ဲင်ဒါခင်လ်ဂ်,ဒဇ ငိုခင်;ခဝ်;
ခ္ဝဝ်;ခ္ဝင်ဝဝ်; ဧဂ; မ့ဲင်;ဂ္ဂမ်;တုမ်;ဧလ;
တ့ဲင်;/ဈေ;မ့ဲင်;ခခခ်. ခဝ်;
ပၢ;ဒါခင်မၢဂ်;မုခင်;ခၢဝ်;ယၢဝ်;၊ခပ်.ဒါခင်မုခင်;လ်ဝ်; ဒလ; ဒါခင်ဂ္ဂခင်;၊ ဒါခင်သၢင်;ပ၊်;ပလ့်,လ့ၢ,ဒလ; ပ၊်;ယ,လ် ဘာခင်,ဂ်ခင်,ခ်ခင်၊ ဒါခင်ဗ့ဲမ်.တ့ဲမ်; တိုခင်; လၢင်;တ၊, ဂ္ဂင်;ဓၢ,သၢင်;ပ့ဲခင်.ထၢခင်လ့ဲဝ်;ခခ. ယဝ်.။

မ့ဲဝ်;ဇင်;လတ်;လ်ဂ်,သ့ဲင်,ခ့ဲခင်; ငုခင်;ခဝ်;ခ္ဝဝ်;ခ္ဝင် ဝဝ်;တိုခင်;ခခခ်. လ်သ့ဲ,လ့ဲပၢ; ဒါခင်တ့ဲမ်.တ့ဲဝ်. သ့ဲင်,ဝ်တ်.လ့ဲမ်. ဒလ; တ့ဲင်,ဂ္ဂခင်; ဂ္ဂပ်;ဒါခင်ခ့ဲတ်; ရ့ဲတ်;ခ္ဝဝ်;ခ္ဝင်ဝဝ်;တိုခင်;။

ခေါ့ဈာခင်လွင်;လူလှ်; ဈာခင်မာဂ်;မုခင်: ဘာခင်လမ်,လွင်; တျ, ၈ဂ်.ဈာခင်ဂမ်းယီခင်

ရှာဂ်;ရှိခင် တျ,ပ္ပိုင်ဈာခင်ငိုခင်: လၢ်:ဇန်တ်,တဒရ,

ဈာခ်ဆပ်.ရှိင်:ပ္ပိုင်ထီဂ်,ဇေခ္ဆခ်,

ဈာခ်သၢင်;လွှ်;ဇင်ုင်,ပ်ိင်: :
ဇင်ုင်:တှမ်:လူင် မ္ပိုင်:ဂှမ်;တှမ်း ဒလ; လူင်ပ္ပင်း ထိုင်; မ္ပိုင်:ဂှမ်;တှမ်း ခ၎. မ;ဂ်:မခ်;တျ,တော်ဂ်တ်: ပ္ပိုင်ပ်ိခ်.ဝ်;ဈာခ်ထီဂ်,ဇေင်ုခ်:လူ: လူင်ပ္ပင်: ထိုင်;ဇေးမ္ပိုင်:ဒလ;တ္ပိုင်: ဂ့;မီ:ငုခ်:ဂှမ်,ထူခ်; တျ,ဂမ်.ထီမ်ခ်; ဈာခ်လွင်:ဇေး:ဂှခ်:မ္ပိုင်: ဂ့; ဂ့ိုင်,ဝမ်,တင်: ငုခ်:ခ္ဆခ်,ဈာခ်ဂ်ိပ်:လ;။

ခေါ့ဈာခင်လွင်;လူလှ်; ဈာခင်မာဂ်;မုခင်: ဘာခင်လမ်,လွင်; တျ, ၈ဂ်.ဈာခင်ဂမ်းယီခင်

ရှာဂ်;ရှိခင် တျ,ပ္ပိုင်ဈာခင်ငိုခင်: လၢ်:ဇန်တ်,တဒရ,

ခ္ဆခ်,ဂှမ်;

လူင်ပ္ပင်:ထိုင်;ဈာင် ထီဂ်,ဇေခ္ဆခ်, ဘာခ်လ;မှး တီ; (ခ္ဆခ်,ငုခ်:ခ၀်;၊ ခ္ဆခ်,ဂှမ်;လူင်:တိုခ်:၊ ခ္ဆခ်,ဈာ, ခ၊ ခ္ဆခ်,ပ္ပိုင်,ခ္ဆင်:ခ္ဆင်) ပခ်လူ: လူင်ပ္ပင်:ထိုင်; တ္ပိုင်: ဒလ; ထေးမ္ပိုင်:ယ၀်.။ ဈာခ်ပခ်ငုခ်:ခ်: လူ:တ္ပိုင်: ဒလ; ထေးမ္ပိုင်:ခ၎. တေလ;မီ: လွှင်;ခပ်.တီဂ်;ဇင်,ဇင်, ပ်ိင်:ပ်ိင်:ယ၀်.။

ဈာခ်သၢင်;လွှင်;ဂ္ဂခ်:ရှိင်;

ခင်,ရှိ;ဝ် တေမီ:လွှင်;ခ်;ယ့်, ခ်:ဈာခ်ဇင်,ပ်ိင်: ဒလ; ထိုင်တီ; တျ,တ္ပိုင်: ထေးမ္ပိုင်:ခခ၎. လူင် ပ္ပင်:ထိုင်;ဈာင် တေလ;ရှိတ်:ဂ့;မီ:လွှင်; ဇင်,ပ်ိင်: ခ်:ဈာခ်ဂ်ိပ်:ခ္ဆခ်, တ္ပိုင်:ဒလ; ထေးမ္ပိုင်:ယူ,။

ခေါ့ဈာခင်လွင်ဖလူလှ် ဈာခင်မာဂ်ဖုခင်း ဈာခင်လမ်,လွင်ဖ တျ, ၁ဂ်.ဈာခင်ဂမ်းယီခင်

ဂ္ဂာဂ်ဖ,ဂ့ီခင် တျ,ပ့ိုင်ဈာခင်ငုခင်း လ၎ားဇန့်တ်,တဒရ,

- ဇူးလမ်,လွင်ဖ ခင်းဈာခင်ရော့,သာင်ဖ,လွင်ဖ,ငမ်းယီခင်ခဝ်ခ၎. ထာင်ဒ ခ၎ဖ,ထ့ိုလ်.တ့ိုဝ်းငုခင်းဂမ်.ထီမ်လမ်,လွင်ဖ တျ,ပီခင် ဇခင်းလီလူး ဇူးထ့ိုဝ်းလ၎ဖ,ဈာမ်,တာမ်, ဇေးသ့ိုဂ်း ဒလ၎ လွင်ဖ,တာင်ဖ,တာင်,ထ့ိုဝ်း။
- တီ၎ဖေါ့ဈာခင်ဝါ့ဖ ဇူးထ့ိုဝ်းလ၎ဖ,ဈာမ်,တာမ်,ဇေးသ့ိုဂ်း ခဝ်ဖ,ပ့ါ့ဖ ဇူးထ့ိုဝ်းလ၎ဖ,ခ၎.ပ၎ား/ထ့ုဂ်,ရ့ုပ်,လ့ူ.၊ ထ့ုဖ,ဈာခင်လ့ူလ၎ပေ.ဂ့ိခင်လ၎ားဂ့ုဝ်ဖ,၊ ထ့ိုဝ်းလ၎ဖ,ပီခင်တ့ုဂ်.ခ့ီ.တျ, ရ့ပ်ဖ,ပ၎င်တ့ိုဂ်ဖ၊ ထ့ိုဝ်းဈာခင်ဂ့ုဂ့ိခင်လီင်. တ့ွင်.လ့ူ.သ့ုမ်ဖ၊ မီ၎ပီ၎ခ့ွင်. ဈာခင်လ၎ဖ,ဈာမ်,ဇေးသ့ိုဂ်ဖ၊ ထ့ိုဝ်းလ၎ဖ မီ၎လွင်ဖ,တ့ုမ်.တ့ိုဝ်.တီ၎ဖ,ထ့ိ ဒလ၎ လွင်တ့ုမ်.တ့ိုဝ်.တ့ွခင်ဖ,ထ့ိတာင်, ထ့ိုဝ်း။
- တီ၎ဇီခင်ဈာခင်ငုခင်ဖ,ဂမ်.ထီမ် ဒလ၎ တာင်ဖ,လ့ွလ့ုဖ,ထီမ်, တျ,ဈာခင် ခ့ိုခင်ဖ,ဒမ၎ဖ,ရ့ုပ်ဖ,တ့ူင်,ရ့ုခင်ဖ ဝ၎ဖ,ပာင်တ့ိုဂ်ဖ,ဒလ၎ ခင်ဖ,ဈာခင်သာင်ဖ လ့ွင်ဖ,ဇင်ဖ,ရ့ုမ်ဖ,ထ့ိုဝ်.လာတ်ဖ,ခ၎. လီခ၎ဖ,ထ့ွဝ့ုခင်.သ့ွခင်,ပ၎ား ဇူးယီင်ဖ,ဇူးလ၎ဖ,ဂ့ိခင်,ရ့ုခင်ဖ,ခ့ုမ်,ထ့ိုဝ်ဖ,လ့ုဖ,ဇေးခခင်. တင်ဖ,သီင်ဖ,ယ့ူ.။

ငုခင်ဖ,ဂမ်.ထီမ်

ငုခင်ဖ,ဂမ်.ထီမ်ခ၎. ဇ့ိုမ်.ထီမ် ပခင် တာင်ဖ,လ့ူဝ်,ဈာခင်တ့ုင်, ရ့ုခင်ဖ ဒလ၎ ဈာခင်မ့ုခင်ဖ,လီင်ဖ ဂ့ိင်လ့ူလ့ုဖ,ရ့ုဝ် ခပ်.ရ့ုခင်ဖ သေယဝ်. ခ့ိုခင်ဖ ဂေ၎ခ၎ ဂ၀ ပ့ုခင်ဖ,ဇခ့ုခင်ဖ,ပခင်ဈာခင်ဂမ်, ဇင်ဖ,ပ်ဖ,ထ၎ဖ ယ်ဖ,ဖ သေဂမ်,ဈ၎ဖ, တ့ိုဝ်ဖ,ပ်ဂ်ဖ,ထ့ိ ဂမ်.ထီမ်ပခင် ရ့ုခင်ဖ လ့ုတ်ဖ,ဂ်ဖ.။ ဇ့ူးထ့ူပ်ဖ,ထ့ုဖ ဇေးတ့ူဂ်ဖ ဇ၎ခင်၊ ဇေးမ့ုလ့်.လ့ုင် ဒလ၎ ဇေးသ့ိုဂ်ဖ လ့ိုဝ်ဖ,ခ၎.ယဝ်.။

*ဈာခ်ဂမ်.ထ်မ်ခ၎. ပီခ်ဂ်ခ်ဖ,လ့ွလ့ုဖ,ထ်မ် ဂမ်, ခခ် ပီခ်ဈာခ်ရ့ုခ်ဖ,ပ်.ဂ့ိခ်ဖ ခ့ုခ်ဒဂ,လ့ုမ်ဖ, လ့ွင်ပ့ုင်ဖ,လ့ိုင်ဖ; ဂမ်,ခခ် ခ့ုခ်ဒဂ, မ့ဂ်.လ့ုမ်ဖ, လ၎ဖ,လ၎ဖ,မ့ိုင်ဖ ဒလ၎ လ့ုင်ပ့ုင်ဖ,လ့ိုင်ဖ,မ့ိုင်ဖ,ယဝ်.။

ဈ့ွင်ဖ,တီ,ဈာခင်မီ,ရ့ုခင်ဖ,ပ၎ားဇေးခင့်ဖ,မ့ိုင်ဖ,

2006, 2016

ဂ့ုင်ဖ,သ့ွင်ဈာခင်ခ၎. ပီခင် ဇ့ိုခင်မ,ဂ်ဖ,မ၎ ထ့ုမ်ဖ,ဂ့ိတ်ဖ,ဈာခင် လ့ွလ့ုဖ,ထီမ်ထ၎ဝ်ဖ,ရ့ုခင်ဖ ခ၀ ဂ့ိတ်ဖ,ဝ်. ခင်ဖ,ခ၎ဝ်ဖ,ယ၎မ်ဖ, ဈာခင်ဈာမ်,မ့ိုခင်ဈာခင်ခခေခ်. သေ သမ်.ထ်.ပ့ိုင်ဖ,ခခလ့ွင်ဖ, ထင်မီ,ရ့ုခင်ဖ,ပ၎ားဇေးသ့ိုဂ်ဖ။

ခေါ့ဖ,မ့ုခင်ဖ,ဈာခင်ပ့ိုင်ဖ,ခခ ရ့ုခင်ဖ,ပ၎ားဇေးခခ်. ထာင်ဖ ဈာ၀ဝ်လ့ွ.တျ, ဇ့ိုမ်.တ့ိုမ်ဖ, လ့ွလ့ုဖ,ထီမ် ရ့ုခင်ဖ,မ့ိုင်ဖ,လ့ိုဝ်ဖ, လ့ုဖ,တာမ်,သ့ိုဂ်ဖ; ဂ့ိုင်ဖ,ဂ့ိုင်ဖ။.

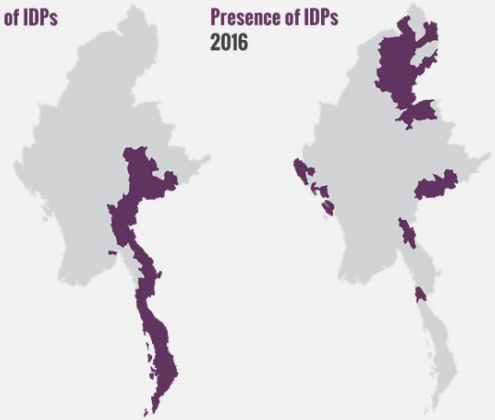

ဈေးနှုန်းလွင်းလူလှ၊ ဘဏ္ဍာရေးမာဂ်မှုခင်း ဘခင်လမ်,လွင်း တျ, ၁ဂ်.ဘာခင်ဂမ်းယီခင်

လွင်းလူင်.လီင်းဂုခင်ဏီင်း၊ ခင်းဘာခင်ဝိုခင်းဧလ၊ ဘာခင်ဂိခင်သူးဂိခင်လၢပ်၊

- ဈေးမှုခင်းသီခင်းသၫ်မၫ်ဝိုခင်းဘာခင်းလ့် ဘာခင်ပိုခင်းပခင်လူးဂုခင်းမိုင်းသေ ထၢင်းဂှၢလံ၊ ငၫ်းခခေ.မီးလွင်းမဂ်ဈာခင်းဂ့ၢ်း။ ခင်.ဂ့ၢ်တီးရ့ဲ; လွင်း၊လူင်.လီင်းဂုခင်ဏီင်း၊ကော, သေ ဘမ်.ရှူ.လံ၊လွင်း၊လ့ဲ.ထၢ်, လူင်ပွင်ငးထိုင်းဈဝ်။
- မၢင်းပွဂ်မၢင်းလ်မၢး တျ,တေတ.ရှူ.လံ၊လွင်း၊ဝၢ၊ ရ့ဲတီ:ဗ့ိုဝ်ဏီဂ်,ဧဇဝိုခင်း ပခင်လူ; တ့ိုင်:/ဧလ၊ ဏေးမ့ိုင်:ထ့ိုင်.ရ့ဲဝ် ဂၢးရ့ဲဝ် ခင်ဂျေ၊ ယင်:မီ:လွင်:ယၢပ်,ယ့ၢ။ လွင်:ခခ.ဧတ.ခ့ိခင်:ပ့ဲ,မၢ:ဒ်ခင်:မၢ:လွင်:လွင်: လွမ်:တင်: လွင်:ပိုခင်:ဇၢဝ်,လူင်ပွင်င လ့ိုင်: ဘာခင်ဇ့ိုမ်.တ့ိုင်:ပခင်ဝိုခင်:လ့.ထၢ,တျ,ရှူခင်:မ့ိုင်:ခခခ.ယ့ၢ။
- ဘာခင်လူင်.လီင်:ဂုခင်ဏီင်: ခင်:ဘာခင်ဝိုခင်:ခခ.လီမီ:ခမ်လ့ိုဝ်သေ ခင်:ခူင်:ဘာခ် ဘာခ်မၢ်ဂ်:မုခင်: ဘာခ်ဘုပ်,ဘာခ် မဂ်:မခင်:ဝ.ရ့ိုဝ်; မေ, 2017 တီ:ပၢင်တုမ်:လူင် ပၢင်လူင်ခခခ.ယ့ၢ။ တျ,ဂျေ:သၢင်; လွင်:ယုမ်,ယမ် တင်:တ့ိုင်:/ထေးမ့ိုင်:ခခခ. ခင်:ပၢင်ဘုပ်,ဘုဝ်:ထခခ.လ့ိုဝ်. ထၢတ်;တီ;တွခင်းဇ်ခ်ခ်ဘာခ်ဝိုခင်:ခခခ. တီ;ဘာခ် ဘုပ်.ရ့ိုင်,ရှုးထၢခ်;ထၢခ်;ခခခ. တေလ်;မီ: ဘာခ်ရှူ.တျ,ပုခ်:ဇွခ်:ဧလ၊ လွင်: လူင်.လီင်:ဂုခ်ဏီင်:။
- ဇး:လမ်,လွင်: ခင်:ဈဂ်.ဘာခ်ငမ်:ယီခ်ဈဝ် လီတီမ်;ထခ်ဇ်ခ်ဘာခ်ဝိုခ်:ဘာခ်:ထ့ိ.ဧလ၊ လ့ီရှမ်:ရှမ်:ရ့ိတ်:သၢင်; ခဈ:ဘာခ်သုခ်,ကွခ်လ့ိုဝ်:ခခခ.ယ့ၢ။ ခ.ဝ်ခ်တျ,
  - I) တျ,ဘာခ်ယုဂ်.ခမ်.ဂတ်.ဇး:ကွခ်ရှဝ် ခ်:ယူင်.ဘာခ်ဘုပ်.ရ့ိုင်,ရ့ိုဝ်:ခဈ:ဧလ၊ II) တျ,သၢင်; လွင်:လူင်.လီင်:ဂုခ်ဏီင်: ဧလ၊ ဘာခ်လူတ်:ရ့ိင်:ပွင်ငဝ်:လ့ိုင်:တီ:ဘာခ် ဝ့ိခ်:လ့ိုဝ်: ခခခ.ယဝ်.။

ဈေးနှုန်းလွင်းလူလှ၊ ဘဏ္ဍာရေးမာဂ်မှုခင်း ဘခင်လမ်,လွင်း တျ, ၁ဂ်.ဘာခင်ဂမ်းယီခင်

ဘာခ်လူတ်:ရ့ိင်:ပွင်ငဝ်:လ့ိုင်:ဇ့ၢ်,ဘာခ်ဝိုခ်: တီ; ခ်:ဧလ၊ ခ်ွဂ်; ပၢင်ဘုပ်,ဘုဝ်:

မ့ိုဝ်:ဇွင်:ရ့ိတ်:သၢင်;ဘာခ်လ်ဂ်;လ'ၢ်:ဇ်ခ်ိင်:ပ့ိုင်ထတ်:ဘာခ်ဝိုခ်: တျ,ခ,ၢဝ်: ယၢဝ်: (လူဝ်,ဧမးပၢးလဂ်:မ့ိုင်:) ယူ,ခခခ.ခ် တျ,ဝ်ခ်လွင်:ဂမ်.ထ်မ် ပ့ိုင် ဇ့ဲ်တ်,တဧရ, တီ,မ့ုဝ်,ခရေ,သီ,ခခခ. ယူ,ခ်:: လၢ:ထတ်:ဘာခ်ဝိုခ်: လူင်ပွင်:လ့ိုင်; ဘာခ်လ့ဲ.ယူ,ယၢမ်:လ်ဝ်ခ်.သေဂျေ; ထၢင်:ရ့ိတ်:လ'း:ဇွင်:ယူ,။ ဇွင်:ဘုပ်,ဘုဝ်:တျ, ဘာခ်ငမ်:ယီခ်လ့ိုင်:မ့ိုင်:ယူ, လ့ိုဝ်.ခင်,ယၢမ်:လ်ဝ် ခ.ခ် ခ်:ပ့ိုင်ထတ်: ဘာတ်ဝ့ိုခ်: ဘာခ်လူင်ပွင်:လ့ိုင်:ဇ့ၢ်,ဘာခ်ဝိုခ်: ဘာခ်ဝ.တၢင်:ခမ်လ'ၢ် တျ, လူတ်:ယွမ်: ရ့ိင်:ပွင်ငဝ်:လ့ိုင်:ဇ့ၢ်,ဘာခ်ဝိုခ်: ယူ,။ (ပ့ိုင်ဘာခ်ဝိုခ်:လ'ၢ်:ဇ့ဲ်တ်,တဧရ, - တၢင်:လ့ိုဂ်:တျ, လူဝ်:ခၢဝ်:ဧလ၊ ခၢဝ်:ယၢဝ်:).

ဈေးကာခင်လွင်၊လူလှ၊ ကာခင်မာဂ်၊မုခင်း ကာခင်လမ်,လွင်၊ တျ, ၯဂ်.ကာခင်ဂမ်းယီခင်

ကာခင်ဧမးပူဂ်းတင်၊ ကာခင်မာဂ်၊မီး တ္ဂိုင်း/ဈေးမ္ဂိုင်း (SEEs)

SEE ၯဝ် ဂ္ဂျပခင်လံ၊မျး ဍ်ခင်းၯဝ်၊တျ,လ္ဍိုင်၊မ္ဂိုင်း မ္ဂ်ာ် ၨ0% သေ ပ္ဍိုင်လူင်မခင်းဧတ။ လံ၊ခင့်း ကာခင်ရ္ဂတ်းရ္ဂီတ်းရ္ဂူဝ်းဧဂ္ဂး။
ယုဂ်.လဝ်ပခင် ကာခင်ဧလေးပူဂ်းတင်၊ SEE ဂ္ဂ်ိုးတ္ဂိုဝ်းမီးလွင်းလွင်.လီင်း ဂ္ဂခင်လီင်ုဧလေ၊ မီးလွင်းဂမ်းဂမ်ထူခင်းထီ, ခင်. ထွလ္ဍ်းသာင်းဂ္ဂ်ိ၊ ပါ၊မာဂ်ာ်မီ တီ၊ဈခင်.ထၢခင်းခင်. ခ်ခင်းယ့်,မား၊ဂ္ဂလ်းသေဂမ်,ဂျ၊ ရ္ဂ်ိတ်း၊ဂ္ဂ်ိ၊ ကာခင်မာဂ်ာ်မီး လ္ဍိုင်း၊မ္ဂိုင်းဧလေ၊ ဍ်ခင်းလ့ဲ.လၢ်, ဂ္ဂခင်းမ္ဂိုင်း တျ,ပ်ခင်ဇွခင်းလီလူ၊လဂ္ဂခင်း မ္ဂိုင်းခခေ.ဂျ၊ တ္ဂိုဝ်းခမ်လ္ဍိုဝ်မး၊။

ပျေးခ့ဲ့လံ၊ ဈေးမုခင်းခမ်လ္ဍိုဝ်ခ.လ္ဍိုင် ရ္ဂတီ၊:
Bauer. A., et al. 2018. *SEE Reform in Myanmar: The Case of Natural Resource Enterprises*. Natural Resource Governance Institute & Renaissance Institute.

ဈေးကာခင်လွင်၊လူလှ၊ ကာခင်မာဂ်၊မုခင်း ကာခင်လမ်,လွင်၊ တျ, ၯဂ်.ကာခင်ဂမ်းယီခင်

ကာခင်ယုဂ်.မုခင်း ခမ်.ဂတ်.ဇ္ဂၢ်,ဇ်ခ်ိ၊ပ္ဍိုင်။

တျ,ပ္ဍင့်,ထ့ ပ္ဍိုင်ကာခင်ဍ်ခင်းလၢ်းဇ်ခ်ိတ်တာ၀ရ, ပ်ခင်ထ္ဍိုင်.ရ္ဂ်ိဝ်ဧလေ၊ မီး၀ံ.ရ္ဂ်ိင်းဂ်ီ ဇ္ဂၢ်,ဇ်ခ်ိ၊ပ္ဍ်ိုင်လဂ်ာ်ခမ်ိ၊ထ္ဍိုင်.ရ္ဂ်ိခ်ခ်ခေခ်. တေလ၊်မီ၊ ပၢင်ယုဂ်.မုခင်းခမ်. ဂတ်.ဇ္ဂၢ်,ဇ်ခ်ိ၊ပ္ဍ်ိုင် ပခင် တျ,ဇ္ဂး၊ခဝ်၊ပၢ၊ခင့်းဇဂ်ာ်ကာခင်ငမ်းယီခ်ခ်ခဝ်ယူ,။
တျ,ဂျ,သၢင်၊လ၊ ပ္ဍ်ိုင်ထတ်ကာခ်ခ်ိုခ်ခ်ိ၊ ခ့ဲ့ဂ့ဲ့ကာခ်ခ်ိုလူ၊ပ္ဍ်ိုင်ဃ်ိုင်ထ္ဍ်ိုင်၊ သေ မီ၊ပၢ၊လ္ဍ်ိုင်.လ.ဂ်ိုင်ဂ့ခ်ခ်ိုင်ုဧလေ၊ ဇ္ဂခ်ခ်ိုင်ယ္ဍခ်ခ်ိ၊လီ၊ဂမ်ိ၊သ့ဲ့ဝ်၊ တျ, ဂ္ဂခ်ခ်ိုမ္ဂ်ိုင်.ခခေ. ထုမ်.လူ၊ပ္ဍ်ိုင်.ထ့ဲ့ဝ်၊ ဂ်ာ်ဂ်.တ,ဝ်ိ၊ ထ့ဲ့ဝ်.ကာမ်.ထ့ဲ့ဝ်၊လူ၊ပ္ဍ်ိုင်.ထ့ဲ့ဝ်၊ ကာခ်ခ်ခ်ဝ်၊ပၢ၊ခ့ဲ့ ခ်ခ်.ကာခ်ခ်ငမ်းယီခ်ခ်ခ်ဝ်ကျ, ထၢ်.ဂ္ဂမ်၊သၢ်၊ပၢ၊ ထ္ဍမ်. ခ့ဲ့ချ,ကာခ်ခ်ခ.ယူ,။

ပိုင်ဘာခင်ငုခင်းလျားဇန့်တ်,တဒရ, :
လက်းမိုင်း၊ ဇင်ငှ်မိုင်း ဒလ; လက်းခမ်း

မိုင်းဘာခ်ထ့်,တိုင်း ပိုင်မိုင်း ဇန့်တ်,တဒရ,
ဂမ်းပျုးခမ်ခန်. တေဘာမ်,ဂ်.ဘာ၀ လွင်းတာင်:
ဘာခ်မာ၏ှ်မုခန်: ဒလ; ဘာခ်ဇင်,ပ်င်: တ်မ်းသ့,ဝ်.
ခ့င်:လ၏ှ်:မိုင်:ခ၀်။ လွင်:တာင်:ထိုဝ်:ခ.ခ.
တေတ်မ်:သ့,ဝ်.ခ့င်: ဇင်ငှ်:မိုင်: ဒလ; လ၏ှ်:ခမ်:
သေထ့,တိုဝ်:ဝ်.ဒွထ်:။

ဝျုးထိုင်.ရှိ၀်ကျေးယ၀်.ခ့င်:လ၏ှ်:မိုင်:
ထာ၀်:ခခေ,တျ,(Cannadian)မိုင်:ဗီင:1887ခခေ.ခ၀်;
ပျုး၀်.လွင်:ဇင်,ပ်င်: ဒလ; လွင်:ပ်ဂ်,ပိုင်; လာ၏,လျ
ခ့င်:ပိုခ.ဟီ;ယူ,။ (ခင်ပျုးတ့ွ:)
တ်မ်:၀်.တျ,ပိုင်ပိုခ.ဇ၀်; ဘာခ်ခိုင်:ဒွထ်:။

လ၏ှ်:မိုင်: မိုင်:ခခေ,တျ, ဘာခ်သာင်:လွင်:ဇင်,ပ်င်: ဒလ; လွင်:ပ်ဂ်,ပိုင်; ဧ၀:ရှုး လ်ခ်ေးတွခ်ေ

၈၅
(1)လှထ်:ဘမ်,လ်ဂ်:လျ:ရ:ပ်င်:ပွင်သာင်:ဇင်:မိုင်:ဇွင်:တုမ်ေ: ဘမ်,ခခခ် တိုင်:
ဒလ; ဒေ:ဇမိုင်: ကမ်,ခခခ် ခ့ဲ:သွင်ကခ်ပျုးခ့ိုဝ်ခ.
ဘာခ်လ်မ်ခ်:ဧကျုးတေလ; ဝ်.ခမ်.ခဂ်:ဒေ
ထ့,တိုင်:ရ:ပ်င်:ပွင်သာင်:ဇင်:မိုင်:ခ၀်ရ,။ ယွခ်.ခခခ်ဒလ; ဇွင်:တုမ်ေ:၊
ဇ:ရ:ရ:ကွ,ဂ်,ဇင်:မိုင်:၊ လှင်ပွင်:ထိုင်:မိုင်:ခခေ,တျ, ဒလ; လှင်ပွင်:ထိုင်;
တိုင်: ဒလ; ဒေ:ဇမိုင်:ခ၀် ဝင်,လ်:ဘ၀်ပုခ်:ဇွခ်:ခ့ဲ၀်---
a) ယုဂ်.မှခ်:တိုဝ်.တာင်: ဘခ်ဇင်,ပ်င်:တွခ်ေ:တျ,ရှုခ်:မိုင်: ခခေ,တျ,
တျ,မာ၏ှ်:မိ:လ်ပ်ခ်။
b) လှထ်:ရှုခ်:မှခ်:ဘာခ်မှခ်:လ်င်:ဒေ လှတ်:ယွမ်: လွင်:တိုဝ်.တာင်:
ဘမ်,ဇင်,ပ်င်:ဘခ်။ ဒလ;
c) ဂမ်.လှထ်:ပခ်ဘာခ်လွင်:ဒေ: ဘခ်ဘမ်,မီ:ဘမ်,ပ်ခ်ေ
ရ်တ်:ရ်:ရှုခ်:မိုင်:ခခေတျ, လ်:ရ,ပ်.လွင်:ဘြုးဇင်,ပ်င်:

(2) ဇွင်:တုမ်ေ:ဒလ;လှင်ပွင်:ထိုင်:မိုင်:ခခေတျ,ခ၀် ထင်,လ်:ဘ၀်ပုခ်:ဇွခ်:
ခ့ိုင် ဘာခ်ရ်တ်:ရ်:ရ:ခ့ိုခ်:ထ့,လ်,ဇင်,ပ်င်: ပ့ိုဝ်;တျ,မခ်:ဂ့ဝ်ျ
လှင်ပွင်:ထိုင်:တိုင်: ဒလ;ဒေ:ဇမိုင်:ခ.
မီ:ဝ့ခ်:ခ၀်:တျ,တာမ်.ထ်မ်လ်:ဘာခ်လွင်:ဒေ:ရှုခ်:မိုင်: ရ်:ဂ့ိ:ဂ့ိ,ဇမ်,တင်:
ခ့ွခ်,ဘာခ်ဂ်:ပ်:လ်:။ (18)

ပိုင်ဘာခင်ငုခင်:
လျားဇန့်တ်,တဒရ,
တိုဝ်.တာင်:တျ,ခာ၀်:ပွတ်: ဒလ; ခာ၀်:ယာ၀်:

တာင်:လှိုဂ်;ခမ်လ၎်တျ,ယာမ်:လ်ဝ်

ခ့င်:မိုင်:မာခ်ေ:ခ.ခ. ဘာခ်လှုတ်:ယွမ်:လွင်:ဂှမ်:ဂမ်ငှ်ခ်:တ့ိုင်:
ဒလ; ဘာခ်ဇင်ငှ်,ပ်င်:ခ့ိုဝ်ငှ်ခ်:တ့ိုင်:ခ. ပျုးရ်ိတ်:သာင်:ဝ.
ယူ,ယ၀်.။ ပိုင်ဇှာ်လဂ်:မိုင်:2008 ဘာခ်တ်မ်:ဝ.ဒလ;သင်
တာင်:ခ့ွဂ်:ဒလ;သင် (ချုးဇ့ိုမ်.ထ်မ်မ့ိုဝ်;ဗီ:2014)ခခေ.
မခ်:ပျုးမီ:တိုဝ်.တာင်:ခမ်လ၎ တျ,တေခ၀်.ရ်ိခ်:ရ်ိတ်:သာင်;
လ်:ပ့ိုင်ငှ်ခ်:မ့ဲ,ယူ,ယ၀်.။

ဘူ၀်:ယ်ခ်:ယ်ခ်:ခ.ခ.

- တေလ်:ရှုခ်:မှခ်: ယုဂ်.မှခ်: ရှင်:ဘာခ်
  ဘာခ်ဇင်ငှ်,ပ်င်:ခ့ိုဝ်ငှ်ခ်:တ့ိုင်:။(တ့ိုဝ်ယာင်,-ခ့ိုခ်:ဒမ:လ်ဂ်:လျ:ရ:
  ငှ်ခ်:ဂမ်.ထ်မ်ရှင်:လွင်:လ့ွင်: ရ်:မီ:ဇှာ်ဘှင်:ဇင်,ပ်င်:။
- တွခ်:တျ,ရှုခ်:မှခ်: တ့ိုင်:ဒလ; ဒေ:ဇမိုင်: ခခေ.
  ထ့,တိုဝ်:ငှ်ခ်:ဂမ်.လှထ်:လွင်:တာင်:ဒေ ရ်:ဇ:ခ်ဝ်ခ့ွင်:
  ရ်ွင်:ဘာခ်လှုမ်:ရ်ိတ်:ဘာခ်တ့ိုင်.ရှုခ်:။
- လှ၀်.မီ:ဘာခ်ဂ်ှ်,ဒေခ့ွခ်.ခ့ွ:ခ့ွင်ဝ်;တ့ိုခ်: ထ့ိုင်
  တ့ိုင်:ဒလ;ဒေ:ဇမိုင်:။
- ဘာခ်ရှုခ်:မှခ်: တ့ိုင်:၊ ဒေ:ဇမိုင်: ဒလ;
  ဇှုး:ထ့လ်:ထ်မ်လှုလ့ွမ်ခ့ွင်:တ့ိုင်, တျ,ခ့ွင်:ဘာခ်ကျ, သာင်:ပ၎:
  ပထ့,ထ့ျ, လှထ်:လျ:ဇ၎,လ၎:ဘာခ်ကှုပ်.မ့ိုင်, ဒလ;
  ဘာခ်ဇဂ်ှ်,ဒေ:ခ့ေ:ခ:ထ့,ထ၎,။
- ရ်:လ့ွ၀်ပခ်ငှ်ခ်:ဂမ်.ထ်မ်ခ့ိုဝ်ရှု၀်ကျေ:ဘာခ်လ့ွ:ဘာခ်ခခေ.၊
  မ့ိုခ်ခခ:,-ရှုခ်:ထ့ပ်:ဇေ:သ၎,ဝ၎,၊
  ရှုခ်:ဇာမ်,တာမ်,လွင်:ခ့ွင်.ခမ်(ပာ:တ့ိုဂ်:)ထ့ိုပ်:ခ.။

ပိုင်ဒါခင်ငုံခင်း လျံးဇန့်တ်,တဒရ, တိုဝ်.တၢင်းတၢ့,ဓၢဝ်းပွတ်: ဒလ; ဓၢဝ်းယၢဝ်:

တိုဝ်.တၢင်းတၢ့,ဓၢဝ်းယၢဝ်:

- မူခင်.ခမးလဂ်းမ့ိုင်: တွခင်း AZ တၢ့, တေပီခင် ဒါခဒ်ဂမ်.ထိမ်တေၢ့,ဒါခင်ဏတ်:ဒါခင်တီ:လိခင် ဒလ; ခူဝ်:ခွင်ငဝ်:တိုခင်:။
- တွခင်:တၢ့တိုင်: ဒလ; ဏေးမ့ိုင်: တေဏ့.တိုဝ်:လံ; ခွခင်,ငုံခင်:ခဝ်; ဒလ; ခွခင်,ခူဝ်:ဂုခင်,ဂမ်:သ့ိုဝ်:ခခင်. လူင်ပွင်:ဏိုင်:မ့ိုင်:ဂ္ဂမ်:တုမ်: တေလ;တမ်:ဝၢင်:ပခင်ယဝ်.။
- ဂ္ဂခင်:မ့ခင်: ဓ္ဓင်:ဒါခင်ခမ်: ပၢ်:ယူ,လိ ဒလ; ပၢ်:ပလ့,လ့ၢ, ခင်:တ့ိုင်:ဒလ;ဏေးမ့ိုင်: ရ့:ထုိင်ဏခင်. တ့ိုင်,ဂ္ဂခင်:ဇွမ်.ဂ္ဂမ်;။
- ဓေ့,သၢင်; ပၢင်လ့ိုဂ်:တၢင်; လူင်ပွင်:ဏိုင်:ထၢခင်:သၢမ်(ပ့ိုခင်.တီ;)
  - ခပ်.ဂ့ိုင်:ဂ့ိုတ်:သၢင်:ဂ့ိုး:ပ်ခင်မၢ; ပ့ိုင်ဒါခင်ငုံခင်: ဏခင်.ဝ်ိုင်:၊ ဏခင်.ဓ့ိုင်,၊ ဏခင်.ဝါခင်:။
  - တွခင်:တၢ့,တေဇ့ိုမ်.ထိမ်တၢင်:လူဝ်, လူင်ပွင်:ဏိုင်; ခင်:တ့ိုင်,ခခေ. ခ့ိုခင်:ဏ့ိုတိုဝ်:ငုံခင်:ခွခင်,ဂာခင်လံ;မၢ;တီ;ခူဝ်:ပ့ိုင်,ခခေ. သေဂမ်.ထိမ်ပ့ၢ,လံ;ယူ,။

ဂ္ဂဝ်ဂ္ဂပ်; လွင်;တၢင်: လွခင်.မွခင်:မခင်:

- ပိုင်ဒါခင်ငုံခင်:လျံးဇန့်တ်,တဒရ,ခခ်. လ;ဝ်.ပ်ခင်ပ့ိုင်လူင်မခင်: သေ ဘ့ုပ်,ဘ့ုဝ်:တၢ့,တေသၢင်;မၢ; ယ့ုင်.ပ့ိုင်ဇန့်တ်,တဒရ, တၢ့,ဏ့.လ; ဘာခင်ခ့ိုင်;၊ သၢင်;လ့ိုင်;တ့ုင်,ဂ္ဂခင်:ဇွမ်.ဂ္ဂမ်;၊ ဂ္ဂခင်:မ့ခင်:လဂ်:ပ့ိုင်ခွခင်,ဘာခင်မ်ခင်;ငမ်, ဒလ; ဒါခင်ဏ်ဂ်, ဒဇဒ့ိုခင်:ခွခင်,။
- ဒါခင်ဘ့ုပ်,ဘ့ုဝ်: ခင်:ခဂ်.ဒါခင်ငမ်:ယ်ခင် ခ့ိုဝ်ဒါခင်ဏ်ဂ်,ဒဇဒ့ိုခင်:ခွခင်,ခခေ. ဂ်.လ; တ့ိုဝ်:သ့,ဂ့ိုင်:ပဂ်:ဏ့ုခ့ိုဝ် ခ့ုဝ်:ခွင်ငဝ်; တိုခင်:ယဝ်.။ မခင်:လ့ုဝ်,ဒါခင်ခ;လ့ုဒ့ုၢင်;ခ့ၢင်ခ့ိုဝ် ဒါခင်ဂ်ပ်:ခွခင်, ဂ့ုး;မီ:လွင်;ဂ္ဂခင်: ဂ့ိုင်; ခ့ိုဝ်-(ခ့ဝ်:ပ့ိုင်.၊ ခွခင်,ခူဝ်:ဂ္ဂခင်, ဒလ; ခွခင်,ငုံခင်:ခဝ်;၊ ခွခင်,ဂ့ၢ:ဏုမ်; ဒတ,ဒ့ၢ,လ့ိုဝ်:ခခ်.....) ဒလ; ဒါခင်ခပ်.ဂ့ိုခင်:ခ့ိုဝ် ဒါခင်ဏ်ဂ်,ဒဇဒ့ိုခင်:ခွခင်, ပၢ;ယူ,။
- ပိုင်ဇ့ၢင်လဂ်:မ့ိုင်:2008 ဘာခင်တီမ်:ဝ်.ဒလ;သင် တၢင်:ခခွဂ်; ဒလ;သင် (ဒခၢ;ဇန့်မ်.ထိမ်မ့ိုဝ်;ဝီ:2014)ခခေ. မခင်:ပေါ: မီ;တ့ိုင်.တၢင်:ခမ်ခ\ တၢ့,တေခပ်.ဂ့ိုခင်:ဂ့ိုတ်:သၢင်; လ;ပ့ိုင်ဒါခင်ငုံခင်:လျံးမ့်,တၢ့,ဓၢဝ်းပွတ်:လ;ယူ,။ တွခင်:တၢ့,ဓၢဝ်းယၢဝ်:ဒတ. လ့ုဝ်,လ; ဘ့ုပ်,ဘ့ုဝ်:ထိင်;ယူ,။
- ပိုင်ဒါခင်ငုံခင်:လျံးဇန့်တ်,တဒရခခ်. ထၢင်:ပ်ခင်လျံးတၢင်: ဘာခင်သၢင်;လ; ဒါခခ်မ်ဂ်:မီ:ဂ္ဂမ်; ဒလ; တ့ုင်,ဂ္ဂခင်:ဇွမ်.ဂ္ဂမ်; ဘာခင်လမ်,လ့ုင်;တွခင်:တၢ့, ခ်ဂ်.ဒါခင်ငမ်:ယ်ခင်။

တွေခင်းဇိုဂ်းလီခင်,

ထခင်. 1 ဇိုခင်.တူလှုံးခိုခင်း ခရေးလိဂ်းလမ်,လွင်; ဂပ်းဂါ,လူလှုံ; ဂါခင်
မၢဂ်းမုခင်းဧလ; ခဂ်.ဂါခင်ငမ်းယီခင်။

ထခင်. 2 **ဂါခင်ဘှပ်,ဘှဝ်: ပီခင်ထုမ်:**
မီဝ်:သီခင်: ခရေ့ဂါခင်ပှိုင်ဂါခင်ဒိုခင်:လၢ်:ဇန့်တ်,တၢရ, ဧလ;
ပှိုင်တီ်တ်;ထိုင်.ရိုဝ် ခင်.ထၢင်ะသ့,ရ့ိုင်:ခဝ်;ပၤ:ခင့်: လ်ဂ်;ဂှုမ်;
မၢ်ငမ်:ယီခင်မ့ိုင်:ဂှုမ်;တုမ်ะ။

တွေခင်းသိုပ်,လင်

ပပ်.လက်.ဈာခင်သွခင်ထိုင်း.ခင်.လုက်.တီ;မှက်.လုမ်းဏား.သီးယ့်:ဗျွင်,ဏား.သျိခင်:ဧလ; ဗျှ:ရှမ်;ရုံတ်:ဈာခင်ထွမ်: လုမ်:လူင်ပွင်:ထိုင်; ဗျာ',ဈာခင်ခပ်.ရှိခင်:ငုံခင်: ခင့်:မှိုင်:မျာခင်:ဃ တီမ်;ဘွာ်, ပ်ခင်ပပ်.မၤယဝ်.။

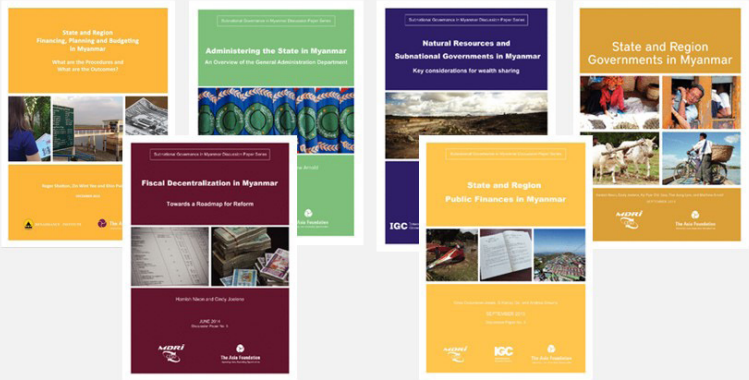

ဟ့ိုခ်ာ၁င်;ဘိုင် တ၁င်,လ့ိုဝ်:-

Boadway, R. & Shah, A. 2009. *Fiscal Federalism: Principles and Practice of Multiorder Governance*. Cambridge University Press.

Boadway, R.W & Hobson, P.A.R. 1993. *Intergovernmental Fiscal Relations in Canada: Canadian Tax Paper No. 96.* Canadian Tax Foundation.

Bauer. A., et al. 2018. *SEE Reform in Myanmar: The Case of Natural Resource Enterprises*. Natural Resource Governance Institute & Renaissance Institute.

Watts, R. 2008. *Comparing Federal Systems (third edition).* Institute of Intergovernmental Relations, School of Policy Studies, Queen's University. McGill-Queens University Press.

တီးပွင့်,ဓေါ့ထွင်

ငိုခင်းထ့်,တိုပ်းတင်းလှမ်း; ငိုခင်းကာခင်လုံးထ့်,ထေ၊,တု,တင်းပီး တီး; တွခင်းခွပ်းထ့်။ ဂါခင်ဓမ:ဂုမ်:ရွင်:ဓော,ဂါ, ဓေး; သိခင်:တား:သေ်တင်:ခင့်:မိုင်: တင်:သင်:၊ ရှည်:ကမ်,သွခင်,ပး:ဂါခင်ထ့်,ထေ်,ခင့်:တပ်,သိုဂ်:။

ခွခင်,ဂါခင်ရှေ.ခေ်- ပ် ခင်ငိုခင်:ခွခင်,ကာခင်လုံး:မး:တီ; ဂါခင်သိုပ်,ဂါခင်ဆ်ေ ရှင်းလွင်:လွင်:။(ခင်,-ဂါခင်လွင်:ဓေး ဓေး; ခွပ်:ဂုခင်,)

ဂါခင်ခပ်,ဂ်ခင်:ဏီဂ်,ဇဓျင်:ထ့်,ထေ်,- ဂါခင်ဇဓိုခင်:ထ့်,ထေ်, ခင့်:ဓး:လှင်ပွင်:ထိုင်:မိုင်:ရှမ်:တုမ်:ဓလေ; ဓေးမိုင်:ရ:ဖ်ခင်:ဝမ်,တင်: ငိုခင်:ဂမ်,ထ်ခ်ိ။

ငိုခင်:ထ့်,ထေ်,ဇခ်ခင်:ဇခ်ခင်;- ငိုခင်:ထ့်,ထေ်,ဇခ်ခင်:ဇခ်ခင်:ပွင်,ဝ၊; ပ်ခ်ငိုခင်:ထ့်,ထေ်,လှင်ပွင်:ထိုင်; ကိတ်:ကိတ်:ကွတ်:ကွတ်:။ တူဝ်ယာင်, - ငိုခင်:လှိုခ်ခ်ေ:ရ:ပ်,ဂါခ်, ငိုခင်:ရှင်လှိုခ်ခ်ေ:လ:ပ်, ဂါခ်, ဂါခ်ခ်ထ:ထ:ခ်ိ; ဂါခ်, ဂါခ်ထ:ထ:ထ်မ် ပခ်ခ်ေခ်:လ် ဇ:ရ:ပ်,ဂါခ်, လ:ဂ်:ရှမ်:မ:ငိုခင်:တူင်: ငိုခင်:ရှ:ယ်မ်ကာခ်ထ့်, ထေ်,ခင့်:မိုင်: ဓေး;ခ်ီ:ငိုခင်:ကာခ်လုံ:တ်ခင်:ခ:ဂ်:မိုင်:။ လှ:ပ်သေခ်, ဂါခ် ကာခ်လုံ:ထ့်,ထေ်,တု,တာင်,တွခ်ေ ဓေး;ကာခ် ထ့်,တိုပ်:ဝ,ယူ,ယာမ်:လ:ပ် ထိုပ်:ခခ်ေ,ပး:ခ့်:ငိုခင်:ထ့်,ထေ်,ဇခ်ခင်:ဇခ်ခင်:ယပ်။

ဂါခ်လှတ်:ယှမ်:ဝပ်:ဌခင်:ဂမ်:ဂမ်- ဂါခ်ဇဓမ်ိ,ပုခ်:ဇွခင်: ဓေး;ရ:ိ:ပွင်လှ,်,တီ;လှင်ပွင်:ထိုင်;ဂါင်:ထူ: လှင်ပွင်:ထိုင်:မိုင်: ဓေး; တိုင်: ရ:;တိုပ်:မီ:သုခ်, ထတ်:ဂါခ် ဓေး; သုခ်, တ်ပ်:တတ်:လ်း၊ ပေး:ခခ်ေထင်, တေသုတ်,ထမ်ရှခ်:မိုင်: လ်း; လှည်:ကမ်,လှပ်,လှင်ပွင်:ထိုင်;ဂါင်။

တီးပွင့်,ဓေါ့ထွင်

ဂါခ်ဇဓရ:ပွင် ပခ်ထာခ်:တ:ပ်- ဂါခ်ဇဓမ်ိ,ပုခ်:ဇွခင်: ဓေး;ရ:ိ:ပွင်လှ,်, တီ; လှင်ပွင်:ထိုင်;ဂါင်:ထူ: လှင်ပွင်:ထိုင်:မိုင်: ဓေး; တိုင်: ရ:;တိုပ်:မီ:သုခ်, ထတ်:ဂါခ် ဓေး; သုခ်, တ်ပ်:တတ်:လ်း၊ ပေး:ခခ်ေထင်, တေသုတ်,ထမ်ရှခ်:မိုင်: လ်း; လှည်:ကမ်,လှပ်,လှင်ပွင်:ထိုင်;ဂါင်။

ဂါခ်ကမ်,ဇခ်ိ,ပ်ိ:ဂါခ်ငိုခင်:- လှင်ပွင်:ထိုင်:ထ့်,တိုပ်:ခမ်,တွခ်:ငိုခင်: ကာခ်လုံ:မး; တီ; ဂါခ်မာဂ်:မုခ်: ဓေး; ဂါခ်ဂ်ိပ်:ခွခ်,ခခ်ေ. ကမ်,ဇခ်ိ,ပ်ိ:။

ယခ်ခ်ိုပ်ဝ:တိုခ်: - ငိုခ်:ခပ်:ခ:; တိုင်:ဓေး; ထေ: မိုင်:ခခ်ေ. ဏီ:ဂ်,ဇဓျမ်:ခင်, ခွခ်,ကာခ်ဂ်ိပ်:လ်:ခ:;ခ:ပ်:ဝ:;တိုခ်:တီ;လ:ပ်တီ;ခခ်ေ.။

ထုမ်:ဇွမ်,ရှမ်:ကာခ်မာဂ်:မုခ်:- ဂါခ်ရှမ်:မိုပ်:ဂခ်ထွမ်:ခင်, ပဂ်:ပ:ိုင်ကခ်မိုင်:သေ သင်:;ကခ်မာဂ်:မုခ်:ရှမ်:ခ:;မိုင်:။

ဂါခ်ပခ်ငိုခ်:ဇခ်ိ,ပ်ိ:- ငိုခ်:လှင်ပွင်:ထိုင်:မိုင်:ရှမ်:တုမ်: ပခ်လှင်ပွင်:ထိုင်; တိုင်: ဓေး; ထေ:မိုင်: ကာခ်ယခ်ခ်ိုပ်ငိုခ်:ခပ်; ဂါမ်,ခခ်ခ် ငိုခ်:ထ့်,ထေ်,လွင်:ဂမ်,ထ်မ်ဂါခ် ထွင်:ထေ:။

ဂါခ်ခပ်,သွခ်,ဇခ်ိ,ပ်ိ:ဂါခ်- ဂါခ်ခပ်,သွခ်,ဂှ:ကာခ်ကာခ်ခ်,ခ်. တေလ်;ခပ်,သွခ်,ရ:;မီ:လွင်:ဇခ်ိ,ပ်ိ:။

တီးပွင့်,ဓေးထွဲ.

ဝိုခင်းထွဲ.ထ၊, - ဝိုခင်းဘာခင်လူင်ပွင်ငးထိုင်းလ၁းထွဲ.ထ၊, တၢုရှခင်းမိုင်း။

ရိုင်းပွင် ဓၢခင်ထွဲ.ထ၊,ဝိုခင်း လူင်ပွင်ငးထိုင်းဇ့ိတ်,တဓရ, - ထွဲ.တိုင်းဝိုခင်းစဝ်းလူင်ပွင်ငးထိုင်းမိုင်းရှမ်းတုမ်ပိုဝ်းတၢုဂမ်.ထီမ်ပခင် ယိုင်းဓၢခင်းထိုင်းမိုင်းတီ၁ ဇခန်.ဇေးမိုင်း။

ဓၢခင်လူတ်းရိုင်းပွင်ငဝ်းဒုခင်း ဇၣ်,ဓၢခင်ဝိုခင်း:
ဓၢခင်လူတ်းရိုင်းပွင်ငဝ်းဒုခင်း ဇၣ်,ဓၢခင်ဝိုခင်း ခန်.ပွင်,ဝၢုး ဇခန်.မိုင်း ဧလ၁ တိုင်း မီးပုခင်းဒုခင်း ခရိုဝ်ဓၢခင်ဝိုခင်း ဧလ၁ ဒုဝ်းငဝ်းတိုခင်း။ လူင်ပွင်ငးထိုင်းဇေးမိုင်း ဧလ၁ တိုင်းမီးရိုင်းပွင် ဇတၢ်းဓၢခ ခရိုဝ်ခုဝ်းခွင်ငဝ်းတိုခင်း၊ ခင့်းဇခင်ဓၢခ်ေတၢ့ရှခင်းမုခင် ၊ဓၢခင်ထွဲ.တိုဝ်း ဝိုခင်း၊ ဝိုခင်းစဝ်းမိုင်း၊ ဓၢခင်ဒီဂ်,ဧဇဝိုခင်းတၢ့ခင့်းကိုင်,ဧလ၁ ဓၢခင်ရူးယိမ် ဝိုခင်း ထိုဝ်းခန်.ရှင်းဓေ့။

ဓၢခင်ဝိုခင်းဘာခင်ဘာမ်.မီးလွင်းတြၢ့: -
ဘာခင်ဘာမ်.မီးလွင်းဇင်,ပိင်းခရိုဝ်ဓၢခင်ဝိုခင်း ဘာခင်လ၁်းမၢုးခခေန်.။

ဓၢခင်ဝိုခင်းတူင်း ဘာမ်.ထိုင်တီ၁: - ဓၢခင်မိ$^{\circ}$,ယိုခင်ဝိုခင်းတွင်းဘာမ်,ထိုင်တီ၁ ဘိင်ခရိုဝ် လွင်းပ်ဂ်,ပိုင်းခဓမ်.တွခင်းဝိုခင်း ။

ရိုင်းပွင်သၢင်းခရိုဝ်ဓၢခင်ဝိုခင်း - ရိုင်းပွင်သၢင်း တၢ့တတ်းသိခင် ခရိုဝ်ခွခန်, ထွမ်းခင်, တၢင်.ဇိင်ခွခန်, ဘာခင်လ၁်းမဂ်းမခင်း ဝ်.ခခေန်.။

တီးပွင်,ဓေးထွဲ.

ဓၢခင်မဂ်းတတ်းဝိုခင်း: - ပိခင်ဓၢခင်ဘာခင်တီဂ်ဂ်းတူထုပ်း ဓၢးဒခင်ဝိုခင်း ဘာခင်ယခင်ခရိုဝ် လၢ်းတီဂ်ဂ်းလၢ်လၢ်မိ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$ ခင်, တီ$^{\circ}$ဂ်ဂ်းထွမ်:GDPဇတော်.ဇဇ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$,ဧလ၁ ဝိုခင်းစဝ်;ဇတော်.ဇခ်ိ$^{\circ}$,စဝ်။

ဝိုခင်းဂမ်.ထီမ် - ဝိုခင်းဂမ်.ထီမ်ဘာခ်ဝၢုးခ.ပ်ခ်ဝိုခင်းထွထုပ်းထီမ်ဘာမ်,ခခေန် ဧဇမ်ခ်,ဂခ်ခ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$းတွခ်ိ$^{\circ}$းလူင်ပွင်ငးထိုင်းစဝ်၊ ခ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$းထုမ်:ထၢ၀်: ခ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$: ဘာမ်,ခခေန် လူင်ပွင်ငးဇေးမ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$းလ၁;တ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$းစဝ် ခခေန်.ယဝ်.။ လိုဝ်ခခေန်.ဘာမ်,ဂၢ; ဝိုခင်းဘာခ် ထွထုပ်းထီမ်ပခ်ထုမ်: သ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$.လ$^{\circ}$ဝ် ဘာမ်,ခခေ$^{\circ}$ရှခ်ိ$^{\circ}$းသေ ဓေ.ဓေ.ခခေ$^{\circ}$.ဓေ့; လၢတ်;လ၁်;ဝၢုးပ်ခ်ဝိုခ်ိ$^{\circ}$ ဘမ်.ထီမ်ယူ,။ ဝိုခ်ိ$^{\circ}$းဘမ်.ထီမ်ပခ်ခခေ$^{\circ}$. လုဂ်.တီ;ထုမ်:ခ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$းသေပခ်ခ ရ$^{\circ}$ဂ,ၢ
ထုမ်:ဘာခ်လ၁်;ရှပ်.ဓေ့ပ်ခ်ဇ$^{\circ}$ုးလ၁်;ရှပ်.ဝိုခ်ိ$^{\circ}$းဘမ်.ထီမ်ခခေ$^{\circ}$.ယဝ်.။

လူင်;တြၢ့ဇခ်ိ$^{\circ}$,ပိ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$:ဘခ် - ပ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$ပိုခ်.ဝ$^{\circ}$;တ$^{\circ}$ၢ, တ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$;တ$^{\circ}$ၢ,
လွ$^{\circ}$;တြၢ့ဇခ်ိ$^{\circ}$,ပ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$:ဘခ်ခခေ$^{\circ}$.ဧတ.ရ$^{\circ}$ခ်ခ$^{\circ}$,တ$^{\circ}$ၢ; "ဇ$^{\circ}$ုးလ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$:ဘခ် လ$^{\circ}$;လ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$ လ$^{\circ}$;ပ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$ဝ.ရ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$;ဘမ်,မ$^{\circ}$;လူင်ပွ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$:ထ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$:ခခေ$^{\circ}$. သ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$:လူင်ပွ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$:ထ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$; မ$^{\circ}$;ဓေ့;တ$^{\circ}$ဝ$^{\circ}$;သ$^{\circ}$ပ်, လ$^{\circ}$ပ်ခ်ခ$^{\circ}$ရ$^{\circ}$ၢ,"ခ$^{\circ}$ယဝ်.။ - မီ:လွ$^{\circ}$;တြၢ့ဇခ်ိ$^{\circ}$,ပ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$:ခ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$ လွ$^{\circ}$;ဇခ်ိ$^{\circ}$,ပ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$:။

ခ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$,ဝ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$:ခ$^{\circ}$ဝ$^{\circ}$; - ခ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$,ဘခ်ခ်ဂ်ပ်:တီ;ဝ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$:ခ$^{\circ}$ဝ$^{\circ}$;ဓေ့.လ$^{\circ}$ဓေ့.ခခေ$^{\circ}$.ခ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$: ခ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$:ပီ$^{\circ}$:။
ဘခ်ခ်ဂ်ပ်: ခ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$,မခ်ခ်:ဓေ့;ဘိင်ခ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$ဝ$^{\circ}$ဝ$^{\circ}$:လ$^{\circ}$ဝ$^{\circ}$ဝ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$:ခ$^{\circ}$ဝ$^{\circ}$;ခမ်ခ်ဓေ, သေ ထ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$:လ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$ဝ$^{\circ}$ထ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$:ယွမ်:ယူ,။

လ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$;ခ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$,ဂ$^{\circ}$ၢ,ခ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$:လူင်ပွ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$:ထ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$:ခ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$,ဘခ်ခ် လ$^{\circ}$ထ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$;ဓၢခ်ခ်ိ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$: -
ပ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$ဓၢခ်ခ်ခ$^{\circ}$ပ်.ရ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$:ထတ$^{\circ}$:ထ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$, ခ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$:ဓ$^{\circ}$ဓ;လူင်ပွ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$:ထ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$;
ရှုးထ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$;ထ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$;။ ခ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$,- ဓၢခ်ခ်ဂ်ဂ်,ဧဇ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$:ခ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$;ခ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$;၊ ပ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$:ဘမ်.ထီမ်လ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$:ခ$^{\circ}$ခ်ိ$^{\circ}$။

တီးပွင့်,ဓေးထိ.

ငိုခင်းစဝ်းထွမ်းလေးတောင်းထပ်းဂဝ်,- ခွက်ကုးလိုပ်သေ ဂါခင်ငိုခင်းဂူခင်းခင့်် ဧဂ၊ လူင်ပွင်းထိုင်း ခင်င်,ဂခင်ယပ်.ငိုခင်းစဝ်းတျုတိုင်း ထေးမိုင်းခင်.ထၢင်းလံ့းလူလုံ့ တမ်းပိုင်ဂ်ပ်းခွခင်,ခရိုဝ် ဂၢးယူ,သပ်း၊ ဂၢးတီ့လိခ်၊ ဂါခင်ရ်ိတ်ပၢ်းမၢဂ်ုမီ: ဧလ၊ ဂါခင်ပခင်လွင်းထေ: လိုဝ်းခင်.လံ့းဂမ်းသိုဝ်ုး။

ရ်ိင်းပွင်သုင်သုတ်: (မိုင်းရုမ်ုတုမ်ုး၊ မိုင်: ဧလ၊ ထေးတ့ိုင်း): ပ်ိခင်ထခ်.ထၢခ်ုရ်ိင်းပွင်သုင်သုတ်းခ့ဲ:မိုင်း။

ခမ်.မ်တ်ုးငိုခ်ုးဂာခ်ုဂိုတ်:လ့ိပ်: ဂါခ်ုသွခ်,ထွခ်ုင်ငိုခ်ုးစဝ်ုး ခရိုဝ်ုဂူခ်ုး ဓျုလ့ဲ့ဓျုခခ်.လံ့ုး ၅ပ်. ဧလ၊ ငိုခ်ုးခွခ်,ဂာခ်ုစဝ်လံ့ုးပခ်ုခခ်။

ငိုခ်ုးစဝ်ုး: ပ်ိခ်ုင်ငိုခ်ုးထူ.တွမ်ုး ဂာခ်ုလံ့ုးမျုးတီ့ုးဂူခ်ုးမ့ိုင်း ထွမ်ုးခင်,ရ်ိင်ုးပွင်ရ့ုမ်.ငမ်ုး လူင်ပွင်ုးထိုင်ုးစဝ်ုရ်ိတ်ုးသၢင်ုးဝ်.ခခ်.ယဝ်.။ ငိုခ်ုး စဝ်ုးခခ်.ထၢင်ုးလံ့ုးမျုးတီ့ုး လွင်ုးတၢင်ုး လၢ်လၢ်လွင်ုးယူ,၊စဝ်ုးပျုးတင်ုး-ခွခ်,ငိုခ်ုးစဝ်ုးဓျုလ့ဲ့ဓျုခခ်.၊ ခွခ်,ခွဝ်ုးမဝ်ုးမိင်ုးတင်ုးလၢ်။ ခွခ်,ဂာခ်ုရ်ိပ်ုးခရိုပ်ုခွဝ်ုးပ့ိုင်, ဧလ၊ ခွဝ်ုးတွခ်ုး၊ ခွခ်,ဓျုးယူ,သပ်ုး ဧလ၊ ငိုခ်ုးတၢမ်,၊ ခွခ်,ငိုခ်ုးရ့ပ်.ပဝ်ုးလွင်ုးတူင်,ဂူခ်ုး၊ ငိုခ်ုးဂာခ်ုလံ့ုးမျုးတီ့ုး တၢင်,မ်ိပ်ုး(ငိုခ်ုးဂာခ်ုလူင်ပွင်ုးထိုင်ုးရ့ုလံ့ုးမျုး၊ ငိုခ်ုးလူ, ငိုခ်ုးထွလ့ုးထီ.မ် တျုထေးမ့ိုင်ုး ဧလ၊ ငိုခ်ုးဂမ်.တျုထေးမ့ိုင်ုး ဂာခ်ုသေဓျုဓျုပခ်)လိုဝ်ုးခ်.ယဝ်.။

ဂၢခ်ုထိ.ရ်,ဧဇငိုခ်ုးစဝ်ုး: ဂာခ်ုလ့ရ်.တီ့ုးလူင်ပွင်ုးထိုင်ုးဂၢင်သေ ထိ.ရ်,ဧဇ ငိုခ်ုးပခ်ုတ့ိုင်ုး ဧလ၊ ထေးမ့ိုင်ုးခခ်ုခ်.ပ်ိခ်ုဂၢခ်ုထိ.ရ်,ဧဇငိုခ်ုးစဝ်ုး ယဝ်.။

တီးပွင်,ဓေးထိ.

ဂၢခ်ုဂူခ်ုးမ်ိင်,ငိုခ်ုးဒဝ်ုး: ဂၢခ်ုဂူခ်ုးမ်ိင်,ငိုခ်ုး(ငိုခ်ုးခွခ်,ဂ်ိ,ရ်, ဂာခ်ုဂာမ်,ထ့ုံ:ငိုခ်ုးခွခ်,) ခ့ဲ:ဧဂ၊လူင်ပွင်ုးထိုင်ုးဂူးထခ်.ထခ်.။

ဂၢခ်ုထိ.ရ်,ဧဇ ခွခ်,ပ်ိခ်.ထၢခ်: လူင်ပွင်ုးထိုင်ုးမ့ိုင်ုးရ့ုမ်ုးတုမ်ုး၊ လူင်ပွင်ုးထိုင်ုးထေးမ့ိုင်ုး ဧလ၊ တ့ိုင်ုး မ်ိုးသုခ်,ရ်ပ်ုးခွခ်, ပ်ိခ်.ထၢခ်ုခင်, ခွခ်,ငိုခ်ုးဒဝ်ုး သုခ်,တူဝ် ဧလ၊ ခူပ်ုးခ၊်လိုဝ်ုးခ်.။

ခွခ်,ဂုခ်,ခ့ိုတ်.ခ၊်ုး: ခွခ်,ခရ့ိုင် ဂုခ်,မၢင်ုးဂာခ်၊ တူဝ်ယၢင်,., မ့ုံးယၢုးလ့ိင်

တူင်,ဝှင်ုးဇွမ်.ရ့ုမ်ုး: ဂၢခ်ုဓျ,သၢင်ုးတူင်,ဝှင်ုးခင်, ပ၊်,ယူ,လ့ီ,၊ ပ၊်ုးပလ့ုံ,လ့ုၢ,ဂၢခ်ုရ်ိမ်.ထ့ိမ်တူင်,ဂူခ်ုး။

ဂၢခ်ုသၢင်ုး လွင်ုးဇ်ိင်,ပ်ိင်ုးငိုခ်ုးခွခ်,- ဂၢခ်ုဂာခ်ုသၢင်ုးရ့ုး လွင်ုးရ်ပ်ုးခွခ်, မ့ိုခ်ုဂာခ်ုမျုး၊ တီ့ုးဂာခ်ုရ်ပ်ုးခွခ်,ဓော,ခခ်.ရ့ုးရ်ပ်ုးပ်ိင်ုးတီ့ုးထိုဝ်ုးရ်ပ်ုးခမ်။

ဂၢခ်ုးသၢင်ုးလွင်ုးတြၢုးဇ်ိင်,ပ်ိင်ုးလၢ်ုးသ့ိဝ်ုးပ်ိင်ုး: ပ့ိုင်တ်ိတ်ုးလွင်ုးတြၢုးဇ်ိင်,ပ်ိင်ုးလၢ်ုးသ့ိဝ်ုးပ်ိင်ုးဂာခ်ုဂာခ်ုဝၢ့ ခ်.မခ်ုးခ့ုင်,ဂၢ,တင်ုး ဂာခ်ုဇူးထိုဝ်ုးမၢဂ်ုးမီ:ခဝ်ုဧဇမ်ိင်,ပခ်ုဇူး ထိုဝ်ုးဂာခ်ုဂာမ်,ပ့ုင်ပ်ိခ်ုလ၊် ထွမ်ုးခင်,ရ်ိင်,တၢခ်,။